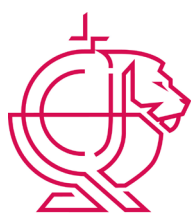

EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA

2023

PÁLYÁZÓ VÁROS: SZÉKESFEHÉRVÁR

SZÉKESFEHÉRVÁR
European Capital
of Culture **2023**
Candidate City

Bevezetés – Általános szempontok

Miért kíván a város részt venni az Európa Kulturális Fővárosa cím kapcsán megrendezett pályázaton?

Székesfehérvár fejlődése olyan szakaszba lépett, amelyben a kultúra a jövő kulcskérdésévé vált. A város nem divatirányzatokat követ, amikor a kultúrának és az oktatásnak primátust biztosít a jelenben és a jövőben, hanem valós fejlődési szükségletek és motivációk révén állítja stratégiai középpontba.

A város identitására és imázsára egyfajta kettősség jellemző. Egyik oldalról Magyarország valamikori koronázóvárosaként, a magyar uralkodó dinasztia országalapítást követő székhelyeként a hagyományokhoz, a történelmi múlthoz való ragaszkodás és ehhez kapcsolódó büszkeség jellemzi, másrészt modern és fejlett ipara révén a modern kor és a jövő városa, az egyik legfejlettebb magyar város.

Célunk ennek a látszólag ellentmondó szellemiség-párnak a fejlődés szolgálatába állítása, a múltból táplálkozó energiának a jövő érdekében történő szinergikus kiaknázása. A két pólus közt a kultúra és az oktatás jelenti az összekötő hidat.

Az Európa Kulturális Fővárosa pályázattal lehetőség kínálkozik arra, hogy a város iparvárosi és történelmi imázsa mellett feliratkozzon Magyarország és Európa kultúrvárosainak térképére is. A város kulturális élete, képességei és kapacitásai lényegesen jobbak annál, mint ahogy az a köztudatban megjelenik; célunk, hogy ez a tudat megváltozzon, és a kultúra elfoglalja méltó helyét az identitásban és az imázsban egyaránt. Ennél is lényegesebb, hogy alapvető stratégiai érdekünk is fűződik a változáshoz.

Városunk minden várakozást felülmúló iparfejlődése az utóbbi évtizedekben megelőzte a kulturális fejlődés lendületét, továbbá az ipar újabb minőségi váltás kezdetén is áll: a nemrég még legkorszerűbb technológiai színvonalat hamarosan felváltja a robotika és a mesterséges intelligencia a negyedik ipari forradalomként is nevezett „Ipar 4.0” folyamat keretében. A világgazdaság egyik leggyorsabban fejlődő iparága a **kreatív ipar**¹. Ez az ágazat fejezi ki a legjobban, hogy a világot, benne a gazdaságot mindig is alapvetően meghatározó kultúra mindinkább közvetlenül, látható módon válik gazdasági értelemben is értékteremtővé és fejlődési tényezővé. Az ágazat egyúttal a fiatalok megtartását erősíti, hiszen a kultúrának mind „termelői”, mind fogyasztói főként a fiatalok.

A városnak a világban végbemenő folyamatok figyelembevételével közép- és hosszú távú versenyképességének és fenntarthatóságának megőrzése érdekében kulturális szintváltást kell megvalósítania, hogy képes legyen megtartani a gazdasági és a városok közti hazai, európai és globális versenyben elért kedvező pozícióját.

Székesfehérvár kulturális stratégiai lépése mintaként szolgálhat számos európai város számára, amelyek hasonlóan gyors gazdasági fejlődést valósítottak meg az elmúlt évtizedekben és továbblépésük akadályát képezi a képzett és sokoldalú munkaerő szűkössége.

Az 1989. évi politikai rendszerváltást követően lehetőség kínálkozott arra, hogy a város fő stratégiai céljává tegye a gazdaságfejlesztést. Ebben az időszakban a gazdasághoz szükséges infrastruktúra fejlesztése elsőbbséget élvezett, munkaerő oldalról pedig szintén főként a mennyiség, a betanított munkás létszám volt kiemelt szempont. Mára az extenzív tartalékok kimerültek, a további szintváltást már nem a mennyiségi terjeszkedés, hanem a tudományos-technológiai tartalom jelentős növelése jelenti. A város közreműködésére kevésbé az infrastruktúra, nagyobb mértékben az emberi erőforrás oldalon van szükség.

¹ <http://www.worldcreative.org/#overview>

Számolni kell egyrészt a betanított munka erősödő ütemű kiváltásával az okos robotok, a mesterséges intelligencia, a 3D nyomtatás, az IoT, a kapacitások hálózatba szervezett használata és más innovációk termelékenységénövelő hatása révén. Fel kell lendíteni a kreatív ipar fejlődését, mely önmagában és más iparágakra gyakorolt innovatív hatása útján elősegíti a versenyképesség fenntartását.

A gyors változások rugalmas gondolkodású, szakma- és ágazatváltásokra képes, új feladatokhoz adaptálható tudással rendelkező embereket kíván. Ehhez **az oktatás és a kultúra terén kell lényeges előrelépést tenni, történelmi jelentőségű konverziót kell elérni az emberi érdeklődés és a képességek terén.**

A kulturális szintváltás nélkül fennáll a városfejlődés megtorpanásának veszélye, melyet a város igyekszik időben megelőzni. Az idő azonban sürget: a kényszerítő változások küszöbön állnak. A városfejlődés korábbi történetében már volt erre példa: a polgári alapú kulturális fejlődés fonala megszakadt a szocialista iparosítás időszakában, mely azóta sem állt helyre. Az iparfejlődés kétségtelen gazdasági eredményei mellett a hirtelen lakosságnövekedés és a kulturális folytonosság hiánya a lakosság identitására is negatív hatással járt. A város ambíciózus kulturális stratégiai programja a gazdasági vonatkozások mellett ennek a hiányosságnak a kiküszöbölésére irányul.

A város stratégiai váltásának kedvező alkalmat kínál, hogy hazai és európai vonatkozásban is alkalma nyílik olyan hosszabb időszakot átfogó, a hétköznapi életen túlmutató ünnepélyes időszak kiaknázására, amely szükséges ahhoz, hogy a meglévő lelki-szellemi értékekre építve tudja felhívni a figyelmet széles körben a változás szükségességére és az új irányok beindítására. A város történelmi szerepe éppen ezer évvel ezelőtt volt a legmeghatározóbb. Ezt az alkalmat megragadva ünnepélyes, országos és nemzetközi szintre emelt megemlékezési időszakot indított el 2013-ban, az államalapító Szent István halálának 975. évfordulója alkalmából rendezett emlékévvvel. Ez az időszak az uralkodó halálának ezeréves évfordulójával 2038-ban zárul. **E negyedszázad alatt kívánja végrehajtani a város azt a kulturális fordulatot, amelyre fejlődése érdekében szüksége van.** Első királyunk szilárd kézzel indította el a pogány országot a keresztény Európa felé, határozottsága mindössze bő negyedszázad alatt vezetett az egységes római keresztény állam létrehozásáig.

A 2013 és 2038 közötti, történelmi fontosságúnak tekintett időszak közbülső állomásaiként tervezi a város az Aranybulla 800 éves évfordulójának megünneplését 2022-ben. Az Aranybulla a XIII. sz. Magyarországon a különbözőségek mellett hasonló társadalomfejlesztő és stabilizációs szerepet töltött be, mint a Magna Charta ugyanebben az időben Angliában, az évforduló megünneplése országos programként zajlik Székesfehérváron. Ez az esemény irányítja a hazai és nemzetközi figyelmet a városra, erős kezdő energiát biztosítva az Európa Kulturális Fővárosa program sikerességéhez és a kulturális stratégiai fordulóponthoz. Erre az időre fejeződik be azoknak a beruházásoknak a többsége, amelyet a kulturális-oktatási területen és ahhoz kapcsolódóan elindított, és amelyek az EKF kapcsán is elindításra kerülnek.

A 2018-2022 felvezető években felívelő program- és rendezvénysorozattal készíti fel a város saját lakosságát az EKF év rendezvényeinek és látogatóinak méltó fogadására, megismerteti Európát a várossal és a térséggel, valamint a várható programkínálattal. A 2022-es Aranybulla évforduló olyan közép-európai jelentőségű programokat, rendezvényeket tartalmaz majd, amelyek az EKF év főpróbájaként elősegítik az ismertséget és kialakítják a bizalmat a város és térsége fogadóképessége, a minőségi programkínálat tekintetében.

A 2023-as EKF év a város lakosságának széles körű bevonása, megmozdítása és nemzetközi programkínálata, valamint az erős felvezető vonulat révén az áttörés éve lesz: a város bekerül az európai köztudatba. Az új beruházások működésbe vonása, a művészeti, kulturális szervezetek, alkotócsoporthoz aktivizálása, az új középiskolai campus megépítése, a felsőfokú művészeti oktatás fejlesztése és különösen az Aranybulla év nemzetközi rendezvénysorozata „fel-fűti” a város kulturális életét, a kultúrát, az oktatást, a tudást; Európa jó példáit, a fejlődést állítja a figyelem középpontjába. **A két program folytonossága szinte kétévesre nyújtja a kulturális főváros programot**, megnövelve annak lehetőségét, hogy Székesfehérvár neve, programjainak híre eljusson az európai polgárok többségéhez.

A stratégiai szemléletváltás szimbólumaként a belváros szélén lévő fűtőerőmű megszűnik, szerepét más egységek veszik át. A tetemes ráfordítás célja, hogy a helye a továbbiakban fizikai energia helyett szellemi energiát: kultúrát közvetítsen. **Az idő- és tőkeigényes folyamat kulcs-szereplőjeként a területen lévő Akóts-malom épületében jön létre az EKF intézményi központja és kreatív műhelye. Irányfényként felgyulladnak a szerepet váltó, minden égtáj felől messziről látható 115 m magas kémény fényei: ettől kezdve világítótoronyként hirdeti a kultúra agórájának helyszínét.**

A szimbolikus tér többi része 2023-ig a további új funkciók (hangversenyerem, tudománystechnikai-kreatív ipari terek stb.) megépítésére alkalmas terület kialakításáig jut majd el, figyelembe véve, hogy a városüzemeltetést lényegesen érintő áttelepítések hosszadalmas jogi, műszaki, finanszírozási lépéssorozatot igényelnek. Az építési tevékenységre várhatóan az EKF évet követően, 2024-től kerül sor, folytatva azt a 2013-ban kezdődött kulturális stratégiai programot, amelynek keretében 2038-ig alakul ki teljesen az önálló kulturális és felsőoktatási funkciókkal rendelkező, szellemi értelemben is kompakt város. A jelenlegi fűtőerőmű helyén Tudomány- és Művészeti Park jön létre, kiteljesedik és stabilizálódik a közép- és felsőfokú művészeti képzés, több karral rendelkező, autonóm egyetemi bázis alakul ki, amely biztosítja a város felsőfokú munkaerő-ellátását. Az időszak végéig már olyan új generáció áll munkába, amely a kulturális igényesség és a tudás fontosságának légkörében nőtt fel, és alkalmas az új kihívásoknak való megfelelésre.

Az időt, koncentrált munka- és pénzbefektetést igénylő radikális gondolkodás- és lépésváltás hatékony megvalósításához jelentős kezdő impulzust ad, ha a városnak sikerül elnyernie az EKF címet. Ennek keretében néhány év alatt a város és a környezet kultúra-tudatosságát lényegesen növelni lehet, és megvalósulnak azok a kezdeti infrastruktúra-, szervezet-, program-, kínálat és társadalom-fejlesztések, amelyek pályára állítják az új város-identitást és fejlődési irányt.

A városnak ebben a folyamatban meg kell küzdenie a Budapest közelségéből adódó nehézségekkel: az önálló felsőfokú képzés megteremtésének akadályaiival és a felsőfokú végzettségűekre gyakorolt vonzerejével, valamint óriási kulturális, művészeti kínálatával, műhelyeinek szakember-elszívó hatásával. A városfejlődés azonban nem képzelhető el egyik oldalról önálló gazdaságra, másik oldalról részben kiszolgáltatott oktatási és kulturális kapacitásokra, képességekre épített struktúrában. A lépésváltás ebben a vonatkozásban is stratégiai léptékű: a város nemcsak építészeti, hanem szellemi-kulturális tekintetben is kompaktságra, teljességre törekszik, nem Budapest árnyékában, hanem a főváros társvárosaként, minőség, vonzerő tekintetében versenyképes választásként kíván fejlődni. Úgy gondoljuk, az ország és Európa gazdagabb lesz egy olyan várossal, amely az EKF program keretében lép be az európai szinten is a környezetből kicsillanó kultúrvárosok körébe.

A városra vonatkozó terv magában foglalja-e a környező térséget is? Ismeresse a döntés okait.

A város úgy településfejlesztési stratégiáját, mint kulturális céljait és EKF-terveit illetően térségi szemléletmódot és célokat követ. Ennek oka a város és környezete szoros összefonódása, a város térségi felelőssége, funkciói és a térségi települések egymásra utaltsága.

A város nehezen értelmezhető, ha csak a városhatárokon belüli társadalmat és működési elemeket tekintjük. Székesfehérvár négy átfogó fejlesztési céljának egyike a város térségi központ szerepének kibontakoztatása, melynek keretében kezdeményező, területi szemléletű várospolitikát folytat, térségi szintű arculat kialakítására törekszik és integrált térségi turisztikai termékfejlesztést tervez. A megvalósítás során erősíteni kívánja a térségi településekkel folytatott fejlesztési együttműködéseket, és szolgáltatásait a környezet igényeinek figyelembe vételével tervezi. Mindebből következik, hogy az EKF program is széles spektrumú partnerségi hálózatban képzelhető el. A földrajzi közelség ebben fontos szerepet játszik, azonban az a partnerségi kör egy éles vonallal történő körülhatárolás helyett az érdemi együttműködési potenciálok kiaknázási lehetőségei alapján, a települések önkéntes együttműködési hajlandósága szerint alakul ki.

Székesfehérvár foglalkoztatási, kultúra-szolgáltatási és oktatási szempontból megyei szinten és azon túl is meghatározó vonzásközpont. A környék fiataljainak nagyobb része városunkban végzi középiskolai tanulmányait, sőt erősödő tendencia, hogy a városunkban dolgozó vidéki felnőttek már általános iskoláskorú gyermekeiket is székesfehérvári iskolába hozzák. Hasonlóképpen fontos a felnőttképzési szerepe, és a felsőfokú képzés tekintetében is növekszik a város súlya. Foglalkoztatás szempontjából a város a megye kulcsszereplője. Különösen az alacsony fejlettségi mutatókkal rendelkező déli járások lakossága szempontjából meghatározó, hiszen ők a lakóhelyükön nem találnának munkát.

Kereskedelmi és logisztikai, szolgáltatási központként is széles körű a város vonzereje. A megye és a megyén túli területek vállalkozásai számára szellemi, fizikai szolgáltatásokat, piacot, beszállítási lehetőségeket biztosít, a lakosság is mindent megtalál a megyeszékhelyen, amit helyben nem tud elérni.

A turizmus és a rekreáció terén fordított az egymásra utaltság: a Balaton és Velencei-tó meghatározó a térség turizmusa és a nagyvárosi lakosság rekreációja szempontjából, természetes következményként a turisztikai fogadóképességet biztosító szállás- és vendéglátási kapacitások is döntően ebben a környezetben épültek ki. Ezen túlmenően a környező kistelepülések nyugodt, természetközeli miliője, kedvező ingatlanárai erősen vonzza a város fiatal lakosságát, hogy lakóhelyét vagy hétvégi házát ott rendezze be, és bejáróként dolgozzon a városban. Mindebből következik, hogy Székesfehérvár tág földrajzi határok közt értelmezett EKF programban gondolkodik, amelynek keretében saját képességein és lehetőségein kívül nagymértékben igyekszik támaszkodni a térség településeinek kínálatára, részvételi hajlandóságára és együttműködési készségére is. Ennek keretében kulturális, gasztronómiai, turisztikai kínálatuk beépítésre kerül a programba, lehetőséget nyújtva arra, hogy a különleges alkalmat kiaknázva a programhoz csatlakozó települések is a cím birtokosainak érezhessék magukat. A tervek szerint kiemelt szerepe lesz Dunaújvárosnak, Velencének, Etyeknek, Fehérvárcsurgónak, Martonvásárnak, Mórnak, Pákozdnak és Tácnak. A kastélyok, kastélyparkok koncertek bemutatására kínálnak vonzó lehetőséget, míg a természeti értékek a kísérőprogramok, turisztikai terméksomagok keretében gazdagítják a kínálatot.

A partnerségépítés, közös jövőépítési szellem kialakításának egyedülálló lehetősége az EKF, melyek keretében a gazdasági, társadalomfejlesztési egymásra utaltság pozitív energiákra fordítható.

Közelsége kapcsán külön említést érdemel Budapest szerepe. Székesfehérvár gazdasági szempontból önálló fejlődési pályán halad, miközben oktatási, kultúraszolgáltatási és magas minőségű munkaerő szempontjából meg kell küzdenie a főváros elszívó hatásával. Az EKF látogatottsága szempontjából is fontos ez a körülmény, ez esetben azonban inkább a közelség előnyeire, mint hátrányaira koncentrálunk: Budapest kétmillió lakossága és a központi régió két és fél millió évenkénti látogatószáma biztos forrást jelent a rendezvények és helyszínek látogatottsága tekintetében.

Az EKF lebonyolításához kapcsolódóan a Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlése egyhangú döntéssel a pályázat benyújtása mellett áll. Stratégiai fontosságú, hogy a megye másik megyei jogú városa, Dunaújváros is támogat bennünket, és ezen felül több mint további 60 település jelezte hasonló állásfoglalását. Székesfehérvár nyitott arra, hogy - nyertes pályázata esetén - együttműködjön a többi EKF pályázóval, lehetőséget nyújtva számukra, hogy a cím évében kibontakozó nemzetközi és hazai érdeklődés rájuk is kiterjedjen. Ez programszervezési tekintetben is a közvetlen együttműködés lehetőségét kínálná, különösen a földrajzi szempontból közeli EKF pályázó városok esetében.

Röviden ismertesse a város kulturális profilját.

Székesfehérvár ezer éves, gazdag történelme során megélt fényes évszázadokat és kudarcos korszakokat, volt időszak, melyben a békés építkezés, volt, melyben a véres rombolás jellemezte. Ma városunk gazdasági erejét tekintve kiemelkedik Magyarország nagyvárosai közül, de még vannak olyan területek, amelyek még jelentős fejlesztésre szorulnak. Az alábbiakban csak a város fejlődése szempontjából kiemelten fontos történelmi időszakok rövid jellemzőivel mutatjuk be azt a folyamatot, amely Székesfehérvár magyar történelemben betöltött városi szerepét és ezek kultúrtörténeti vonatkozásait érzékeltetik.

A város első fényes szakasza az államalapítás és az azt követő időszakhoz köthető. Székesfehérvár volt az ország első fővárosa, koronázási és temetkezési helyszín, és az államalapítás óta őrzi az akkor kialakult egyházi központ szerepét is. Nagyot lépve a történelemben kiemelten fontos időszaknak tekinthetjük azt a kort, amelyben Fehérvár Buda árnyékában vesztett vezető szerepéből, megszenvedte a török harcokat és azok országot átformáló hatását. A város fejlődése csak a XVIII. században kapott új lendületet, ekkor lett püspöki székhely, az ennek megfelelő egyházi infrastruktúra (például a főteret meghatározó Püspöki palota) ekkor épült ki. A XIX. század közepén, annak ellenére, hogy a település barokk városközponttal rendelkező szabad királyi város volt, erősödött az agrárváros jellege. Erre az időszakra elvesztette korábbi, országos szinten kiemelkedő státuszát, meghatározó, az ország politikai életét alakító központi rangját. A XVIII-XIX. században ugyanakkor az is jellemző, hogy a térség ma is meglévő, jelentős nagyúri kastélyai (pl. Martonvásár, Dég, Fehérvárcsurgó) a vidéki, a mezőföldi kulturális élet központjai lettek.

A vasútvonalak kiépülésével, az 1800-as évek végi jelentős gazdasági fejlődés lendületével a város elindult a polgárosodás útján. Ekkor számos, elsősorban az élelmiszerfeldolgozáshoz kapcsolódó ipari üzem létesült, a város infrastrukturális háttere és kulturális élete is fejlődni kezdett. Számos régi értéket újjáépítettek, több új épület és intézmény (Vörösmarty Színház, Törvényszék, számos lakóház) ekkor épült.

Az 1930-as években együtt fejlődött a város gazdasága és a város kulturális élete, egyszerre bővült Székesfehérvár anyagi és szellemi ereje. **Csitáry G. Emil** korabeli polgármester szerepe meghatározó volt Székesfehérvár történetében, ez az időszak kulturális értelemben a modern város első aranykorának tekinthető. Számos, a kulturális életet máig meghatározó intézmény létrehozása, a városkép arculatának átalakítása is a korszakhoz kötődik: a Városháza

átépítése, az Országzászló tér, a Bartók Béla tér, a Hősök tere és a Vörösmarty tér kialakítása, több köztéri alkotás – például Szent István, Varkocs György, Wathay Ferenc szobor – létrehozása, parkosítás, fürdő kialakítása, iskolák építése.

Az épített infrastruktúra fejlődése mellett jeles személyiségek nevével is fémjelezhető a kiegyezéstől a második világháborúig tartó korszak: Ybl Miklós, Kodolányi János, Szekfű Gyula, Terkán Lajos, Bory Jenő. A város életében meghatározó szerepe volt az 1938-as Szent István emlékévnnek, amely során az országgyűlés is Fehérváron ülésezett. Ez jól jelezte, hogy a település kezdte visszakapni korábbi, a magyar városhálózatban elfoglalt rangját. Ez a korszak a gazdaság és a kultúra egyensúlyos fejlődésének eredményessége alapján mai korunk számára is iránymutatásként szolgál.

Ezt a lendületet töri meg a II. világháború, Fehérvár az egyik legtöbbet szenvedett magyar várossá vált. Az épületek közel fele erősen megrongálódott vagy elpusztult. A város újjáépítése és újjászervezése új elvek mentén az 50-es, 60-as években történt meg. A város földrajzi adottságai és elhelyezkedése okán (alapanyagok és a főváros közelsége) az erőltetett iparosítás jegyében új ipari funkciókat kapott, központja lett a magyar alumínium-iparnak, gépgyártásnak, híradástechnikának (pl. rádió- és televízió-gyártás), elektronikának, s egyik fontos helyszíne lett az autóbuszgyártásnak is. Ez jelentős munkaerőigényt generált, a település lakosság száma a korábbi többszöröse lett. A II. világháború és az azt követő gazdasági-társadalmi folyamatok a település imázsát is átformálták, a polgárosodó, polgári Székesfehérvár majdhogynem klasszikus iparvárossá vált. A klasszikus polgári réteg gyengült, a munkaerőigény miatt a vidékről beköltözők identitását nem Fehérvár, hanem döntően a szülőfalu határozta meg, a helyi identitásfejlesztés is elmaradt kultúrpolitikai okokból.

Az EKF cím a helyi identitásfejlesztés révén az elmúlt fél évszázad hiányosságait, elmaradásait is pótolni kívánja egységes városi polgárságot létrehozva.

Az 1960-as, '70-es és '80-as években zajlott városfejlesztés és iparosodás eredményeként a városkép jelentősen átalakult, számottevően megnövekedett a lakosság szám. A tervgazdasági elvárásoknak alárendelve történt meg a város mai, a kulturális életet szervező **intézményhálózatának** kialakítása is. A koronázó templom romjait, a püspöki palotát tartalmazó, barokkos, szűk utcákkal jellemezhető, kis kiterjedésű városközpont mellett, annak közvetlen közelében nagy, több ezer fős lakótelepek épültek, önálló, a kulturális életnek is helyet biztosító, decentralizált intézményi központokkal (többnyire művelődési ház és könyvtár). Erre a hálózatos szerkezetre fűződik fel a többi, eltérő profilú kisebb kulturális helyszín.

A városban a történelmi múltból, a hagyományokból is fakadóan rendkívül hangsúlyos szerepe van a történelmi emlékekhez, emlékezethez kapcsolható értékek gyűjtésének, bemutatásának, a település muzeális gyűjteménye országos viszonylatban is kiemelkedő fontosságú. A történelmi emlékek leletmentése, a múzeum alapítása a XX. század elején **Marosi Arnold** cisztercita tanár érdeme, a muzeális intézményrendszer, a kiállító helyek, galériák létrejötte, megszervezése **dr. Fitz Jenő** muzeológus nevéhez kötődik. Ebben a korszakban indul el az Alba Regia nemzetközileg is ismert történelmi periodika, több ásatási program. Erre az időszakra datálható a város máig meghatározó szerepének kezdete a kortárs magyar képzőművészetben (pl. művésztelepek, képtárak, galériák) és annak bemutatásában is.

A város kulturális életét meghatározó módon színvonalas múzeumi közművelődés alakult ki, kiegészítve előadás-sorozatokkal, hangversenyekkel, és pl. a gorsiumi nyári játékokkal.

A hagyományok gyűjtése, Székesfehérvár szellemi és kulturális értékeinek bemutatása mellett a néptánc, a népzenei hagyományok, a népdal-éneklés magas minőségű tanítása, ápolása, gyakorlása is fontos szerepet kap. Ennek jegyében, a város kiemelt ünnepi időszakában kerül megrendezésre a **Székesfehérvári Királyi Napok** programsorozata. A kézművesek a Tűzzel-Vassal fesztiválon mutatkozhatnak be, de emellett több kisebb, valamilyen hagyományhoz

(hagyományos tavaszköszöntés, aratás, Márton-nap, advent stb.) kapcsolódó rendezvény is van a városban.

A zenei élet, a **zenekultúra** fejlődése a 70-es, 80-as években indult, majd igazán nagy lendületet a 90-es években az első magán művészeti iskolák, zenei képzők létrejötte után vett. Ebben meghatározó szerepe volt a Budapestről ingázó tanárok mellett a településen hagyományosan erős jazz-zenei hagyományoknak. Ez a műfaj több települési rendezvényen is hangsúlyos szerepet kap. Ezeken az alapokon indult el több mint húsz éve az egyik legnagyobb hazai rockzenei fesztivál, a **Fehérvári Zenei Napok (Fezen)**. A zenei élet fejlődését jelzi, hogy a város néhány éve, saját erőből hozta létre az Alba Regia Szimfonikus Zenekart. A tervek hangversenyerem építéséről is szólnak, melynek helyszíne a leendő Tudomány- és Művészeti Park lesz.

Fehérvár a hazai színháztársulatok egyik bölcsője, az első magyar nyelvű társulat 1813-ban jelent meg a városban, a majd 1818-1837 között a „Székesfehérvári Nemzeti Játék Színi Társulat” szórakoztatta a közönséget. A városban mutatták be először Vörösmarty Mihály Csongor és Tünde c., de Shakespeare Hamlet és Lear király c. művét is. A XIX. században a város első kőszínházát Laborfalvy Róza nyitotta meg, a színpadon a kor nagyjai (Varsányi Irén, Hegedüs Gyula, Rózsahegyi Kálmán, Ladomerszky Margit, Bajor Gizi) is rendszeres fellépők voltak, foglalkoztatta Kántornét, Dérynét, Szentpétery Zsigmondot, Lendvainét is. Máig meghatározó szerepet játszik a 90-es évek óta ismét önálló társulattal rendelkező Vörösmarty Színház. A színháztársulathoz kapcsolódóan a mezőföldi irodalmi hagyományok is meghatározók, a térséghez köthető Tinódi Lantos Sebestyén (Enying), Vörösmarty Mihály (Kápolnásnyék), Eötvös József (Ercsi), Széchenyi Zsigmond (Sárszentmihály), Vajda János, Gárdonyi Géza (Székesfehérvár), Németh László (Dég), Bella István (Székesfehérvár) is.

A mozgáskultúra része a sport, aminek Fehérváron szintén hangsúlyos szerepe volt és van. Nagyon sokan emlékeznek a nyolcvanas években a Videoton futball meccseire, de meghatározó az osztrák ligában játszó jégkorong (Fehérvár AV19), a férfi kosárlabda (TLI-Alba Fehérvár) vagy az EHF győztes női kézilabda csapata (Fehérvár KC) is. A csapatsportok terén új színfolt az amerikai futball csapat (Fehérvár Enthroners SE) és az ország egyetlen szabvány méretű amerikai futballpályája. Az egyéni sport területén is több kiemelkedő teljesítményt mutathat fel a város, jelentős rangja van az atlétikának - nemzetközi atlétikai pályával rendelkezik a város -, az öttusának (Vörös Zsuzsa olimpiai bajnok), úszásnak is, tornára, táncra is több helyszínen van lehetőség.

A város életére, így a kulturális tevékenységekre is jellemző a civil szerveződések magas száma, az önkormányzatnak 17 civil szervezettel van közvetlen közművelődési megállapodása, és több mint 300 szervezettel rendszeres kapcsolata. Az elmúlt években is több, fenntartható, a város jövőjéért kulturális életét is meghatározó civil kezdeményezés indult el, amelyek az önkormányzat támogatását is élvezik.

A kulturális életet tekintve az elmúlt évtizedek legnagyobb városi rendezvénysorozata a **2013-as Szent István Emlékév** volt, amelyet a város rendkívül sikeresen valósított meg, az emlékévi sikerének alárendelve a teljes intézményrendszert, szakember-gárdát.

Ez megerősítette a várost abban, hogy a kultúra területén tovább kell és tovább is tud lépni. Az 1990-es évek elején végbement változásoknak köszönhetően mára a város gazdasági lehetőségei jelentősek, szilárd alapot teremtenek ahhoz, hogy a következő évtizedekben elkötelezett városfejlesztési munkával Fehérvár szellemi, kulturális értelemben is kiemelkedővé válhasson. Különösen annak fényében fontos e célnak az elérése, mert az bizonyítottan összefüggésben van és vissza is hat a gazdaság további fejlődésére, ezenfelül egyértelműen növeli az itt élők és Fehérvár negyedmilliós vonzáskörzete lakóinak életminőségét. Természetesen ez egy évtizedes folyamat, de az első lépéseket ma kell megtennünk.

Összefoglalóan, ezer év elteltével ma városunk gazdasági erejét tekintve kiemelkedik Magyarország nagyvárosai közül, de vannak olyan területek is, amelyek fejlesztésre szorulnak. A 2013-ban indult hosszú távú, 25 éves stratégiai program azt a célt is szolgálja, hogy a város kulturális tekintetben és a humán szféra vonatkozásában is mihamarabb felzárkózzon az élvonalbeli ipar színvonalára, és az ország, sőt, Európa egyik meghatározó, fenntartható innovációs motorjává váljon.

Ismertesse az Európa Kulturális Fővárosa cím odaítélése esetén végrehajtandó program koncepcióját.

"A kultúra nem tudás, nem művészi produkció, hanem valami életet szabályozó elv, amely egy embercsoport minden tagjának belső mágnese, irányítója." ²

Pályázatunkban mindenekelőtt a város történelmi múltjára alapozhatnánk, az újkőkorszaktól a római kor emlékein, majd a középkoron át napjainkig rajzolt ív mentén.

Fontos ez az aspektus, ebből kiindulva igen nagy felbontású, gazdag és jól részletezhető képet lehetne rajzolni a város mindenkor jelentős kulturális szerepéről. E tág megközelítésen belül különös jelentősége van Székesfehérvár **koronázóváros** mivoltának, mert a Szent István

által alkotott ezeréves magyar államiség kettős pillérének, a királyságnak és a kereszténységnek megkülönböztetett értékű relikviái találhatók itt. Ez a város **megszentelt hely, gazdag rétegzettségű kultúrájának** érzete és tudata ön-

magában is elegendő motivációt jelenthetne az EKF címre való pályázáshoz. Jóllehet mindez meggyőzően biztos háttérrel jelentő muníciónak tűnhet, elsősorban mégsem erre koncentrálni nyújtjuk be pályázatunkat. A történelmi nagyság önmagában nem elegendő hivatkozás, a jelen és a jövő várható történései iránt is nyitottnak kell lennünk. Különösen annak tükrében válik ez izgalmassá, hogy a világban ma soha nem látott változások zajlanak, amelyek alapjaiban rendezik át ember és természet, egyén és közösség, város és vidék, általában a kultúra viszonyrendszerét. Történelmi tapasztalatunk, hogy **a változás mindig új minőségekhez vezet** – ezt a minőséget keressük a város jövőjéről való gondolkodásunk során. Ezt a célt szolgálja az EKF pályázat is, amelytől mindenekelőtt mértékadó új külső és belső viszonyítási pontok megtalálását reméljük, melyek ismerete hozzásegít minket a helyesebb és pontosabb **önismerethez**. Alapelvünk továbbá, hogy nem csak azt kívánjuk bemutatni, ami Székesfehérvárt megkülönbözteti, kiemeli valamennyi magyarországi város közül, hanem feladatunknak tekintjük, hogy **hazánk kulturális esszenciáját** minél teljesebb programpalettán mutassuk fel Európának, megnevezve évezredes vagy éppen most születő kapcsolódási pontjainkat. Európa **magyarországi** kulturális fővárosa kívánunk lenni.

Elképzelésünk alapja, hogy városunk jelenleg is rendelkezik erős, stabil, kulturális történelmében gyökerező értékhálóval, művészeti élettel, valós és virtuális, szellemi és érzelmi közösségi térrel, mely innováció-érzékeny, technológia-érett, bátor cselekvésekre kész. Ezért nem csak koncepciót és programtervet, hanem **cselekvési stratégiát** fogalmaztunk meg.

² Németh László: Molnár Albert zsolttárai és ritmikájuk, 1928.

A **6C művészeti és aktivitási terv** felszólító módban fogalmaz: **Cumulate!, Create!, Concentrate!, Construct!, Cooperate!, Connect!** 2018-ban **összegezzük** értékeinket, tapasztalatainkat, erőforrásainkat, hogy ezzel is lendületbe hozzuk kreatív energiánkat. A barokk kor lesz a kerete ennek az évnek, az időszak, melyben – a török hódoltság után – középkori városunk újjászületett, mai arculatának alapja ekkor jött létre. 2019-ben a megújult **kreativitás** áll majd a cselekvési tervünk fókuszában, élén a kreatív iparral. 2020 a koncentrált tehetség, az alkotás éve, melynek szimbóluma a génusz Ludwig van Beethoven. 2021-ben az európai alapokra **építkezünk**: az ókori római kultúra hagyományai és tanulságai köré szervezzük a Seuso évet. 2022 a modern európai jogrend egyik bástyája, a 800 éves Aranybulla éve, melyben a középkori keresztény etika eszméjét az **együttműködés** és összefogás gazdagítja. 2023-ban ezek nyomán jön létre a **kapcsolat**, melyben a székesfehérváriság, a **magyarság** és az európaiság közös kulturális évben szikrázik fel.

Mindenkit idevárunk városon belül és kívül, akit kulturális iránytűje ehhez az európai, kárpát-medencei, magyarországi, városi, közösségi, személyes cselekvő kulturális életprogramhoz vonz. Erős program mágnesünkkel kiemelt célcsoportjaink csatlakozását segítjük. Célcsoportjaink a **6C** programnyelvén: **Children, Civil, Community, City, Country, Confederation**.

Fenntartható, stabil, identitásunkat meghatározó értékeink mai érvényességét, aktualitását, használhatóságát, korunk társadalmi-kulturális jelenségeire való érzékenységét és nyitottságát arra kívánjuk felhasználni, hogy felkeltsük, megsokszorozzuk kreatív erőinket. Közösségekben dolgozunk, előítélet-mentesen, esélyegyenlőséget teremtve: **Class, Collage, Campus, Council, Cluster, Corporation**. Kimozdulunk: bemegyünk az osztálytermekbe, megszólítjuk az egyetemistákat, kampuszt építünk, együttműködünk a civilekkel, kreatív kulturális klasztert alakítunk, így válunk olyan közösséggé, mely képes az Európai Kulturális Főváros eszmét megjeleníteni, képviselni.

Céljaink **6C**-ben: **Crosspoint (art, science and tech), Craft (of industry and human intelligence), Coalition, Coherency, Certification, Content**. Székesfehérvár **utak találkozásában** épült. Ma a tudományosan megalapozott, állandóan fejlődő technológia városa, melynek művészettel való találkozása izgalmas, újszerű, inspiratív. Ennek az ipari és humán erőforrásnak az **összefogása** nyomán alakulhat ki változásokra érzékeny, reflektív, **összefüggő** XXI. századi kultúránk, melynek **tanúsítványát** a városi polgárok erős helyi, magyar és európai identitása adja. A gazdasági, társadalmi jól-lét csak kulturális jól-léttel párosulva tehet minket **elégedetté**. Mindezt az **Ipar 4.0**-val kifejezett székesfehérvári jelenben, gazdasági – technológiai – ipari – pénzügyi – társadalmi koherenciával. **Ready for the Culture 4.0 – Ready for Human 4.0. A kultúrateremtés új programja!**

1. Hosszú távú stratégiához való hozzájárulás

Ismertesse a városban a pályázat benyújtásának időpontjában követett kulturális stratégiát, valamint a városnak a kulturális és kreatív szektorok kapacitásbővítésére irányuló terveit – ideértve az előbbi szektorok, valamint a város gazdasági és szociális szektorai közötti hosszú távú kapcsolatok fejlesztését. Milyen tervekkel rendelkezik város a kulturális tevékenységeknek a cím viselésének éve utáni időszakban történő fenntartására?

Az egyén önazonosságát elsősorban kultúrája, hagyományai határozzák meg és kapcsolják a társadalomhoz. Erre épülhet az a szakmai tudás, jövőorientáltság, modernség és kreativitás, amely az egyént fejlődőképpé és alkalmazkodóképpé teszi. **Mindezek figyelembevételével a város vezetése létkérdésnek tartja, hogy a gazdaság és a társadalom fejlődési egyenetlenségeinek kisimítása érdekében lendületes intézkedések révén magasabb szintre emelje a város társadalmának kulturális szintjét.**

Székesfehérvár 2017-2038 időszakra vonatkozó kulturális stratégiájának alapjául egy olyan jövőkép kialakítása szolgál, amely kijelöli a város számára hosszú távon elérni kívánt megvalósítható irányt és célokat, amelyek erősítik Székesfehérvár pozícióját, az országos és európai viszonylatban betöltött rangját. Adottságai és az általános fejlődési trendek alapján Székesfehérvár joggal fogalmazhat meg egy számára nagyon kedvező, a város hagyományaira és történelmi múltjára épülő jövőképet: „**A város átlagon felüli gazdasági erejét felhasználva, a magyar nemzet történetében játszott megkerülhetetlen szerepére alapozva, földrajzi és népességi helyzetét, továbbá a hosszú távú fenntarthatóságot figyelembe véve, Székesfehérvár Magyarország meghatározó, európai léptékben is jelentős kulturális erőközpontjává váljon.**”

A Kulturális stratégia átfogó céljai:

1. Székesfehérvár történelmi tradícióinak, szellemi és kulturális örökségének megismertetése
2. A kulturális kínálat bővítése, a kulturális szolgáltatások fejlesztése és minél szélesebb körben történő elérhetővé tétele
3. A közösségi színterek fejlesztése

A stratégia horizontális céljai a városfejlesztési tervekkel összhangban kerültek megfogalmazásra: esélyegyenlőség, fenntarthatóság, partnerség. A stratégia átfogó és horizontális céljai mellett prioritások, eszközök és kiemelt fejlesztési célok is kidolgozásra kerültek.

A fentiekkel összefüggésben - a kultúra átfogó értelmezéséből kiindulva - Székesfehérvár jövőjének egyértelmű kihívása az oktatási terület fejlesztése, a kulturális kapacitások bővítése, a kulturális ipar és a vele szoros kapcsolatban álló kreatív ipar fejlesztési lehetőségének azonosítása, valamint ezekhez kapcsolódóan olyan komplex projektek előkészítése és lebonyolítása, mint pl. az EKF-programban való részvétel.

A kulturális kapacitások bővítését illetően is a stratégiában megfogalmazott kiemelt fejlesztési célok **a kulturális feladat-ellátási tevékenységek bővítése** (a kórustevékenység, a kortárs táncművészeti együttes és a bábszínház létrehozása), illetve **kulturális célú hiánypótló** - pl. nagyrendezvényeknek helyet adó - **beruházások megvalósítása**.

Már a megvalósítás küszöbén álló fejlesztések mellett - ezek a 4. fejezetben kerülnek bemutatásra - a város távlati célja a könyvtárnak új, korszerűbb helyszín, valamint a szimfonikus zenekar számára egy hangversenyterem kialakítása. Ezen helyszínek egy része a tervek szerint fizikailag is közel lesz a kreatív ipari helyszínekhez, ami megkönnyíti a kapcsolatok létrejöttét.

A XXI. században a kultúra fejlesztése nem nélkülözheti a kulturális ipar fejlesztésében való gondolkodást. A kulturális ipar és a kreatív ipar - ahogy a Bevezetésben már kifejtésre került - a legdinamikusabban fejlődő gazdasági ágazatok közé tartozik. A kreatív iparon belül is a leggyorsabban fejlődő alcsoport a dizájn. *"A dizájn feladata a technológiát beépíteni a kultúrába. Másként megfogalmazva, a dizájn feladata a termék és az ember kapcsolatának megteremtése."* (Stefan Lengyel professzor) **Székesfehérvár esetében a kreatív ipar alapját jelentő design-nak, formatervezésnek több évtizedes előzményei vannak**, az ipar és a gyártótevékenység a város kulturális életére is jelentős hatással volt. Egyrészt a településen számos ipari emlék található (pl. gázgyár, fűtőerőmű, vasúti rendező, városi serfőző, stb.), másrészt a településen élő műszaki értelmiség szerepe sem elhanyagolható. A városban a 70-es, 80-as években az ipari formatervezésnek egyre hangsúlyosabb szerepe volt, a nagy gyárakhoz kapcsolódóan létrejöttek a városban formatervező, fejlesztő intézetek (pl. Videoton és az Ikarus fejlesztő és formatervező részlegei), de emellett a kisebb könnyűipari üzemekben (Garzon Bútorgyár, Székesfehérvári SZÖVMŰ Szövetkezetek Műszaki Szolgáltató Közös Vállalata) is jelentős kreatív, a művészethez is kapcsolható munka folyt. Veres Lajos, a neves belsőépítész, formatervező érdemes művész a Videotonnál hozta létre első és a rendszerváltásig egyetlen európai színvonalú magyar formatervező irodát. Az ipari formatervezés egyre hangsúlyosabb szerepét a 80-as években a városban megrendezett Gépipari Formatervezési Triennálék is jelezték. Ezen hagyományok egy része élt tovább a rendszerváltást követően is, a településen megrendezésre kerülő Kortárs Művészeti Fesztiválon minden évben bemutatkozhatnak a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem fiatal végzős formatervezői.

A városban 2017-ben megalakult a Kulturális és Kreatív Ipari Klaszter, amelynek célja egy kulturális innovációs hálózat létrehozása és az innovatív ágazati szereplők koordinált együttműködésének megteremtése, valamint a kulturális termékkínálat marketingjének tervezése és szervezése. A klaszter alapító tagjai között ügynökségek, a társadalmi és gazdasági élet szereplői is ott vannak, a klaszter lesz az egyik közvetítő az eltérő szektorban dolgozók között.

Az EKF kulcsberuházása – Akóts-malom - is a kreatív ipar fejlődését szolgálja, aminek hagyománya van, de fizikai bázisa, központi "interdiszciplináris" műhelye nincs a városban. Azzal, hogy a város a kreatív ipar gyűjtőhelyét az EKF székházában alakítja ki, azt az üzenetet közvetíti, hogy az EKF a modernsége alapozott jövőt szolgálja, melynek kulcsszereplője a rohamosan fejlődő kreatív ipar, a kultúra, a műszaki tudományok, az ipar összekapcsolása. Az önkormányzat ösztönözni fogja, hogy az ipari parkokba, inkubátorházakba telepedjenek le olyan designerek, kreatív termékgyártók, start-up vállalkozások, akik ezt a transzmissziót megkönnyítik, valamint támogatja a cégek és az egyetemek, start-up vállalkozások, KFI, IKT cégek közti együttműködések kialakítását, a duális képzésbe történő bekapcsolódást.

A kulturális stratégia a kulturális élet fejlesztését hosszú távra határozza meg, lefektet alapvető elveket, prioritásokat, eszközöket. A szándék nemcsak a meglévő állapot szinten tartása, egyes kiemelt beruházások, rendezvény-sorozatok (Árpád-ház Program, Aranybulla év, EKF, Szent István év) sikeres lebonyolítása, hanem a kulturális élet fejlesztése, összhangban és nem alárendelve a város gazdasági potenciáljának, fejlődésének.

Az önkormányzat a fűtőerőmű belvárosi területének rehabilitációját tervezi, amely révén egy új kulturális városnegyed jön létre, ami elsősorban középiskolai és egyetemi művészeti tevékenység fejlesztését célozza, helyet ad innovatív, kreatív ipari tevékenységek számára.

A következő években megvalósuló beruházások, az EKF keretében elért eredmények, a továbbfejlesztések fenntartására garancia a település és az önkormányzat kedvező, a kulturális élet, a humánerőforrás fejlesztése révén várhatóan még kedvezőbbé váló gazdasági helyzete. A fejlődő gazdaság révén az önkormányzat és a lakosság is többet tud költeni a kultúrára.

A fenntarthatóságot elősegíti az EKF programok finanszírozásához és támogatásához kapcsolódóan a gazdasági szervezetek és a kulturális intézmények, civil szereplők között kialakított feladatellátási, szponzorációs és ösztönző rendszer is, cél, hogy ez 2023-at követően is megmaradjon.

A felvezető időszakban és az EKF évben kialakuló programstruktúra új, állandósuló elemekkel gazdagodik, új állandó kiállítások, művészeti csoportok, műhelyek, ismétlődő rendezvények, civil aktivitások jelennek meg, melyek beépülnek a város belső kínálatába és társadalmi életébe, valamint gazdagítják vonzerőkínálatát. Az eredmények fenntartása, továbbfejlesztése a város turisztikai termékfejlesztéséhez is friss tartalmakkal járul hozzá.

Hogyan jelenik meg az Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezés ebben a stratégiában?

Székesfehérvár Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezésének alapjául a 2014-ben elkészült Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia jövőképe szolgál, annak kulturális és közösségfejlesztési célú tervei, amelyek kijelölik a megyeszékhely számára hosszú távon elérni kívánt megvalósítható fejlődési pályát és célt. A stratégiában alapcél „Az ezeréves Székesfehérvár társadalmi-gazdasági-környezeti életképességének fenntartása vonzó, egymást erősítő gazdasági és lakossági letelepedési célterületként való megerősítése”. A célrendszer annak a jövőképek az elérését szolgálja, hogy „Székesfehérvár, merítkezve gazdag, Szent István korától származtatható szellemi - kulturális örökségéből, vitális XXI. századi központ a magyarországi modernizációban, gazdasági, innováció alkalmazó, a fenntarthatóság szempontjait érvényesítő vonzó, urbánus célpont” legyen.

Az EKF pályázat végső soron az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) gazdasági, társadalmi, környezeti és területi átfogó céljait egyaránt szolgálja, a specifikus célok közül különösen szorosan kapcsolódik az alábbiakhoz: 2. Versenyképes tudás- és alkalmazkodó munkaerőkínálat elérhetősége, 5. Megerősödő műszaki felsőoktatás, 6. Fenntartható és innovatív humán szolgáltatási rendszerek, 9. Együttműködésen alapuló többszereplős társadalmi szolgáltatások, 11. Rendezett városi infrastruktúra, 17. Tudatos arculatépítés térségi szinten, 18. Turisztikai kínálatfejlesztés saját alapokon, városkörnyéki potenciálok becsatornázásával. Az ITS az EKF-et támogató fejlesztések szempontjából is fontos viszonyítási pont, mivel ez a dokumentum tartalmazza azokat a város által tervezett fejlesztéseket. A kulturális stratégiai szemléletet tükrözi, hogy a város kulcsprojektjeinek többsége a kulturális területet szolgálja. Székesfehérvár számára a 2013 – 2023 – 2038. évek által kijelölt időtengelyben az Európa Kulturális Fővárosa év kiemelt fókusz év. Az ITS célrendszerének megvalósítását segítő fejlesztési program már elindult, 2023-ra elkészülnek azok az infrastrukturális fejlesztések, amelyeket stratégiai dokumentumokban meghatároztunk: a kulturális intézményeink megújulnak, tartalmi szerkezetük frissül, közösségi tereink modernizálódnak, a helyi közösségfejlesztés eszköztára is bővül.

A 2016-ban elfogadott Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia ezt bontja alá, melynek víziója alapján „Székesfehérvár, szellemi-kulturális örökségét és hagyományait ápoló, megtartó, élhető, aktív és felelős közösségek városa” lesz.

Mindehhez szorosan kapcsolódik a 2017-ben elfogadott 2017-2038-as időtávra vonatkozó kulturális stratégia is, mely az EKF pályázat programszerű előzményeként, már konkrétan megfogalmazza azt, hogy milyen nyomatékos szerepet szán Székesfehérvár a kultúrának, az általános műveltségi szint növelésének és ehhez milyen további intézményfejlesztéseket irányoz elő.

A város kulturális stratégiája az alábbi prioritásokat fogalmazza meg: kulturális közösségfejlesztés, az identitástudat fejlesztése, a kulturális feladatellátás biztosítása, a kulturális infrastruktúra fejlesztése, a digitális technológia alkalmazásának ösztönzése, partnerségi kapcsolatok és együttműködések erősítése, fiatalok bevonása a helyi kulturális élet szervezésébe, a kulturális programok tervezési és megvalósítási folyamataiba, Székesfehérváron élő külföldiek aktív részvételének ösztönzése, kommunikáció és tájékoztatás. A tervezett EKF program ezek mindegyikének érvényesülését elősegíti.

Amennyiben a város elnyerné az Európa Kulturális Fővárosa címet, akkor véleménye szerint annak milyen hosszú távú kulturális, szociális és gazdasági hatásai lennének (városfejlesztési szempontból is)?

Az EKF cím elnyerése a város szempontjából közvetlenül kulturális, közvetlen és közvetett társadalmi hatásokat céloz meg. A cím elnyerése és az évad megtartása jelentősen növeli a lakosság részvételét a kulturális termékek fogyasztásában, erősödik a kulturális szolgáltatások köre, színvonala, infrastruktúrája. Több ember tud majd megélni a kultúra piacán, mint korábban, több, a kulturális termékek előállításával dolgozó alkotó ember, művész, kreatív iparral foglalkozó ember, vállalkozó tartja érdemesnek a várost arra, hogy itt éljen és alkosson. Újra elindul egy kulturális fejlődési folyamat, amely a második világháborút követően megtört.

A lakosság figyelme minden korábbinál erősebben fordul a kulturális termékek, szolgáltatások felé, erősödik kultúra-tudatossága. A kultúra iránti érdeklődés növeli a tudásvágyat, a tanulási igényt. Az érintettek viselkedés- és együttélési kultúrája, környezeti érzékenysége, igényessége is fejlődik.

A kulturális évad közvetlenül is javítja a város lakosságának identitását, büszkének lesznek városukra, hirdetik majd a város kulturális eredményeit, egyúttal nemcsak iparvárosként tekintenek majd a lakhelyükre, hanem magasabb életminőséget biztosító kultúrvárosként is értékelik. Nemcsak lakóhelynek és munkahelynek tartják majd, hanem az otthonukként tekintenek rá. Ez jelenleg még sok esetben nincs így, különösen a csak munka miatt ideköltözők őrizték meg régi lakóhelyükhöz kötődő identitásukat.

A fiatalok, akik remélhetően nagy számban és magas arányban vesznek részt a programokon, felismerik, hogy a város a fiatalok számára kedvező szellemiséget, munkaköröket, jövőt és környezetet biztosít, itt számos előnyhöz lehet jutni egy átlátható, élhető környezetben anélkül, hogy le kellene mondani azokról az előnyökről, amelyek csak a fővárosban érhetők el.

Számos fiatal és fiatal felnőtt lesz, aki rendszeresebb kultúra-fogyasztóvá válik, szélesebb érdeklődési körre tesz szert, miközben felismeri, hogy itt olyan gazdaságfejlesztési, képzési és városfejlesztési folyamatok zajlanak, amelyek révén részesévé válhat egy olyan, a küszöbön álló világnak, amely sokak számára esetleg futurisztikusnak és elérhetetlennek tűnik, s amelyben olyan képességekre és lehetőségekre tehet szert, amelyek révén minden korábbi elképzelését meghaladó teljesítmények és életkörülmények elérésére lesz képes.

A városba látogató hazai és külföldi vendégek is azzal a tapasztalattal térnek haza, hogy ez a város nemzetközi színvonalú környezetet, kulturális és turisztikai kínálatot és szolgáltatásokat tud nyújtani, van jövője, biztosan képes lesz arra, hogy fejlődjön és versenyképes maradjon a nemzetközi versenyben.

A befektetői körök számára azt sugallja majd a program, hogy ez egy gondolatgazdag és tökeerős város, amelynek a vezetése jövő- és innovációirányultsággal rendelkezik, jó kapcsolatrendszerrel működik, itt a befektetőkkel, munkáltatókkal építő jellegű partnerség kialakítására van lehetőség, a jövőben is megfelelő befektetési célpont lesz.

A kormányzati körök megnyugvással veszik majd tudomásul, hogy az ország méltóképpen helyt tudott állni egy hosszú ideje tartó, igen magas mércét állító nemzetközi megmérettetésben, és jó döntés történt, amikor elsősorban nem a kultúrájáról, hanem az iparáról híres, de a kultúra iránt elkötelezett és annak fejlesztő hatásait mélyen értő város kapta a kitüntető címet.

A város gazdasága szempontjából lényeges, hogy a kultúra és a tudás, valamint az innováció iránti érdeklődés erősödik, elindul egy társadalmi átalakulási folyamat, amely eredményeként több lesz a széles látókörű, gondolkodó, az "új"-ra érzékeny munkavállaló, aki képes az új technológiákhoz kötődő munka megtanulására és a hatékony munkavégzésre. Javul a közlekedési rendszer, könnyebb lesz a munkába járás. Útjára indul a kreatív ipar fejlődése, a város bekapcsolódik egy gyorsan fejlődő világfolyamatba. A kulturális-kreatív ipar és a termelőgyártóipar együttműködése erősödik, egymásra hatásuk eredményeképpen felgyorsul az innovációk keletkezése.

A program a városfejlődésre is látványos hatást gyakorol. Javul a városkép, új, vonzó létesítmények épülnek, ahol rangos programok rendezésére nyílik lehetőség. A közterületek vonzóvá válnak, javulnak a parkolási lehetőségek.

A város nemzetközi elismertsége erősödik, kialakul a kultúrváros imázs. A város integrálódik a turisztikai környezetbe, önálló desztinációként is többen választják. Fejlődik a város kapcsolata a környező településekkel, térségfejlesztő, kisugárzó hatása megjelenik a hátrányos helyzetű szomszédos járásokban.

Ismertesse a cím által a jelölt városra gyakorolt hatás nyomon követésére és értékelésére, valamint az értékelés eredményeinek terjesztésére szóló terveit.

Különösképp térjen ki az alábbi kérdésekre:

Ki végzi az értékelést?, A címre való kijelölés és a cím viselésének éve között meghatározásra kerülnek konkrét célok és mérőszámok a város értékelési tervében? Milyen alaptanulmányokat és -felméréseket kíván alkalmazni – ha vannak ilyenek? Milyen típusú információkat tervez követni és figyelemmel kísérni? Hogyan határozná meg a „sikert”? Milyen időkeretben és milyen gyakorisággal történik majd értékelés?

Az év értékelése két dimenzióban valósul meg. A programsorozat külső értékelését egy független, kulturális és városfejlesztési programok monitorázásában gyakorlattal rendelkező kutatóintézet végzi, a belső értékelést pedig az EKF irányításáért felelős szervezet munkatársaiból, illetve a városban rendelkezésre álló egyetemi, kutatói, valamint urbanisztikai szakértőkből álló testület látja el. A külső szem az objektív megítélés, az elfogultság megelőzése érdekében szükséges. A belső az adatszolgáltatás, az előkészítő és önértékelő munka külsők által nem, vagy nehezen megismerhető információk megjelenítése szempontjából fontos, melyek a sikeresség és a hatásosság lényegéhez is hozzátartoznak.

A város 2024. évi önértékelési jelentésében a kétféle értékelés integrálása révén kialakuló reális, objektív kép kialakítására törekszünk.

A címre való kijelölés évében felmérésre kerül – mint bázisérték – a rendelkezésre álló infrastruktúra, a programok/rendezvények száma, a bevonható humán erőforrás köre, a nemzetközi térben való jelenlét, a gazdasági erőforrások, illetve a térségi kapacitások. Az előkészítés során különös gondot fordítunk a tevékenységek részletes idő- és költségvetési programozására, a folyamatmenedzsmentre és a döntéshozatal gördülékenységére, valamint a pénzügyi, jogi, szerződéses keretek biztosítására és a marketing, társadalmi kapcsolatszervezés eredményességére.

A felkészülési évek közepén egy összefoglaló, értékelő időközi jelentés készítését tervezzük, mely részben az előkészítési folyamat stabilizálását szolgálja, másrészt a főévről szóló beszámoló főpróbáját képezi az indikátorok, az adatbázisok és a módszertan alkalmassága tekintetében akkor, amikor a tapasztalatok még hasznosíthatók.

Már a megelőző évek során is több olyan felmérést és tanulmányt használtunk fel, amelyek megalapozták az EKF pályázaton történő megmérettetésről szóló döntést:

- „Tele élettel” – Székesfehérvár kulturális életével kapcsolatos komplex helyzetfelmérés, Echo Innovációs Műhely, 2015
- Kulturálódási szokásaink, Központi Statisztikai Hivatal, 2013
- Cultural access and participation, Special Eurobarometer 399, TNS Opinion & Social at the request of the European Commission, Directorate-General for Education and Culture and co-ordinated by the Directorate-General for Communication, 2013
- Magyar Ifjúság Kutatás 2016, Új Nemzedék Központ Nonprofit Kft., 2016
- Sokcsatornás lakossági felmérés is készült 2017-ben a lakossági támogatottság megismerése érdekében (részletesebben a 4. pont Támogatottság fejezetében ismertetjük).

Az EKF cím felvezető éveitől az utókövetés időszakáig bezárólag alkalmazandó értékelési módszerek megválasztását jelentősen befolyásolja a célzottan gyűjthető és a külső csatornából elérhető adatok, információk köre, pontossága. Arra törekszünk, hogy olyan forrásokra támaszkodjunk, amelyek reálissá teszik az értékeléseket. A város már az EKF évet megelőzően is, és azt követően még további tizenöt évig kiemelt forrásokat és energiát fordít egy 25 éves kultúra-fejlesztési periódus sikeres megvalósítására. Ezzel nagy kockázatot vállal, ezért elemi érdeke, hogy folyamatosan pontos helyzetismerettel és előrejelzésekkel rendelkezzen.

Nem garantálható, hogy a KSH 2023. évi adatai már 2024-ben rendelkezésre állnak az önértékeléshez, ezért tartalék alapinformáció-bázisként számolunk azzal, hogy 2019-2020 körül elindul az országos TDM Szövetség által, a Budapesti Gazdasági Egyetemmel közösen kifejlesztett, bevezetés előtt álló Turisztikai Komplex Mutató (TKM) jelentési és feldolgozási rendszere, mely havi rendszerességgel gyűjtött 39 adat alapján településenként lesz képes képet közölni a turisztikai forgalom alakulásáról. A két adatforrást kiegészíti a menedzsment által kialakítandó adatgyűjtési és feldolgozási technika és technológia, mely az elérhető legmodernebb műszaki és informatikai megoldásokra épül, mint pl. utcai és rendezvényhelyszíni kamerarendszerre és drónokra alapozott létszám- és összetételbecslés (a személyiségi jogok szigorú betartása mellett), egyszerű, olcsó beléptető-számláló rendszer, time-laps fotók digitális számlálóprogramja, minőségbiztosítási rendszerekben alkalmazott számláló rendszerek. Az egyetemek rendelkeznek a szükséges technikákkal és szoftverekkel. Lehetőség szerint a városban dolgozó vállalatok szakmai közreműködésére is számítunk.

Esetünkben a vendégéjszakák mellett kiemelt fontosságú a látogatószám alakulása, mivel a rendezvények jelentős részére az egy napon belüli látogatók elérését célozzuk meg a közeli

városokból, Budapestről és a nagy forgalmú üdülőkörzetekből, valamint a szállást igénylők többsége nem Székesfehérváron, hanem várhatóan az üdülőkörzetekben vesz igénybe szálláshely szolgáltatást. A felvezető években meg kell ismernünk a látogatók szokásait annak érdekében, hogy 2022-ben, az Aranybulla által fémjelzett erős felvezető évben és a 2023-as főévből hatékony látogatómenedzsmenttel tudjuk kiszolgálni a programokat és a vendégeket.

A bemutatásra kerülő indikátorrendszer működését esetlegesen gátló tényezők (pl. súlyos adathiány vagy késés) esetén közvetett forgalmi adatokra támaszkodunk (kiskereskedelem, turisztikai vállalkozások, egyes szolgáltatók, közlekedési vállalatok, stb. forgalmi adatainak változása).

A tervezett módszertan az alábbi:

1. Induló állapot helyzetfelmérése sokoldalú statisztikai adatbázissal és direkt adatfelvétellel, mely megalapozza az indikátorok mérését és azon túlmenő részletesebb értékelést tesz lehetővé.
2. Közbenső értékelés:
 - a. előrehaladás értékelése a beruházások, programszervezés, partnerkapcsolatok terén
 - b. az ismertség, marketing hatásának értékelése
 - c. turistaforgalom, szálláshely kihasználás értékelése – fogadóképesség értékelése
 - d. befektetési kedv változásának vizsgálata
3. Önértékelés 2024. dec. 31.-ig:
 - a. Indikátorok teljesülésének értékelése (ugyanazon adatokkal, mint a helyzetfelmérés alkalmával)
 - b. Az indikátorokhoz kapcsolódó szöveges elemzések készítése
Helyi társadalomvizsgálat: az EKF hatásainak vizsgálata a közösségi életre, a városidentitásra, a magyarság-identitásra, az EU-polgári identitásra vonatkozóan; a lakosság kultúrához való viszonya, fogyasztói szokásainak változása, igényessége vonatkozásában
 - c. A kulturális és kreatív iparra gyakorolt hatások
 - d. Az oktatással alkotott szinergiák, az iskolára és a diák-polgárságra gyakorolt hatások
 - e. A kultúra és más gazdasági ágak közti kapcsolódási hatások, az EKF áttételes gazdasági hatásai

Módszertan:

- statisztikai elemzések
- menedzser-szervezet, Polgármesteri Hivatal adatbázisainak, jelentéseinek elemzése
- sajtó, médiamegjelenések, szakmai publikációk elemzése
- direkt adatfelvételi módszerek, kvalitatív és kvantitatív módszerek

Az értékelés során az Európa Kulturális Fővárosa címviseléssel és a programokkal kapcsolatos lakossági vélemények és attitűdök alakulását, a megvalósult fejlesztések ütemtervét, a belföldi és a nemzetközi hatásokat próbáljuk figyelemmel követni. A hat stratégiai cél mentén különböző indikátorokat határoztunk meg, amelyek kvantitatív jellegű információkat adnak a megvalósulásról és részben az elért sikerekről.

Ezeket az információkat kiegészítjük kvalitatív jellegű mutatókkal, amelyeket az értékelési folyamat különböző fázisaiban gyűjtünk a megfelelő módszerek használatával (pl: fókuszcsoporthoz, mélyinterjúk, szakértői interjúk).

Az alábbiakban egy olyan bő indikátorrendszert adunk meg, amely a kidolgozásra kerülő tényleges monitoring rendszer kialakításához kiindulópontot képez, de szakmai kidolgozás keretében lehet eldönteni az elemzésekhez szükséges adatok körét.

Stratégiai célok	Indikátorok	Adatforrás	Kapcsolódó ECoC önértékelési cél ¹
<u>concentrate</u>	a rendezvényeken résztvevők száma	programmenedzsment nyilvántartása	Specific objective 1.
	a résztvevők számából fiatalok, kisebbséghez tartozók, hátrányos helyzetűek	programmenedzsment nyilvántartása, becslései, felmérései	Specific objective 2.
	a lakosság tudatosságának és értékítéletének változása az európai kultúrák sokszínűségével kapcsolatban	véletlen kérdőíves minták, fókuszcsoporthoz, civil szervezetek	General objective 1.
	az európai közös kulturális térhez való tartozás lakossági megítélése	véletlen kérdőíves minták, fókuszcsoporthoz, civil szervezetek	General objective 1.
	a város, mint élénk kultúrváros megítélése a látogatók szemével	véletlen kérdőíves minták, fókuszcsoporthoz, civil szervezetek; szakértői felmérések a hazai és külföldi látogatók körében; szakértői elemzések és értékelések	General objective 2.
<u>cumulate</u>	összesített programköltség euroban	programmenedzsment nyilvántartása	Specific objective 1.
	hazai és nemzetközi híradások száma	programmenedzsment és Polgármesteri Hivatal sajtószolgálat	General objective 2. Specific objective 4.
<u>create</u>	kulturális és kreatív iparban létrejövő új munkahelyek száma	Munkaügyi szervezet, KSH, Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	General objective 2.
	kulturális és kreatív ipar tevékenysége általi GDP növekedés	NAV, KSH	General objective 2.

Stratégiai célok	Indikátorok	Adatforrás	Kapcsolódó ECoC önértékelési cél ¹
<u>cooperate</u>	az események száma összesen	programmenedzsment	Specific objective 1.
	civil szervezetek részvételével szervezett események száma	programmenedzsment	Specific objective 2.
	előkészítésben, attrakcióban részt vevő önkéntesek száma	programmenedzsment	Specific objective 2.
	külföldiek közreműködésével szervezett események száma	programmenedzsment	General objective 1.
	nyelvi nehézségek nélkül befogadható események száma	programmenedzsment	Specific objective 1.
	európai szintű együttműködések száma	programmenedzsment	General objective 1.
	együttműködő civil szervezetek száma	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	együttműködő kulturális szervezetek száma összesen (incl. civil)	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	együttműködő nem kulturális szervezetek száma	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	szponzorációban részt vevő gazdasági szervezetek száma	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
<u>construct</u>	gazdasági szponzoráció összege	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	új kulturális terek száma	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	a kulturális funkciók és kapacitások bővítésére fordított beruházások összege	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	a befogadásra kerülő kulturális funkciók száma	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	a férőhelyek száma, külön fedett és szabad téri	programmenedzsment, Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
	kulturális tevékenységekre szánt összegek arányának változása a bázisértékhez képest	Polgármesteri Hivatal	Specific objective 3.
<u>connect</u>	a programokat látogató külföldiek száma	programmenedzsment	General objective 1.
	turizmus növekedése, elkülönítve a hazai és a külföldi látogatók számát	KSH, Tourinform	Specific objective 4.
	a turisztikai és a vendéglátó ágazat bevételeinek változása	KSH, NAV	Specific objective 4.
	az iparüzési adóbevételek változása ágazatonként	Polgármesteri Hivatal	

A turizmus-statisztikai ágazati forgalmi mérések földrajzi tekintetben Székesfehérvárra és Fejér megyére vonatkoztatva is bemutatásra kerülnek.

A sikeresség tekintetében a legobjektívebb mérőszámoknak az indikátorok tekinthetők, azonban a sikeres program megítéléséhez a városfejlődési prioritások értékelését is fontosnak tartjuk.

1. Indikátorok teljesülése: az induló állapot felmérése keretében szükséges meghatározni a fejlődés célértékeit és a teljesülésnek minősülő szinteket. Az elégedettségi fok meghatározása a célértékek „keménysége” tükrében történhet. (A város ambíciózus célokat kíván meghatározni)
2. Lakossági elégedettség foka, a kultúra iránti érdeklődés növekedése, az infrastruktúra kihasználtságának javulása
3. Partnerségi kapcsolatrendszer lényeges bővülése
4. Városimázsban a kulturális jelleg megjelenése
5. A városra és a térségre irányuló befektetői és turisztikai érdeklődés erősödése
6. A fiatalok körében a modern műszaki és kreatív ipari szakmák iránti érdeklődés megerősödése
7. Elvándorlás csökkenése, ezen belül a fiataloké különös fontosságú. A vándorlási egyenlegen belül a magasan képzett és a fiatal beköltözők magasan prioritizáltak.

Az értékelés sikeressége érdekében szükség van a kiinduló helyzet rögzítésére, azaz 2019-ben végeznénk komplex helyzetfelmérést, majd ezt követően két év múlva (2021-ben) a felkészülést értékelő jelentést készítjük el. A 2023-as évben valósul meg a folyamatos jellegű havi szintű belső értékelés. 2024 elején készül egy gyorsértékelés Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése számára, majd december 31-ig elkészül és benyújtásra kerül a vonatkozó EU-rendeletnek megfelelő mélyre ható önértékelés.

Az indikátorok mérése nem szűnik meg az EKF évvel, figyelembe véve, hogy a város kulturális stratégiai programfejlesztése 2038-ig folytatódik.

2. Európai dimenzió

Részletezze a tevékenységek hatókörét és minőségét: Az európai kulturális sokszínűség, a kultúrák közötti párbeszéd és az európai polgárok nagyobb kölcsönös megértésének előmozdítása

Az európai párbeszédért elkötelezett államok Európa kulturális sokszínűségének megtartása mellett, a regionális integráció jegyében 1993. november 1-jei hatállyal hozták létre az 500 milliós lakosú új európai közösséget. 2023-ban a maastrichti szerződés hatályba lépésnek 30 éves jubileumát ünnepeelve, különösen fontossá válik a következő 30 év gazdasági, tudományos és kulturális kihívásaival foglalkozni, felvázolva az Európai Unió ún. második görbét, mely a gazdasági trendeket, valamint a nemzeti identitás erősödését tekintve egyre hangsúlyosabban a konföderatív irányt jelöli ki a jövő számára.

A XXI. században a nemzetek Európájában még fontosabbá válik a meglévő kulturális sokszínűség, kultúrák és nemzetek közötti kooperáció, mely sokszínűség a legfontosabb erőforrása az Uniónak. A kultúrák közötti párbeszéd, az élet minden területén megjelenő partnerségek nem multikulturális társadalmi közeget eredményeznek, hanem egy olyan új, innovatív, kreatív energiákat felszabadító kooperatív társadalmi modellt, mely hozzásegíti Európát ahhoz, hogy visszaszerezze a világban a gazdasági és politikai vezető erejét.

Ebben a pillanatban a közös európai hagyományokból táplálkozó, de eltérő nemzeti sajátosságokkal is bíró közösségek jelentik azt a szellemi és társadalmi erőt, mely nélkül nincs hosszú távú, fenntartható jövője a modern világban.

Székesfehérvár gazdasági életében ázsiai, amerikai és európai cégek egyaránt jelen vannak. Mára az Európai Unió elveszítette gazdasági versenyelőnyét, a világgazdaság központja keletre helyeződött át. Ahhoz, hogy újra régi szépségében és erejében pompázhasson Európa, ki kell használni a kultúrák közötti párbeszéd erejét, megerősítve a nemzeti identitásokat és megelőzve új politikai és társadalmi törésvonalak létrejöttét. EKF pályázatunk stratégiai céljai (Cumulate!, Create!, Concentrate!, Construct!, Cooperate!, Connect!) is csak európai dimenzióban nyernek értelmet, mely sokkal többet jelent közös kulturális programoknál vagy az európai kultúra kincseinek bemutatásánál.

Programtervünkben minden európai ország megtalálja azt a mozaikot, amit hozzá tud tenni az újragondolt Európa víziójához, de azt is figyelembe kell venni, hogy egyedül minden nemzet lassan, de biztosan bukásra van ítélve. Ez a legfontosabb üzenete pályázatunknak, mely egyfajta figyelmeztetés is a közösség minden tagja számára. A jövőt kockáztatjuk a tudományos, művészeti, ipari, oktatási, szociális kooperáció nélkül, függetlenül attól, hogy melyik európai ország milyen jogi környezetet alakít ki magának. Ezt szolgáló szimbolikus programok, operatív együttműködések, szakmai tanácskozások és modern művészeti tartalmak éppúgy részét képezik az EKF rendezvénynaptárnak, mint az állampolgári részvételt közvetlenül is erősítő európai diákparlament vagy más korosztályi és rétegfesztiválok, találkozások.

Az európai kultúrák, a kulturális örökség és történelem közös vonásainak kiemelése, valamint az európai integráció és az aktuális európai témák megvilágítása

Az európai kultúra három alappillére és egyben legfontosabb öröksége a görög demokrácia, a római jogrend és a keresztény etika. Ezek nélkül nem érthető meg a közös múlt és nem létezik közös jövő sem. Nem véletlen, hogy ezeréves városként Székesfehérvár ezen értékek fenntartása mellett tudja csak elképzelni Európa, benne pedig a város és térsége fenntarthatóságát. Ezekre reflektálva a művészeti programban szerepet kapnak az ókori szellemi és építészeti emlékek, a középkori városok várostérségi funkcióit újragondoló modellek, a humanizmus, a barokk dicsősége, a felvilágosodás kreativitása, az klasszikus agóra típusú és modern, deliberatív demokrácia modellek és az európai alkotmányfejlődés eredményei a Magna Chartától, az Aranybullán át az Európai Unióig.

Ezen közös történelmi eredményekre épülve a közös válaszok keresése, az európai Ipar 4.0 human feltételeinek megteremtése és fenntartása már a közös európai jövő egyik legfontosabb kihívása. A ma ismert világot ugyanis hamarosan totálisan átformálja a negyedik ipari forradalom. Az európai civilizáció eddig három ipari forradalmat élt meg, a gőzgépek, szerelőszalagok és az automatizáció után most egy teljesen új, negyedik ipari forradalom zajlik. A legújabb ipari forradalomban a fizikai gépek és tárgyak egy információs hálózatba kapcsolódnak, a reálgazdaság egyetlen hatalmas, intelligens információs rendszerbe integrálódik. Az Ipar 4.0 olyan koncepció, amely az újkeletű forradalom kihívásaira ad válaszokat, mégpedig elsősorban az ipari folyamatok teljes digitalizációjával. Nem csupán a technológia térhódításáról van szó, hanem az üzleti folyamatok, kulturális szintek, munkaszervezési módok és az oktatás teljes paradigmaváltásáról is. Székesfehérvárnak, Magyarországnak és Európának most az Ipar 4.0-ra van szüksége. Új munkakörök, új termékek, ellátási láncok, gyártási folyamatok születnek, a kreativitás, a kooperáció, a kapcsolatok, a kompetenciák még értékesebbé válnak. Azok a nemzetek lesznek a nagy nyertesei, amelyek a magas hozzáadott-értékű, sok human befektetést igénylő termelésre rendezkednek be. Az új világ más követelményeket támaszt

majd a jövő dolgozóival szemben is, több millió munkahely szűnik meg Európában, bár új munkahelyek is teremődnek, de a megszűnő és az előálló munkahelyek nem ugyanazokat a képességeket igénylik, ezért óriási felelőssége van az országoknak, városoknak abban, hogy a jövő versenyképes munkaerejét kiképezzék.

A gyorsuló ütemben öregedő európai társadalmak nagy kihívása a gazdasági és társadalmi jólét fenntartása. Az eredetileg német kezdeményezésként született Ipar 4.0 mára nemcsak az Európai Unió iparfejlesztési stratégiájának alapja kell, hogy legyen, meglátásunk szerint ennél sokkal többről van szó. Az Ipar 4.0 Európa nagy lehetősége arra, hogy megállítsa folyamatos gazdasági, geopolitikai, kulturális tévesztését, sőt visszajára fordítsa a trendet. Az alacsony munkabérrel versenyző feltörekvő országokkal szemben a magas szintű automatizáció az egyik leghatékonyabb fegyver. Székesfehérvár gazdaságának és egyben egész Európának a tökeigényes, de magasabb hozzáadott értékű termelés felé kell elmozdulni. Ehhez pedig a humán szférába kell most a legtöbbet befektetni. Ezért fókuszál erre EKF pályázatunk.

Az európai művészek bevonása, továbbá különböző országok szereplői vagy városai közötti együttműködés, valamint a nemzetközi partnerségek igénybe vétele. Nevezzen meg néhány európai és nemzetközi művészt, gazdasági szereplőt és várost, amelyekkel együttműködést tervez, valamint részletezze a kapcsolatot jellegét. Nevezze meg azokat a nemzetközi partnerségeket, amelyeket a város már létesített, illetve létesíteni tervez.

EKF programunk számos olyan rendezvényt, zenei, média, tánc, összművészeti fesztivált, konferenciát és találkozót tervez, mely nemzetközi szintű kooperáció nélkül nem hozza el a várt eredményt. A Európai Koronázó Városok Találkozóját Aachen, Krakkó, London, Reims, Trondheim meghívásával tervezzük, a Fehérvár-rendszerről szóló konferencián Nándorfehérvár (Belgrád), Tengerfehérvár (Biograd na Moru), Gyulafehérvár (Alba Iulia), Dnyeszterfehérvár (Bilhorod-Dnyisztrovszkij) is részt vesz, a Médiakatedrális Pozsony (Szlovák Köztársaság), Hradec Kralove (Cseh Köztársaság), Opole (Lengyelország) városokban és Székesfehérváron egyszerre zajlik, továbbá a Modernizmus a XX. században című kortárs nemzetközi képzőművészeti kiállítás is több országot érint, illetve a Credo, a Beethoven és a TriVia fesztivál is ugyanígy nemzetközi program lesz. Európai konferenciáknak és gasztro eseményeknek, európai diákszövetségnek, nemzetközi művészeti egyetemi találkozóknak ad otthont a város. Az EKF felvezető évében külön kapcsolatot tervezünk kialakítani Maastricht városával, mint az Európai Unió „Aranybullájának” otthonával.

Fehérvár már most is aktív testvérvárosi és partnervárosi kapcsolatokkal rendelkezik, melyek továbbfejlesztése és elmélyítése az EKF keretében kézenfekvő lesz: a korábban felsoroltakon kívül Opole, Chorley, Cento, Selmechánya, Sankt Pölten, Királyvárad, Nagyvárad, Graz is szerepel már aktív kulturális partnerségi térképünkön, sőt Európán túli városként Csangcsun (Kína), Birmingham (USA) és Erdenet (Mongólia) is partnervárosunk volt már az évek során. EKF programunk egyik hangsúlyos területe a tehetség kibontakoztatása. Ennek megfelelően a művészetekben is a jövő fiatal tehetségeire szeretnénk fókuszálni, és a főévből őket szeretnénk megszólítani, illetve számukra lehetőséget biztosítani a bemutatkozásra európai és nemzetközi szinten egyaránt.

Hogyan tudja ismertetni a szélesebb európai és a nemzetközi nyilvánosság érdeklődésének felkeltésére kidolgozott stratégiát?

A pályázati programban részletezett célcsoport-specifikus rendezvények olyan tematikákat járnak körbe, melyek a közvetlenül megszólított résztvevők (konkrét városok, művészeti csoportok, partnerintézetek) számára szólnak, így azok nemzetközi érdeklődése garantált. A nagyobb fesztiválok, a tánc- és különösen az alternatív és könnyűzenei események úgy kerülnek megtervezésre, hogy megszólíthassák az európai fiatalokat. Ezek kommunikációjának szinte kizárólagos formája a közösségi média lesz. Tekintettel arra, hogy Székesfehérvártól alig 60 km-re olyan nemzetközi reptér van, mely diszkont légitársaságokat is fogad, továbbá nemzetközi vasútvonalon és autópálya mellett fekszik, a célcsoport olcsón el tud jutni a rendezvények helyszínére Európa bármely országából.

A tematikus konferenciák, tanácskozások, művészeti workshopok témaválasztása (kreatív ipar, vízi és légszobrászat, közösségi építés, európai reklám és dokumentum STEM élménypedagógia) olyan mainstream témákat érint, melyek méltán tarthatnak számot széles nemzetközi érdeklődésre. Ezen rétegprogramokat a szakmai lapokon és nemzetközi szakmai szövetségeken keresztül promotáljuk, többet közülük nemzetközi szövetségekkel társszervezésben tervezünk megvalósítani.

Milyen mértékben tervez kapcsolatot kialakítani a város kulturális programjai és az Európa Kulturális Fővárosa címet viselő más városok kulturális programjai között?

Már a program előkészítő szakaszában felvettük a kapcsolatot a pályázat előkészítésével kapcsolatos tapasztalatokról Péccsel (2010) és Temesvárral (2021), szakmai tanulmányúton voltunk Mariborban (2012) és Kassán (2013). A találkozókra szóba jöttek a közös kulturális programok is, ám kiderült, hogy ezen városok 2023. évi rendezvénynaptára még nem ismert, így várhatóan 2020-2021-ben lehet sort keríteni a többi, korábbi címbirtokos programjai és a fehérvári EKF programok közötti kapcsolatok megteremtésére. Több korábbi EKF várost is megszólítva kiderült számunkra, hogy a korábbi EKF címet viselő városok között gyakorlatilag nincs élő kapcsolat, 2023-ban szeretnénk megalapítani az EKF címvárosok klubját. A konkrét tervek között van továbbá egy olyan nemzetközi verseny és expo lebonyolítása, melyen minden korábbi EKF címet viselő város egy-egy jellegzetes épületét Lego makettben megépítik a résztvevők, és közös terepasztalon állítják ki, majd a Lego épületek árverezéséből befolyt bevételt jótékonyági célra fordítjuk egy közös alap létrehozásával. A közép-európai országok EKF címet viselő városaival (Graz, Wrocław, Krakkó, Plzen, Prága, Kassa, Pécs) hosszú távú kulturális megállapodást tervezünk kötni ez EKF évre. Kihasználva az informatika adta lehetőségeket, tervezzük, hogy már a felkészülési években létrehozunk egy olyan online felületet, amely az EKF címet viselő városok éves rendezvénynaptárát egy helyen tudja megjeleníteni, illetve minden érintett város nemzetközi turizmusának előnyére válik majd.

3. Kulturális és művészeti tartalom

Milyen művészeti tervet és stratégiát dolgozott ki az adott év kulturális programjaira vonatkozóan?

Az összegzésben kifejtett **6C projekt** művészeti koncepció, stratégia és cselekvési terv is egyben, mely négyszer hat fogalmi ívben foglalja össze a kulturális programok elvi, eszmei alapjait, céljait.

CUMULATE!	CREATE!	CONCENTRATE!	CONSTRUCT!	COOPERATE!	CONNECT!
CHILDREN	CIVIL	COMMUNITY	CITY	COUNTRY	CONFEDERATION
CLASS	COLLEGE	CAMPUS	COUNCIL	CLUSTER	CORPORATION
CROSSPOINT	CRAFT	COHERENCE	COALITION	CERTIFICATION	CONTENT

Programsorozatunk szervesen székesfehérvári, felismerhetően magyar, jellegzetesen európai.

2023-ban programokban meséljük el városunk történetét – többféle aspektusból is –, mely egyediségében is alkalmas arra, hogy az ide látogatók ráismerjenek saját históriájukra. Így gazdagítja majd saját kulturális identitásukat, árnyalja kulturális jövőképüket a közös kulturális gondolkodás. A sorsok, folyamatok, választások mentén felsejlő alternatívák, eltérő fejlődési ívek megjelennek nemzetközi programjainkban is, nem csak bemutatni, de figyelni és tanulni is kívánunk. Egyes programtémáink az európai **kulturális jó gyakorlatokat** kívánják bemutatni: az Európai Kulturális Fővárosok, az európai koronázási központok találkozóit, a Moskovszky nemzetközi játékkonferenciát; a közösségi és szolidáris építkezés európai lehetőségeit és tanulságait összefoglaló, valamint a kulturális és kreatív ipari klaszter tapasztalatait összegző nemzetközi workshopok, konferenciák. Az Európai Dokumentum- és Reklámfilm Fesztivál, a Nemzetközi Molnár Ferenc Fesztivál, a Katonavárosok Zenekari Fesztiválja, a Beethoven Fesztivál a **kiválóságok** felmutatását célozza meg. A **tehetséget** állítja középpontba az egyedülálló Orpheus – műfajok feletti – tematikus zenei verseny, a Nemzetközi vízi és légi szobrászati pályázat, EKF városok lego makett építő nemzetközi versenye, pályázati formában pedig az Amerigo Tot szobrász-ösztöndíj és a Vörösmarty Mihály emlékére meghirdetendő drámaírói ösztöndíj európai országok művészei számára. Az **interkulturalitás** egyes programjainknak célja, másoknak pedig várt eredménye. A Transznacionális gasztrobár vagy a Fehérvár-városrendszer újrafogalmazását célzó rendezvénysorozat mellett a Modernizmus a XX. században című kortárs nemzetközi képzőművészeti kiállítás is a **kultúrák közötti párbeszédre** készlet.

Művészetbe fogalmazott gondolatainkat és érzéseinket **bevisszük zöld kultúrtájainkba**: nem csak alkalmazott formában, a zöld programok épített felületeinek minőségében vagy az ismeretterjesztés platformjain, hanem a **természetművészet**en keresztül is. **Kivisszük utcáinkra, tereinkre**, belvárosi udvarainkra: ArTér programsorozatunkban szabadtéri fotókiállítások, utcaszínház, mindennapi térzene, a világörökség részének nyilvánított táncházak élettelivé varázsolják Székesfehérvárt.

A Hetedhét Játékfesztivál, az Alba InnoVár, a STEM nemzetközi **élménypedagógia** expo, a MAG-TÁR középiskolai **összművészeti** projekt, Művészeti Egyetemek Európai Találkozója középpontjában a **gyerekek, az ifjúság** és az érdeklükben **aktivizált felnőttek** állnak.

A Stílusos Vidéki Éttermiség éves találkozóját a **kultúra és a gasztronómia** jegyében szervezzük, a Fehérvárcsurgó Európai Találkozási Központ pedig bevonja az **arisztokrata családok, kastélyok világát**, mint az európai kulturális felépítményrendszer részeit, fontos korábbi alakítóit.

A magyar fotó- és videó művészek kiállítása a médiaművészetten keresztül irányítja a figyelmet a **digitális kultúra** világára, de behívjuk programjainkba a reflektív közösségi digitális médiát is. A **design** dinamikusan fejlődő iparvárosunk fontos művészeti területe: megújuló, épülő infrastruktúránk mellett ezen keresztül tekintünk vissza ipartörténetünkre.

Kortárs válaszok című képzőművészeti kiállításunk címe összefoglalja valamennyi programunk alapvető szándékát: kérdéseket teszünk fel, érvényes válaszokat keresünk erős történelmi gyökérű, folyamatosan változó kultúránk jelenkori kihívásaira.

Ismertesse a kulturális program felépítését – ideértve az évet meghatározó tevékenységek/főbb események hatókörét és változatosságát.

Az EKF év eseményeit a felvezető években kiérlelt, kipróbált programstruktúrára fűzzük fel, mely a 2013-2023-2038. időtengelyre felrajzolt kultúraserkentő, -építő stratégiánkat hivatott **művészeti párbeszéd** formájában alátámasztani.

Eseménysorozatunk gerincét városi alkotóközösségeink tevékenysége adja, amelyek gazdag szervezeti és személyes, magyarországi és nemzetközi **szakmai hálózattal** rendelkeznek. Programjaink a belvárosi centrumtól **rendszerszerűen és célzottan** jutnak el a városrészi művelődési terekre, a városkörnyéki településekre, bevonjuk megyénk és a Pannon régió partnervárosait. Ezek a kapcsolatrendszer a fent kifejtett stratégiai célok és módszerek hatásának egyik lényeges biztosítékai, és nem csak az EKF évre szólnak. **Erős, meggyőző kommunikációra** készülünk programjainkon keresztül, nem csak közönségként, hanem partnerként tekintünk vendégeinkre: inspiráljuk, provokáljuk **aktivitásukat**. Kiemelt figyelmet fordítunk a rendezvények **akadálymentessé** tételére, minden értelemben. A fogyatékkal élők mellett figyelünk a családokra, idősekre. A külföldi turisták számára a jól bevált hagyományos és a legmodernebb digitális technikákkal biztosítjuk a nyelvi akadályok leküzdését. A tervezésünk ez irányú alapelvei: gondosság, nyitottság, partnerség, szakmaiság, áttekinthetőség, minőség. Székesfehérvár és környékének történelmi kulisszái, a **kulturális brand**-et meghatározó tulajdonságai, valamint a sikeres kulturális élet szervezésének nemzetközi tapasztalatai mind afelé mutatnak, hogy a sokféle motívumot egységes koncepcióba rendezzük, a különféle kulturális eseményeket kössük össze. Legnagyobb rendezvényeinken a **művészeti ágakat reprezentatív, tematikus formában egymással társítva** visszük a helyi, a magyar és a nemzetközi közönség elé. A tematikus rendezés hatásos formája a fesztivál.

Székesfehérvár rendkívül gazdag történelme, amely régészeti leletek terén a felső paleolitik korig, kulturális aktivitást kutatva a kelta és római korig vezethető vissza, lehetővé teszi, hogy **a hang, a szó, a tér és a kép művészeinek egymást erősítő szinergiájára** épülő, történelmi tematikájú fesztiválok jöjjenek létre a városban, illetve a régióban egyaránt.

Ezeknek a fesztiváloknak a célja Székesfehérvár elhelyezése az európai kultúrát őrző városok térképén, bemutatva, és az új idők szellemében **modern vizuális és hangzó technikákkal idézve fel a múltat**, mélyítve a történelmi emlékezetet, helyreállítva a város történelmi pusztulásainak szellemi hiátusait, és – végső soron – megadva azt a rangot, ami annak a városnak jár ki, amely több évszázadon át kimondva és kimondatlanul Magyarország fővárosa volt.

Az előadó-művészeti koncepció egyik súlypontját tehát nagyszabású – de több, kisebb tematikára bontható – fesztiválokra osztjuk, melyekben helyet kapnak korábbi hagyományos programjaink; összekapcsolódnak az előadó-művészetek műfajai: zene, tánc, színház, társulva a városban működő különböző szférákkal - turizmus, oktatás, ipar, sport, művészetek és a gasztronómia -, így biztosítjuk a különböző célcsoportok elérését.

A székesfehérvári programok főbb csomópontjait áttekintve a következők:

Present	2018 Cumulate!	2019 Create!	2020 Concentrate!	2021 Construct!	2022 Cooperate!	2023 Connect!	Future
Crosspoint							Médiakatedrális
Craft							Új Nemere Projekt
Content							Nemzetközi Molnár Ferenc Fesztivál
Coherence	Credo Fesztivál	Kortárs Művészeti Fesztivál	Beethoven Fesztivál	Szolidáris Építészeti Nemzeti Konferencia	A Magna Cartától Az Európai Unió alapításáig Konferencia sorozat		Tradíció és innováció című kortárs képzőművészeti kiállítás
Coalition							Alba regia Jazzfesztivál
Certification							Amerigo Tot európai szobrász ösztöndíj
Children							STEM Nemzetközi élmény pedagógia Konferencia és expo
Civil							Stílusos Vidéki Éttermiség éves találkozója a gasztronómia és a kultúra jegyében
Community							Közösségi építés projekt-sorozat
City	Hetedhét Játék-fesztivál	Mag-Tár Projekt Középiskolai Összművészeti Klaszter	Orpheus tehetség-kutató project	Beyond the cube	Érték-kapszula		Fehérvár rendszer
Country							Régia Fesztivál
Confederation							Fehérvárcsurgó, Európai Találkozási Központ
Class							Iskolazenekarok Európai Fesztiválja
College							Nemzetközi gregorián konferencia
Campus							Európai Diákparlament
Council	Fezen	Kulturális és Kreatív Ipari Klaszter Workshop	Művészeti Egyetemek Európai Találkozója	Vízi és légi szobrászat	Európai koronázó városok találkozója		Kortárs válaszok című kiállítás-sorozat
Cluster							Európai dokumentum- és reklámfilm fesztivál
Corporation							TriVia Fesztivál

A) Előadó-művészeti programok – összművészeti összefüggésben

Regia Fesztivál: uralkodókhöz és udvarokhoz kapcsolódó művek fesztiválja

Székesfehérvár az Árpád-házi királyok koronázó és temetkezési helye, tehát a magyar államiság kialakulását tekintve emblematis és **hiteles hely** volt évszázadokon át. Szent Istvántól kezdődően óriási szerepet játszott abban, hogy Magyarország Európához csatlakozzon, annak szellemi és kulturális értelemben egyaránt elválaszthatatlan részévé váljon. A nemzeti emlékhely szellemének ápolása, az Árpád-házi királyok nemzettudatot formáló kultuszának elmélyítése, a fiatalokkal és a világgal való megismertetése stratégiai fontosságú.

Király-show. Látványos rendezvények, amelyek epizódokat idéznek fel az Árpád-házi királyok életéből (koronázások, ünnepek, csaták). Az épített és színházi díszletek, video mapping és egyéb technikai látványosságok előtt zajló játék zenei dizájnya (sound design) történeti és ma komponált zenei történeteknek ad teret, hatásos formában idézve fel a legjelentősebb magyar királyok korát. Egy-egy felidézett esemény köré kisebb, az adott kor történelmi zenéjét feltáró zenei események rendezhetők (pl. a részletesen dokumentált Mátyás király – Nápolyi Beatrix esküvője köré épülő reneszánsz zenei fesztivál).

Királyi zeneművek. Témái kimeríthetetlenek: 1, művek, amelyeknek létrejöttét uralkodók rendelték el, illetve inspirálták (maga az opera műfaja is ennek köszönheti létrejöttét a XVI-XVII. század fordulóján, és a következő két évszázad folyamán nagy számban keletkeztek jelentős operák királyi esküvőkre); művek, amelyeknek fő szereplője uralkodó (számtalan ilyen mű van az utóbbi 400 év zenetörténetében, elsősorban operák, oratóriumok, kísérezene, szimfonikus költemények között) – ehhez a tematikához sorolhatjuk Shakespeare királydrámáit is, amelyek előadását izgalmassá tenné új kísérezene komponálása (az első magyar nyelvű Shakespeare-előadás Székesfehérváron került bemutatásra); királyi udvarok zenéje (a középkortól a francia forradalomig), pl. rézfúvós együttesek, a trombita, mint királyi hangszer, egyéb királyi kórusok és zenekarok).

Székesfehérváron 2013-ban, a Szent István Emlékévvél vette kezdetét az Árpád-házi királyaink életét liturgikus királylegenda formájában életre keltő, monumentális színpadi játék, a Koronázási Szertartásjáték, mely ismereteink szerint az egyetlen komplex koronázási játék a világon.

Kapcsolódások: Koronázási Szertartásjáték, Koronázó Városok Találkozója, más, királyi tematikájú kulturális események.

Helyszínek: Székesfehérvár: Vörösmarty Színház, új kulturális és sportaréna, Alcsúti Arborétum a József nádor kastély díszletszerű töredékével, Tác-Gorsium (színháztér és a régészeti park tere egyaránt), egyéb szabadtéri helyszínek.

Beethoven Fesztivál: Ludwig van Beethoven műveire és azok kisugárzására épülő fesztivál

Az európai zenetörténet legjelentősebb, korszakfordító és korszakalkotó zeneszerzője. Beethoven többször is megfordult Székesfehérvár térségében, jelesen Martonvásáron, ahol egy olyan magyar család legszűkebb baráti köréhez tartozott, amelynek jelentősége Beethoven életében páratlan volt. A Brunszvik-család Beethovennel nagyjából egyidős három tagja, Jozefin, Teréz és Ferenc a szoros emberi kapcsolaton kívül Beethoven több jelentős művének dedikációjával dicsekedhet. Jozefin személyében a kutatások Beethoven nagy szerelmét, a „halhatatlan kedvest” is azonosították. Székesfehérvár tehát megalapozottan tervezi, hogy – bevonva a martonvásári Beethoven-emlékhelyet – egy tartalmas és jelentős, új szellemű nemzetközi Beethoven Fesztivált alapítson és fejlesszen világhírré.

BGL – Beethoven Genius Loci (Martonvásár). A martonvásári kastély parkja, amelyet Beethoven – a kastély lakóival együtt – nagyon kedvelt, hagyományosan otthont ad a zenéjét felcsendítő koncerteknek. Ez azonban mindeddig csak néhány nyári estét jelentett egy-egy év-

ben. A kastélypark XXI. századi elvárásoknak megfelelő rendezvény-infrastruktúrájának megteremtése után olyan Beethoven-emlékhellyé válhat, amely a helyet és a régiót egyaránt a nemzetközi zenei fesztiválok élmezőnyébe emelné. Ehhez azonban Martonvásár településének komoly infrastrukturális fejlesztése (vendéglátás, turisztikai befektetések) szükséges. A fesztivál tematikáját elsősorban Beethoven nagyszabású zenekari művei alkotnák, ami kiegészül más szerzők Beethoven-ihlette zeneműveivel. A merítés hatalmas, mert a XIX. és részben még a XX. század zeneszerzőinek többsége is Beethovenből indult ki, az ő zenei forradalmát folytatta, vagy éppen azt konzerválta. Új zeneműveket, új előadó-művészi projekteket is várunk Beethoven szellemében. A tervezett Beethoven Fesztivál programja épp ezért szinte kimeríthetetlen, ami a fesztivál szellemi fenntarthatóságát hosszú távon biztosítja. Bár a fesztivál Martonvásárhoz kötődik, bizonyos koncerteknek székesfehérvári helyszínek is otthont adnának.

Beethoven Roadshow. 1. „Szolidáris”-koncertek. Pályázatunk építészeti koncepciójának izgalmas része az ún. „szolidáris” építészet, amelynek az a célja, hogy a nagyobb városi fejlesztések mellett az építkezés tapasztalataiból és a térség fejlődésének lendületéből a kisebb települések is részesüljenek. Nemzetközi tapasztalat, hogy falusi környezetben számos olyan, ma már nem használatos építmény (elhagyott mezőgazdasági épület) található, amely kiválóan alkalmas kulturális, sok esetben zenei produkciók befogadására (jó példa erre pl. az észak-németországi Schleswig-Holstein Fesztivál, amely nemcsak a Hamburg vagy Lübeck nagyságú városokra, de az egész régióra kiterjed, és épp a „vidéki” helyszíneket látogatják a legszívesebben). Egy olyan fesztivál, amely Beethoven műveire alapoz, tartalmazza a nagy zeneszerző kisebb együttesekre komponált kamarazenéjének, illetve szóló zongora-zenéjének repertoárját is. Ezekkel a művekkel gazdagítható a Székesfehérvár környéki kastélyok, illetve az említett „szolidáris” kulturális terek tartalma. 2. „Guruló”-koncertek. Olyan kamion kialakítása (akár szponzorációban), amelynek az oldala lehajtható, platóján van egy zongora, és hozzá egy kiváló hangosító berendezés. Fiatal zongoristák járkák azokat a kisebb településeket, amelyeken nincs koncertezésre lehetőség, de a jelenség valamennyi településen érdeklődést keltethet. A cél Beethoven műveinek megismertetése. Az első ilyen projekt címe: *Beethoven 32* (Beethoven 32 zongoraszonátájának megszólaltatása – több éves projekt). Ideális esetben az előadó-művész verbálisan is megszólítja a közönséget. A zene így a szó szoros értelmében közel kerül az emberekhez.

Médiakatedrális 1.0

A Médiakatedrális a telekommunikáció virtuális terében felépülő, egyszerre, egy időben, de egymástól távol levő földrajzi helyszíneken lejátszódó művészi eseményeket közös alkotássá egyesítő rendszer. Működésének lényege, hogy élő színházi produkciót ötvöz a telekommunikáció korszerű lehetőségeivel. A rendszer elsősorban az úgynevezett cross-over, tehát a műfaji határokat átmosó, nagy létszámú előadó-apparátust igénylő produkciók létrehozására alkalmas.

Alapanyag: Ludwig van Beethoven IX. szimfóniája. A mű tételeit 4 részre osztjuk, minden egyes helyszín egy eredeti részt játszik, hármat pedig a különböző helyszínekről átvett hanganyag kíséri.

Létrehozása: Négy, egymástól földrajzilag távol eső szabadtéri színpadon valósul meg. Ezeket az óriáskivetítőket, illetve a helyszíneket egy extra sávszélességű (min. 6MB/sec) adatátviteli szolgáltatást nyújtó telekommunikációs partner köti össze.

Az előadásokon nincs díszlet, az óriáskivetítő segítségével minden előadás látványa beépül a másikba. Mivel a rendszer csak képet közvetít, az előadások látványa egymásba fonódik és egymást folyamatosan gazdagítva felépíti a Médiakatedrális.

A több helyszínen egyszerre zajló produkciók egy nemzetközi alkotó team által kidolgozott egységes vizuális koncepció, valamint rendezői forgatókönyv alapján valósulnak meg.

Kapcsolódások: Alba Regia Szimfonikus Zenekar, meghívott együttesek és előadók a régióból, Budapestről, külföldről

Helyszínek: Martonvásár: kastélypark, Székesfehérvár: Vörösmarty Színház, új rendezvény- és sportaréna, Alcsúti Arborétum, felcsúti Pancho Stadion, környező kastélyok: Bory Vár, Lovasberény: Cziráky-kastély (belül és kívül), Mór: Lamberg-kastély (csak kívül), Nádasladány: Nádasdy-kastély (belül), Kápolnásnyék: Dabasi-Halász Kastély, új „szolidáris” építészeti helyszínek, mozgó helyszín (kamion).

Seuso Fesztivál: antik tematikájú művek fesztiválja

Székesfehérvár és környéke számos római kori emlékekkel rendelkezik, amely a régészeti ásatások következtében folyamatosan bővül. A Tác-Gorsiumi feltárások és a Magyarországra viszszerült ún. Seuso-kincs jól érzékeltetik azt a késő római kori kultúrát, amely oly értékessé teszi a térség múltját. Ennek a múltnak a jelenben is élnie kell, zenei értelemben azáltal, hogy antik témák megújuló interpretációban kerülnek a közönség elé (operák, drámák kísérezéssel, egyéb vokális művek). A fesztivál elnevezésében azért esett választásunk a Seuso-kincs egyik ezüstitálján megörökített férfiúra, Seusora, mert az ő átlagpolgári személye emberközeli antikvitást üzen a mai kor emberének.

Tematika:

Metamorfózisok. 1, Ókor és jelenkor: A rendezvénysorozat célja az európai kultúra alapjait képező ókori művek és szerzőik átmentése a mai generációk számára. Zenei téren az ókorból kevés előadható emlék maradt, ami viszont alkalmat ad arra, hogy drámák és versek újrakomponált zenével szólaljanak meg. Mindez lehetőséget ad drámai kísérezének és (időmértékes) versek megzenésítésére, nemzetközi produkciók meghívására, versenyekre, fesztiválokra. 2, Történelem a történelemben – zenével: Ókori tematika a reneszánsztól kezdődően meghatározó jelentőségű a zeneművek keletkezésében is. Ennek a tematikának az a célja, hogy különböző korokból idézzon fel olyan jelentős műveket (elsősorban operákat), amelyeknek cselekménye és szereplői az ókori történelemben, illetve mitológiában gyökereznek. A téma ugyancsak lehetővé teszi nemzetközi produkciók átvételét is, valamint kapcsolódó ókor-tematikájú tudományos konferenciák, workshopok rendezését.

Kapcsolódások: Tác-Gorsiumi feltárások, magyarországi és nemzetközi ókor-kutatás

Helyszínek: Tác-Gorsium, Székesfehérvár: Vörösmarty Színház, új rendezvény- és sportaréna, Alcsúti Arborétum, felcsúti Pancho Stadion.

Credo Fesztivál: a transzcendens világot megszólító művek fesztiválja

Szándékosan nem Musica Sacra-nak nevezzük ezt a fesztivált, noha természetesen elsősorban Székesfehérvár gazdag egyházi múltjára és az ahhoz kapcsolódó zenékre épül. De nem szűkitenénk le ezt a sok lehetőséget ígérő, tömeges érdeklődőket vonzó fesztivált egy-egy korszakra, vallási felekezetre, a szó szoros értelmében vett liturgikus, egyházi műfajokra, hanem azt a misztériumot tennénk átélhetővé, amit a zene, mint a transzcendens világ adekvát megszólaltatója (a lélek nyelve – ahogyan a romantikusok vallották) jelent. A Credo („hiszek”) elég tág fogalom ahhoz, hogy a gregorián zenétől a kortárs zenéig minden olyan zenemű beleférjen, amelyet szerzője kimondottan ezzel a szándékkal komponált.

Tematika:

Gregorián. Szent István a kereszténységgel együtt egy akkor már csaknem ezeréves kultúrát emelt át Magyarországra beleértve a középkor keresztény egyházi zenéjét, a dúsan burjánzó, és az egyházi struktúrában elengedhetetlen szerepet játszó gregoriánt is. A gregorián dallamok átvétele azonban nem jelentett szolgai másolást, hanem egy olyan, tudatos válogatást, az évszázadok folyamán magyar szentekkel és kultuszukkal bővülő repertoárban, a dallamok lejegyzését tekintve, sőt a gregorián dallamok zeneiségében is, amiről Rajeczky Benjamin, Dobszay László és Szendrei Janka, majd követőik kutatásaiból tudjuk, hogy méltán érdemeli ki a „magyar” jelzőt. A felfedezett magyar gregorián kultusza az utóbbi fél évszázadban egyre erősödik. A több évtizeden át meghatározó jelentőségű Schola Hungarica kórus, a ma is működő énekes iskolák és középkori zenére szakosodott kórusok szélesre tárták a kaput a magyar gregorián megismeréséhez és elismertetéséhez. A fesztivál célja a magyar gregorián hagyományának ápolása, nemzetközi középkori zenére specializálódott zenei együttesek meghívása, egyházzenei tematikájú konferenciák, workshopok létrehozása.

Barokk egyházi zene. Székesfehérvár és környékének templomai, kolostorai és mindazok az egyházi tematikájú tárgyi emlékek, amelyek ebből a körből valók, sok szállal kapcsolódnak a késő barokk korához (XVIII. század), és egyben remek helyszínt is kínálnak barokk egyházzenei művek előadására. Ezek a művek többnyire kis zenekarra és énekkarra íródtak, megszólaltatásuk feltételei Székesfehérvár zenei együttesre építve adóttak.

Egyházi kórusok találkozója. Hatalmas hálózatról van szó, hiszen a kóruszene több egyházban is meghatározó fontosságú (katolikus, protestáns, pravoszláv, kopt, zsidó, stb.) A nemzetközi találkozó nemcsak az egyházakban működő kórusokat várja, hanem azokat a kórusokat is, amelyek liturgikus, vallásos tárgyú, vagy általában a lelkeség miatt ebbe a körbe tartozó kompozíciókat énekelnek.

Hangverseny-szertartások. Beethoven óta (a XIX. század elejétől) a hangverseny nemcsak a gyönyörködtetés, hanem a hívő közösség emelkedett együttlétének alkalma is. A IX. szimfónia az Örömdáival, amelyben Beethoven az emberiség felé fordul, voltaképpen templomi, szent zenékre emlékeztet. Liszt Ferenc a „jövő egyházi zenéjéről” ír már fiatal korában, és ez a zene számára nem, vagy nemcsak a szorosan vett egyházi zenét, hanem a közösséget fennköltén megszólító zenét jelenti. A Credo Fesztivál tematikájába tehát jól illenek mindazok a művek (szerzőik többek között: Gustav Mahler, Anton Bruckner, Alexander Szkrjabin, Olivier Messiaen, Arvo Paert, stb.), amelyeknek létrejöttét a transzcendens szférával kapcsolatot kereső vágyakozás határozta meg. Ebben a szellemben lehet megfelelő hangulatú helyszíneken „szent ünnepi játék” tematikájú koncerteket, sorozatokat, fesztiválokat rendezni.

Médiakatedrális 2.0.

A Médiakatedrális a telekommunikáció virtuális terében felépülő, egyszerre, egy időben, de egymástól távol levő földrajzi helyszíneken lejátszódó művészi eseményeket közös alkotássá egyesítő rendszer.

Alapanyag: Bach H-moll mise – (Dona Nobis Pacem) Adj nekünk békét. A mise tételeit 5 részre osztjuk, minden egyes helyszín egy eredeti részt játszik, négyet pedig a különböző helyszínekről átvett hanganyag kíséri.

Létrehozása: Öt, egymástól földrajzilag távol eső szabadtéri színpadokon valósul meg. Az alábbi testvérvárosok jöhetnek számításba, mint lehetséges helyszínek: Pozsony (Szlovák Köztársaság), Hradec Kralove (Cseh Köztársaság), Opole (Lengyelország) és természetesen Székesfehérvár.

A több helyszínen egyszerre zajló produkciók egy nemzetközi alkotó team által kidolgozott egységes vizuális koncepció, valamint rendezői forgatókönyv alapján valósulnak meg.

Kapcsolódások: Székesfehérvár: Egyházmegyei Múzeum, Egyházmegyei Levéltár, régészeti és tárgyi kutatások, hittel és hitélettel kapcsolatos tematikájú kiállítások, Alba Regia Szimfonikus Zenekar, székesfehérvári kórusok, régi zene együttesek

Helyszínek: Székesfehérvár és környékének különböző felekezeti templomai, továbbá más koncerthelyszínek a városban és a régióban egyaránt.

Tri-Via Fesztivál: a találkozások fesztiválja a jazz, a népzene és a popzene területén
Székesfehérvár már a rómaiak idején, majd a középkorban is európai fő utak találkozási és metszéspontja volt. A TriVia a Trivium latin szó eredeti jelentésére, a hármas út találkozására utal. Az utak találkozási pontja az emberek találkozását is magában foglalja, valamint arra a nyitottságra is utal, amelyet a város földrajzi helyzete mind a mai napig sugall. Ma a modern ipari és kereskedelmi cégek alkalmazottjaiként megjelenő modern „vándorok” találkoznak a városban és a városon kívül. A zene időszerű és népszerű három területe (jazz, népzene, popzene) ezt a réteget is megszólítja. A találkozás fogalma egyaránt érvényes a zenei stílusokra, műfajokra, előadókra és nem utolsósorban a művészek és a közönség kommunikatív kapcsolatára.

Tematika: jazz, népzene, popzene. Ez a három terület számos kapcsolódási pontot kínál egymással és a fent említett klasszikus zenei fesztiválokkal. Természetüknél fogva ezek a zenélési stílusok, szokások nyitottabbak és közvetlenebbül megszólítók, mint a klasszikus műfajok esetében. A jazz és a népzene előadása nagy hagyományokkal rendelkezik Székesfehérváron, jelenleg is futó fesztiválokkal, rendezvényekkel. Mind a három zene művészetének oktatása folyik a városban. A jazz, a népzene és a popzene a klasszikus zenei fesztiválok közül tematikájában kapcsolódhat a Királyi Fesztiválhoz – ahol a népzene a középkori és reneszánsz zenetörténet újraélesztéséhez is segít (Kodály „népzene és zenetörténet” felfogásának szellemében), a jazz és a popzene a látványosságok, illetve a színpadi kísérőzenék fontos elemét képezi. Természetesen a hármas út kereszteződésében létrejövő találkozások önálló fesztiválokká is lehetőséget adhatnak.

Kapcsolódások: Székesfehérvár zeneoktatási intézményei (Kodolányi János Főiskola, Kodály Zoltán Általános Iskola és Gimnázium, Hermann László Szakgimnázium és Zeneiskola, stb.), jazz és népzenei együttesek Székesfehérvárról, Magyarországról, külföldről, FEZEN fesztivál, Alba Regia Feszt - Jazz Fesztivál

Nemzetközi Molnár Ferenc Fesztivál

Molnár Ferencet a XX. század első három évtizedének egyik legsikeresebb drámaírójaként tartja számon a világ színháztörténete. Egyetlen magyar drámaíró sem ért el olyan sikereket külföldön, mint amilyet Molnár. A székesfehérvári Vörösmarty Színház elhatározta, hogy a polgári színháznak ezt a maga nemében páratlan örökségét egy modern, nemzetközi nyári fesztivál keretein belül ápolni kívánja, ezért egy 6 napos, színházi előadásokkal, workshopokkal, kreatív tréningekkel, szakmai konferenciával egybekötött programsorozatot hív életre, a Nemzetközi Molnár Ferenc Fesztivált (angol elnevezéssel: International Molnar Venue).

A Nemzetközi Molnár Ferenc Fesztivál egy igazi találkozóhely (venue), ahol korok és alkotók találkoznak és cserélnek tapasztalatot, eszmét, megtöltve a város kávézóit, kulturális helyszíneit. Erre a hétre a Fő utca valódi kultsétánnyá válik, ahol napi rendszerességgel rendeznek flash mob-okat, performance-okat, utcazenei eseményeket, bevonva a fehérvári komoly- és könnyűzenei oktatási intézmények diákságát, valamint több művészeti ág összekapcsolásával létrejövő művészeti aktivitásokat. A Nemzetközi Molnár Ferenc Fesztivál állandó mozgásban van (In Move): minden évben Székesfehérvárra várjuk a világ színpadain sikerrel játszott Molnár-előadásokat.

Terveink szerint minden évben 2 határon belüli, 1 Kárpát-medencei és 2 külföldi előadást hívunk Székesfehérvárra. Az idegen nyelvű előadásokat a nézők színházunk feliratozó gépének segítségével tekinthetik meg.

A Nemzetközi Molnár Ferenc Fesztivál fővédnöke Sárközi György, Londonban élő magyar író, Molnár Ferenc unokája.

A Nemzetközi Molnár Fesztivál szakmai eseményei (In MOVE PRO (vagyis professional)) olyan (tágabb közönséget is bevonzó) szakmai programokat kínálnak, mint a molnári polgári színjátszást és poéntechnikát bemutató színész-workshopok, melyeket a Vörösmarty Színház színművészei mellett a polgári színjátszás tradicionális helyének számító Vígszínházból érkező színművészek vezetnek majd. Ezen workshopok nemzetközi lesznek, és reméljük, hogy rövid időn belül népszerűvé válnak határainkon túli színházak művészei számára is. Az írói workshopokon (Villám-Molnár: Molnar Light) minden évben egy egyfelvonásos készül: az elkészült művet egy egynapos, nyilvános próbanap végén a nagyközönség számára is bemutatjuk. A 6 nap során tematikus kiállításokat, szimpóziumokat szervezünk, ahol hazai és nemzetközi szakma jeles képviselői találkoznak és osztják meg tapasztalataikat, kutatásaik eredményeit.

B) Vizuális művészetek

A kiállítások öt plusz egy fő cél elérése mentén szerveződnek.

A közös európai kulturális örökség, történelmi múlt, hagyományok felmutatása, és a ma is elevenen élő, integráló formák művészi újrafogalmazása, aktuális európai kérdésekre való válaszkérés.

A színes európai kulturális sajátosságok megőrzése, ugyanakkor a közös vonások kiemelése és megismertetése révén kialakuló párbeszéd, és a kölcsönös megértés előmozdítása. Európa országai, városai, valamint a szakmai és civil közösségek, művészek közötti együttműködések kialakítása.

A polgárok kultúrához való hozzáféréseinek biztosítása és cselekvő részvételre való ösztönzése.

Székesfehérvár nemzetközi arculatának erősítése, európai és nemzetközi ismertség elérése, globális folyamatok kezdeményezése.

Mindemellett a kiállítási program elő kívánja mozdítani a város hosszú távú stratégiai, turizmusfejlesztési terveit, kiemelten a köz- és magánszféra, valamint a KKV szektor együttműködési tekintetében.

A program művészi, kulturális tartalma: A kiállítási program egy konzekvensen építkező, összetett rendszerben mutatja be a vizuális művészet sokszínűségét, a képzőművészet, az iparművészet és a fotóművészet európai kortárs jelenlétét Székesfehérváron. A műfaji változatosság (festészet, grafika, szobrászat, fotógrafika, video munkák, textil, üveg, kerámia, zománc, ötvös munkák, fotó, építőművészet) mellett a korosztályok közötti párbeszéd adja a tárlatok belső dinamikáját. A sokrétű európai művészi szemlélet bemutatása, a helyi alkotók, kulturális szervezetek bevonása, a kiállítások száma és változatossága, valamint a magas művészi minőség teszi teljessé a programot. A tematikus kiállítások elősegítik a kortárs művészi válaszok megfogalmazását, a reflexiók kialakítását. A tárlatok az európai és azon belül a magyar kultúra megőrzése és megélése mellett, a gyorsan változó kor kérdéseire keresnek új, innovatív, sok esetben kísérletező művészi megoldásokat.

A program megvalósítása, participáció: Székesfehérvárnak, mint nagy hagyományokkal rendelkező, ugyanakkor modern városnak mindig fontos eleme volt az együttgondolkodás, a

közös alkotás. Éppen ezért a kiállítások, a közösségi projektek, valamint a kapcsolódó rendezvények (projektervezés, kivitelezés, közösségi beszélgetések, előadások, szimpóziumok, kapcsolódó rajz-, esszépályázatok, társművészeti rendezvények, közösségi aktivitások) együttműködések során valósulnak meg a helyi közösség, a civil társadalom bevonása révén (lásd partnerszervezetek), különös tekintettel a fiatalokra, önkéntesekre, kisebbségekre, hátrányos helyzetűekre, fogyatékkal élőkre és az idősekre. Mindemellett az oktatási intézményeket külön múzeumpedagógiai programok segítik.

Székesfehérvár nyitott, közösségi terekben bővelkedő város, ezért fontos, hogy a művészet a különböző kiállítási lehetőségeken keresztül a köztereken is megjelenjen (utcai árnyékoló vitorlák, épületek fényfestése, ideiglenes köztéri alkotások kihelyezése, installációk, közös aktivitások, stb.), emellett fontos, hogy a klasszikus kiállító tereken kívüli közösségi tereken is jelen legyen a művészi üzenet.

Székesfehérváron a nagy hagyományú múlt, valamint a perspektivikus jelen és jövő egyszerre van jelen. A lokális cselekvés és a globális gondolkodás együttesen hozza létre a közösség értékeit. A város üzleti, munka- és művészi kultúrája több rétegben - regionálisan, Kárpát-medence-szerte, közép-európai jelentőséggel, európai hatással és globális jelenléttel - hat a környezetre, előtérbe helyezve a közösség azonosságát, értékrendjét és törekvéseit.

Ez az európai beágyazottság, sokszínűen gazdag, innovatív szemlélet jellemzi a vizuális művészeti programokat is.

C) Közösségi kulturális programok

Európai Koronázó Városok Találkozója

A program városi identitást mélyítő, kötődést erősítő, a legszélesebb értelemben vett lokálpatrióta program. A genius loci, a „hely” szellemének legmélyebb rétegeit érinti, és mint ilyen, a város hosszú távú kulturális városépítő stratégiájának alapjaiig nyúlik le. Székesfehérvárt, mint Magyarország egykori szakrális központját pozicionálja az országos, a Kárpát-medencei és az európai térségben egyaránt. E vonatkozásban turisztikai jelentősége felbecsülhetetlen: egy modern, XXI. századi zarándokhely lehetőségét veti fel. Egy olyan helyét, amely különleges történelmi helyzetére építve a modern európai hagyományörzés egyik „kultikus” helye lehet. A programhoz köthető események eredményei megjelennek a művészeti életben, az alap- és középfokú oktatási intézményekben, így ez a mély, történelmi hagyományokban gyökerező európaiság Székesfehérvár identitásának és fejlődésének egyik kulcseleme.

Művészeti Egyetemek Európai Találkozója

Székesfehérvár kiváló adottságokkal rendelkezik ahhoz, hogy nagyléptékű, sok száz fiatalot megszólító, a városlakókat és a turistákat egyaránt vonzó eseményt rendezzen. Az elképzelés lényege, hogy 3 napos rendezvényre meghívjuk az 5 magyarországi művészeti egyetem hallgatóit;

- a Képző és Iparművészeti egyetemisták rendezzenek kiállításokat,
- a Tánc- és Színművészeti Egyetemről hozzák el a legjobb, legtehetségesebb vizsgaelőadásokat,
- a Zeneművészeti Egyetem tehetséges diákjai tartsanak koncerteket,
- a filmesek vetítsék le vizsgafilmjeiket.

Minden egyetem kap a városban egy helyszínt, amit tetszőleges tartalommal tölt meg. Az esemény házigazdája a Vörösmarty Színház. Egyben az intézményben kerül sor az eseményt megnyitó és lezáró gálaműsorra is, amelyet a legtehetségesebb résztvevők előadásaiból állí-

tunk össze és ingyen kínálnánk a város lakosainak. A színház kávézójában működik nonstop jelleggel a fesztivál klubja, ahol izgalmas beszélgetésre, ankétokra és vetítésekre kerül majd sor.

A MEET nem pusztán arra szolgál, hogy a fiatal tehetségek megmutassák önmagukat, hanem találkozási esélyt teremt a jövőendő alkotó művészgenerációja és a jövőendő közönség között. Ennek a multikulturális érintkezési formának a megteremtésében és levezénylésében a Vörösmarty Színház művészei meghatározó szerepet vállalnak.

A 2023-at megelőző évek tapasztalatai alapján a találkozót az európai művészeti egyetemek hallgatóit megszólító nagyrendezvényé fejlesztenénk, a több éven át közösen fejlesztett, a diákok kreativitására épülő koncepció jegyében.

D) Székesfehérvár kultúrtér – kultúra, amelyben jelen vagyunk: természeti és épített művészetünk az EKF tükrében

Építészet és kultúra összefüggéseiről gondolkodva mindenekelőtt hangsúlyoznunk kell egy ismert, de elégszer nem ismételt általános érvényű megállapítást: az építészet a kultúra része. Azért utalunk erre, mert a széles köztudatban ma a kultúra vagy a műveltség fogalma jobbra a "magasművészet", azon belül is leginkább az irodalom, zene és képzőművészet körét jelenti, jobb esetben kiegészülve a tudományok említésével.

Az építészet a kultúra által szabályozott, a szintézis lehetőségét magában hordozó tárgyasult kapcsolatrendszer. Nem az önkifejezés, sokkal inkább a párbeszéd platformja. Ez az alapgon dolata Székesfehérvár EKF pályázata építészeti fejezetének. Ebből következik, hogy építészet mellett építésről, az építés kultúrájáról is beszélünk, hogy beemeljük a szolidáris építészet fogalmát, és ez a magyarázata az építészeti mottónak is: **együttműködés // közös építés // közös felelősség.**

A szolidaritás az építészetben a közösségi szempontok egyre tisztább felismerését, megfogalmazását és érvényre jutásának igényét jelenti. Mindez feszültségektől sem mentes értékrend változást (többek szerint paradigmaváltást) eredményez, melynek kiváltó oka az a paradox helyzet, hogy globális szinten a népesség drasztikus növekedésével a fizikai élettér beszűkül, miközben a fejlett információs technológiák révén a virtuális tér tágul. A közösségszerveződés, és ezzel összefüggésben a közösségi érdekérvényesítés módjai átalakulnak.

Építészeti programunk ezekre a változásokra reagál. Meggyőződésünk szerint a város csak territóriumával - vidékével - együtt értelmezhető kulturális egység. A szimbiózis alapja a kölcsönösség: a város felelősséggel tartozik a vidékéért, a vidék pedig a városért. Ez a kölcsönös felelősségvállalás az együttműködés előfeltétele. Amikor tehát megpróbáljuk Székesfehérvárt Európa Kulturális Fővárosaként elképzelni, nem csak a nagy múlttal rendelkező városra, hanem az azt körülvevő régióra is gondolunk. Régiók szűkülő-táguló köreire, amelyek révén a legkisebb települési közösségek éppúgy részeseivé válhatnak ennek a példamutató küldetésnek, mint a nemzeti határon túli szervezetek, testvérvárosok. A programban így jelenhet meg egy időben a globális és lokális (divatos kifejezéssel éve "glokális") karakter és ez a magyarázata annak is, hogy felvetéseinkben a város-program és a vidék-program hangsúlyosan saját karakterrel jelenik meg, miközben számos ponton össze is ér.

A **város-program** nevesített fő elemei mintavétel-szerűek. Nem akarjuk az egész várost akció-szerűen áttervezni, inkább olyan tipikus, illetve akut problémákat keresünk, melyek megoldása reményeink szerint tágabb környezetben is pozitív változásokat generál. Ilyennek gondoljuk a célterületként megjelölt Palotaváros-Belváros-Víziváros körülhatárolt részeinek urbanisztikai vizsgálatát, közterület-használati lehetőségeinek feltárását és ezek eredményének ismeretében magas minőségű közterek, középületek létrehozását. Látványos új építések helyett a meglévőségekkel számoló, érzékeny egyensúlyon alapuló revitalizációt képzelünk el, melynek során valóságos közösségi igényeket szolgáló, szerethető környezet születik, olyan szellemi és fizikai térben értelmezhető közeg, amely a fenntarthatósággal nem csak, mint lehetőség, hanem a megtartással, mint elemi belső vággyal, elszántsággal is számol.

A **vidék-program** keretében rámutatunk a hagyományosan értelmezett műépítészet és a népi építészet egymást éltető, inspiráló kapcsolatára. Programunkban ezt meghaladva arról is szót ejtünk, hogy a kortárs építészek a hely és a helyi közös tudás felé egyre nagyobb érdeklődéssel fordulnak: sok építészen megrendült a fejlett technológiák kizárólagosságába vetett hit, a "high-tech" mellett sokukban megjelent a "low-tech" és a "slow-tech" gondolata. A műépítészet és a népi (vernakuláris) építészet itt lényegi módon azonossá válik. Bebizonyosodik, hogy nem a formai, esztétikai szempontok meghatározók, hanem a működési logika, az anyag-technológia-szerkezet hármassága, pedig mint a hagyomány legerősebb eleme jelenik meg. Emellett egyre tisztábban felismerhető, hogy a térhasználati módok tudatos kezelése, a valóságos igényeken alapuló kontrollált funkcionális programok a környezettudatos építés legfontosabb ismérvei.

Különös módon ezek a szempontok ma mintha a vidék építészetében lennének legerősebben megragadhatók. Építészeti vidék-programunk ezért erre a jelenségre koncentrál. Egyrészt hazai és nemzetközi konferenciák keretében szándékozunk a téma elméleti háttérével foglalkozni, másrészt a szolidaritás gondolat körét idézve olyan közösségi építéseket tervezünk, amelyek hátrányos helyzetű térségek építési, lakhatási gondjain segítenek.

A pályázat építészeti fejezete az EKF programra nem mint soha vissza nem térő alkalomra tekint, hanem mint egy időszakra, amelynek során a város működése ország-világ figyelmének középpontjában áll. Az építészeti szándékok arra irányulnak, hogy a város ennek a kitettségnek természetes őszinteséggel és felelősséggel tudjon megfelelni. A programba ezért csak olyan elemek kerültek, amelyek a város életéhez amúgy is hozzá tartoznak, és amelyek megvalósulása reális, továbbá nem csak az EKF program miatt szükséges. A valóságos kérdések megtalálása és a válaszok megkeresése meggyőződésünk szerint elsődleges cél, aminek elérése csak széleskörű együttműködésben lehetséges.

Milyen módon kerülnek kiválasztásra az adott év kulturális programját alkotó események és tevékenységek?

Székesfehérvár 2023-as EKF évének programszerkezete a 2013 – 2023 – 2038. fejlesztési terv szerves részeként, városunk kulturális koncepciójának és stratégiájának megfelelően, kulturális szervezeteink és alkotóink javaslatait integrálva, a városlakók véleményét figyelembe véve, városi hagyományaink erősségeire építve, közös platform kialakításával született. E folyamatot segítette az országos tekintetben közismert, kiemelt elismertséggel rendelkező kulturális és rendezvényszervezésben, finanszírozásban, gasztronómiában jártas szakemberek részvételével alakult EKF művészeti szakértői testület, amely kialakította a program – főként kulturális – tartalmának irányvonalát és komplex programjavaslat csomagot dolgozott ki.

A testület tagjai:

Balázs Mihály, Kossuth-díjas, Ybl Miklós-díjas és Prima Primissima díjas építész

Batta András Erkel Ferenc-díjas zenetörténész, egyetemi tanár, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem korábbi rektora, a nemzet egyik legismertebb és legelismertebb komolyzenei tehetségkutatója és támogatója

Kristóf Anita, a Hungexpo vendégrendezvény értékesítési igazgatója, nagy nemzetközi rendezvények szervezésében gyakorlott vezető

Lantay Attila Pro Architectura-díjas, Hild János-díjas és Ybl Miklós-díjas építész, Székesfehérvár főépítésze

Lehrner Zsolt bankfiókvezető, gazdasági szakember, a program pénzügyi tanácsadója

Ruprecht László kreatív séf, gasztronómiai tanácsadó, a Stílusos Vidéki Éttermiség elnöke

Sebő Ferenc Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth-díjas énekes, gitáros, tekerőlantos, dalszerző, népzene kutató, a hazai hangszeres népzenei és tánc ház-mozgalom egyik elindítója, a Magyar Állami Népi Együttes korábbi művészeti vezetője

Szikora János Jászai Mari-díjas rendező, a Vörösmarty Színház igazgatója. A kortárs magyar színházművészet meghatározó személyisége.

Szőcs Géza Kossuth-díjas, József Attila-díjas és Babérkoszorú-díjas író, költő

Tóth Norbert kortárs művészeti tanácsadó, a Forrás Művészeti Intézet igazgatója

Miként kombinálja a helyi kulturális örökséget és hagyományos művészeti formákat új, innovatív és kísérletező kulturális kifejezőmódokkal?

Székesfehérvár olyan, mint az ősi kőzetek: évszázadok, évezredek hagyták benne lenyomatukat. Az egymásra rakódott rétegek sokszor elfedik egymást. Székesfehérvár kultúrájának felfedezése – bármely területen – régészeti élményhez hasonlítható. Ahová nyúlunk emlékek, relikviák bukkannak fel tárgyi és szellemi értelemben egyaránt, a történelem villámcsapásaiban többször is eltörött múlt sokat sejtető darabjai. Töredékek, amelyekből a modern kor szellemében újra lehet álmodni ezt az európai városok közül is kiemelkedő, nagy múltú várost, amelynek szíve ma energikusabban lüktet, mint az utóbbi évtizedekben bármikor. A régi mellett új polgárság alakult ki, a város megfiatalodott, az ipar fejlődése dinamikus, a szaporodó munkahelyek külföldről is vonzzák az aktív dolgozókat, a fiatal családok száma növekszik. Az ősi magyar város megfiatalodott. A múlt méltósága és a jelen pergő ritmusa – zenei fogalmakra vetítve: a gregorián időtlensége és a jazz itt és most lobogása – adja azt a sajátos aurát, amely e nyitott, erős és büszke, múltjára és jövőjére egyaránt féltő gonddal tekintő település jellemzője.

Székesfehérvárt egyszerre jellemzi a hagyomány és a megújulás együttes jelenléte. A belváros gazdag műemlékei mai napig hűen tükrözik a történelmi hagyományokat. Ugyanakkor a település az elmúlt száz esztendőben fontos logisztikai csomóponttá, korszerű ipari központtá fejlődött. Mára Magyarország és Közép-Európa egyik legfejlettebb gazdasági erőcentruma. A mechatronika, a robottechnika, az elektronika, a szoftveripar, a logisztika és az élelmiszeripar nemzetközi piacának meghatározó szereplője, de nagy jelentőséggel bír a sport és a kultúra is a város életében. Székesfehérvár sokrétegű gazdaságot működtető és világszínvonalú termékeket előállító közösségének egyik fontos fundamentuma a tradíció és innováció együttes jelenléte, mely a város művészi életét is meghatározza.

Bevonja a város, illetve tervezi, hogy bevonjon helyi művészeket és kulturális szervezeteket a kulturális program kidolgozásába és megvalósításába? Adjon néhány példát és nevezzen meg néhány helyi művészt és kulturális szervezetet, amelyekkel együttműködést tervez, valamint részletezze a kapcsolat jellegét!

Székesfehérváron különböző fenntartású – önkormányzati, állami, egyházi és egyéb fenntartásban működő – kulturális, közművelődési, közgyűjteményi és előadó-művészeti feladatokat ellátó intézmények, szervezetek működnek, amelyek sajátos eszközeikkel szolgálják Székesfehérvár kulturális életét, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárását, ápolását és megismertetését. Emellett számos művészeti, közművelődési, tudományos, ifjúsági és szabadidős tevékenységet folytató civil szervezet vesz részt meghatározó szereplőként a helyi kulturális élet formálásában. Székesfehérváron igen aktív, kezdeményező civil élet valósul meg. Az önkormányzat több mint 300 szervezettel tart kapcsolatot. A civil szervezetek között nagy számban megtalálhatóak a kulturális tevékenységet folytató, képző- és iparművészeti, zeneművészeti, színházművészeti, irodalmi, közművelődési és közgyűjteményi, továbbá a hagyományőrző és városvédő társaságok, alapítványok, egyesületek, egyesülések, klubok, csoportok, baráti körök és alkotói közösségek. A helyi társadalmi környezetet a sokszínű, erős civil szféra és aktív társadalmi hálózat jelenléte határozza meg. Az aktív kulturális tevékenységet végző civil szereplők mellett jelen vannak olyan szerveződések is, amelyek ad hoc jelleggel, egy-egy projekt megvalósítására alakulnak, vagy kizárólag önkormányzati forrás bevonásával tervezik működésüket. Ugyanakkor az egyes városrészekben megvalósuló civil aktivitásra, a helyi közösségek alakítására irányuló törekvések növekvő tendenciája mindenkor elősegíti a stratégiai célok megvalósítását.

Az EKF pályázatra készülve többszintű, nyílt párbeszédet folytattunk a szervezetekkel. A programok kialakításában aktív szerepet vállaltak kulturális intézményeink, művészeti együtteseink és közösségeink, egyéni alkotóink valamennyi művészeti ágban. Nem csak bevonni szeretnénk őket, hanem magas szintű tevékenységükre alapozva kívánjuk felmutatni a sajátos magyarországi közösségi művelődés értékeit. Az EKF-től azt várjuk, hogy tevékenységük még erősebbé válik, folyamatos megújulásuk új lendületet kap. Ezért professzionális művészeti intézményeink, a Vörösmarty Színház és az Alba Regia Szimfonikus Zenekar mellett bevontunk magas színvonalon működő, nagy múltú művészeti szervezeteket és egyéni alkotókat is.

Alba Regia Táncegyület a régió vezető népművészeti műhelyeként működik. Az 1994-ben alapított közhasznú szervezet küldetése a 40 éves múlttal rendelkező, Európa-díjas Alba Regia Táncegyüttes munkájának támogatása, a kulturális örökség felkutatása és megóvása, a néphagyományok, különösen a néptánc és a népzenei értékek ápolása, megőrzése, átadása, továbbá a népművészettel kapcsolatos új értékek létrehozása. Művészeti és oktatási műhely, mely az országban egyedülállóan önálló épületben, a Táncházban működik. A szervezet célja a népi örökség népszerűsítése és az egyetemes kultúra részeként a mindennapokba történő beillesztése. Ennek keretében indította el 20 évvel ezelőtt a **Királyi Napok Nemzetközi Néptáncfesztivált**, mely mára önkormányzati támogatással a régió kiemelkedő nyári fesztiváljává vált.

A **Székesfehérvári Művészek Társasága** különböző képző- és iparművészeti ágakban tevékenykedő alkotók önkéntes társulása egyesületi formában. Célja a Székesfehérváron és környékén élő, munkájukkal a városhoz kötődő művészek összefogása, a térség művészeti, kulturális életének alakítása, feladatának tekinti a tradíciók ápolását és folytatását éppúgy, mint a művészeti innovációt. Az 1992-ben alapított Társaság tagja a Magyar Képző- és Iparművészeti Társaságok Szövetségének. Művésztagjainak többsége a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, illetve egyéb hazai művészeti szakmai szervezeteknek is tagja. A városban élő és a városhoz kötődő képző- és iparművészek kiállításai mellett a Pelikán Galériában rendszeresen mutatják be országosan elismert, tekintélyes életművet felmutató vendégművészek tárlatait is. A művészszervezet évente rendez kiállítást alkalmi vagy állandó alkotói és művészcsoportoknak, továbbá közreműködik a nemzetközi művésztelepek szervezésében, Székesfehérvár testvérvárosaiiban megrendezésre kerülő kiállítások szervezésében.

A „**Szín-Tér**”/Színház és **Versmondó/Egyesület** működteti az 1958-ban alapított alternatív Szabad Színházat, valamint a 2013-ban létrehozott belvárosi multikulturális közösségi teret, az Igézőt, amelyben audiovizuális esteket, dia- és filmvetítéseket, baba- és bábszínházi előadásokat, csoportos gyermekfoglalkozásokat, irodalmi és képzőművészeti rendezvényeket, közösségfejlesztő programokat valósít meg. A Szabad Színház társulata kamaraszínházi előadások, utcaszínházi produkciók megvalósításával állandó résztvevője a városi rendezvényeknek, fesztiváloknak.

A **Vörösmarty Társaság** fő tevékenységi területe a régió irodalmi életének szervezése. Feladatai közt tudományos tanácskozásokat, irodalmi esteket, könyvbemutatókat, író-olvasó találkozókat szervez. Támogatja a könyvkiadást és a tehetséggondozást, kiadja a Vár című folyóiratnak. A Társaság gondozásában megjelent kötetek szerzői között a régióhoz kötődő írók, költők, irodalmárok szinte mindegyike szerepel. A Társaság kezdeményezője és aktív közreműködője a városi rendezvényeknek és irodalmi, közművelődési programoknak, fő szervezője a **Határon Túli Magyar Irodalom Napjai** rendezvénynek.

A **székesfehérvári nemzetiségi önkormányzatok** (horvát, lengyel, német, örmény, roma, szerb) a helyi kulturális élet fontos szereplőiként a nemzetiségi közösségek kulturális, közművelődési, nevelési tevékenységének szervezésével és kulturális programok, események rendezésével látják el Székesfehérvárhoz kötődő történelmi múltjuk, kulturális örökségük ápolásával kapcsolatos, valamint a nemzetiségi anyanyelv fejlesztését szolgáló küldetésüket. Kulturális hagyományaik, tárgyi és szellemi értékeik megőrzése, megismertetése kiemelt céljuk, melyet aktív közösségi, városunk minden polgárát megszólító értékhordozó tevékenységeik során, a nyelvi, hitéleti és kulturális identitás szempontjából meghatározó kulturális és tudományos kezdeményezéseikkel valósítanak meg.

Székesfehérvár kulturális életében meghatározó szerepet töltenek be a **történelmi egyházak**, amelyek a hitéleti, karitatív és szociális feladataik ellátásán túl kulturális tevékenységük során közvetítik, illetve erősítik az általuk képviselt lelki, szellemi, kulturális és közösségi értékeket. Az egyházak intézményeik, szervezeteik és művészeti csoportjaik révén aktív közreműködői a helyi kulturális eseményeknek, továbbá művészeti és közművelődési tevékenységükkel színesítik, gazdagítják a város programkínálatát. Az egyházak közösségi és kulturális terei, infrastruktúrája számos világi esemény megvalósítását is lehetővé teszi.

A helyi ifjúsági ügyek szervezésében meghatározó szerepet tölt be a 2011-ben alakult **Székesfehérvári Diáktanács** és a 2016. évben létrehozott **Székesfehérvári Felsőoktatási Hallgatói Tanács**.

A Diáktanácsban a város valamennyi általános és középiskolája, összesen 38 intézmény egy-egy delegálttal képviselteti magát, míg a Hallgatói Tanács munkájában a három székesfehérvári képzést nyújtó felsőoktatási intézmény, a Budapesti Corvinus Egyetem Székesfehérvári Campusának, a Kodolányi János Főiskolának, valamint az Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Karának küldöttei vesznek részt. A testületek tevékenysége a fiatalokat érintő valamennyi kérdésre, így a kulturális területre is kiterjed. Az önkormányzattal való rendszeres kapcsolattartás eredményeként közvetlen párbeszéd és aktív együttműködés alakult ki az iskolai közösségekkel. Az egyeztető fórumokon, üléseken a küldöttek megismerhetik és megvitatják az őket érintő városi ügyeket, továbbá megoszthatják elképzeléseiket terveikről, kulturális igényeikről. EKF programjaink szervezése és lebonyolítása során is számítottunk a fiatalok aktív részvételére, észrevételeire, ezért a diákszervezetek képviselői meghívást kaptak az EKF irányító szervezet tevékenységét segítő szakértői testület tagjai közé.

4. Megvalósítási képesség

Igazolja és bizonyítékkal támassza alá azt, hogy széles körű és erős politikai támogatással bír, valamint elnyerte a megfelelő helyi, regionális és nemzeti hatóságok fenntartható elkötelezettségét.

A kulturális és művészeti koncepcióban leírt települési érték, mérték és lépésváltás széles körű, a programot magáénak érző lakossági, civil, intézményi és térségi támogatottság nélkül nem valósítható meg. A lépéshez meg kellett szerezni a támogatottságot az irányítás különböző szintjein, a lakosság és a partnerek körében. A pályázat benyújtása előtt meggyőződünk arról, hogy szándékunk politikai és lakossági szempontból is teljes támogatottsággal rendelkezik.

Támogatottság

Helyi politikai támogatottság

A Közgyűlés egyhangú határozatával döntött a pályázati részvételről. A képviselők politikai elköteleződéstől függetlenül a kezdeményezés mellé álltak, kijelenthető, hogy a város teljes egységben van a cím elnyeréséért folytatott versenyben.

Támogatottság a helyi kulturális intézmények részéről

A Székesfehérvár kulturális jövőképevel kapcsolatos tervezés, így az EKF pályázati felkészülés és tervezés megalapozásaként, a 2013-as Szent István Emlékév óta számos egyeztetésre került sor a közművelődési, közgyűjteményi és előadó-művészeti intézmények vezetőivel, továbbá a kulturális szervezetek képviselőivel. Társadalmi kutatások mérték fel a kulturális attitűdöket és kultúrafogyasztási szokásokat, a helyi kulturális élet kínálatával, a szabadidő tartalmas eltöltésére irányuló helyi lehetőségekkel való elégedettség mértékét, a lakosság kultúra iránti érdeklődését, szükségleteit, igényeit.

A város kulturális szervezetei (önkormányzati, egyházi, állami fenntartású, civil és magánintézmények) egységesen támogatják a pályázat benyújtását.

Egyházi támogatottság

A Székesfehérvári Egyházmegye, a Székesfehérvári Evangélikus Egyházközség és a Székesfehérvári Zsidó Hitközség egyaránt támogatja a pályázatot, sőt már az előkészítés alatt konkrét programjavaslatokat is megfogalmaztak.

Egyéb szervezetek

A megvalósításban és a fenntartásban is kiemelt szerepet játszhat a Székesfehérvári Diák-tanács, Székesfehérvári Felsőoktatási Hallgatói Tanács és a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, akik támogató levéllel egyhangúlag segítik a projekt megvalósítását.

Térségi partnerség, támogatottság

Partnerségi kezdeményezések, támogatói szándéknyilatkozatok számos szervezettől, településtől érkeztek.

Fejér Megyei Önkormányzat

Magyarországon ma nem működik regionális rendszer, a területfejlesztési szempontból releváns **Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlése** 224/2017.(IX.27.) számú határozatával egyhangúlag támogatja Székesfehérvár pályázatát.

Fejér megye települései

A pályázat kidolgozásának lezárásáig a megye hatvanhat települése nyilatkozott arról, hogy támogatja Székesfehérvár EKF pályázatát, és további pozitív visszajelzésekre is számítunk. Az önkormányzatok képviselő-testületi határozattal, támogató nyilatkozat küldésével fejezték ki az EKF kapcsán együttműködési és partneri szándékukat a várossal: Aba, Adony, Alsószentiván, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Balinka, Baracs, Bodajk, Bodmér, Cece, Csabdi, Csákvár, Dég, Dunaújváros, Előszállás, Enying, Ercsi, Etyek, Füle, Gárdony, Igar, Iszka-szentgyörgy, Iváncsa, Kajászó, Káloz, Kincsesbánya, Kisapostag, Kisláng, Kőszárhegy, Kulcs, Lajoskomárom, Lepsény, Lovasberény, Magyaralmás, Martonvásár, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mór, Nadap, Nádasdladány, Nagylók, Nagyveleg, Pátka, Pákozd, Pázmánd, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Rácalmás, Ráckeresztúr, Sárbogárd, Sárkeresztés, Sárkeresztúr, Sárkeszi, Sárosd, Sárszentmihály, Seregélyes, Sukoró, Szabadbattyán, Szabadegyháza, Tabajd, Tác, Úrhida, Vál, Velence, Vereb, Zámoly.

Külön ki kell emelni **Dunaújvárost**, amely szintén **megyei jogú város**, valamint a tapasztalatai megosztását, ezzel a megvalósítást is segítő **Iszka-szentgyörgyöt**, aki 2016-ban a Finnugor Kulturális Főváros címet viselte.

Nemzetközi partnerek

Számos megkeresésre került sor Székesfehérvár részéről kulturális partneri együttműködésre európai uniós partnerek (elsősorban testvér- és partnervárosok) felé, többségük a pályázatkészítés lezárásáig jelezte együttműködési szándékát: Biograd na Moru (Horvátország), Gyulafehérvár (Románia), Kemi (Finnország), Opole (Lengyelország), Pozsony (Szlovák Köztársaság fővárosa, koronázóváros), Schwäbisch Gmünd, (Németország).

**Igazolja és bizonyítékkal támassza alá, hogy a város megfelelő és alkalmas infrastruktúrával rendelkezik vagy fog rendelkezni a cím viseléséhez.
Ehhez az alábbi kérdésekre kell válaszolni:**

Ismertesse röviden, hogy az Európa Kulturális Fővárosa miként veszi igénybe és fejleszti a város kulturális infrastruktúráját!

Székesfehérvár hagyományos kulturális kínálata rendkívül gazdag. Csak a kulturális rendezvények száma kétszázon felül van. Ezt a portfóliót gazdagítják a kiállítási anyagok, melyek a város kulturális kínálatában kiemelkedő szerepet játszanak.

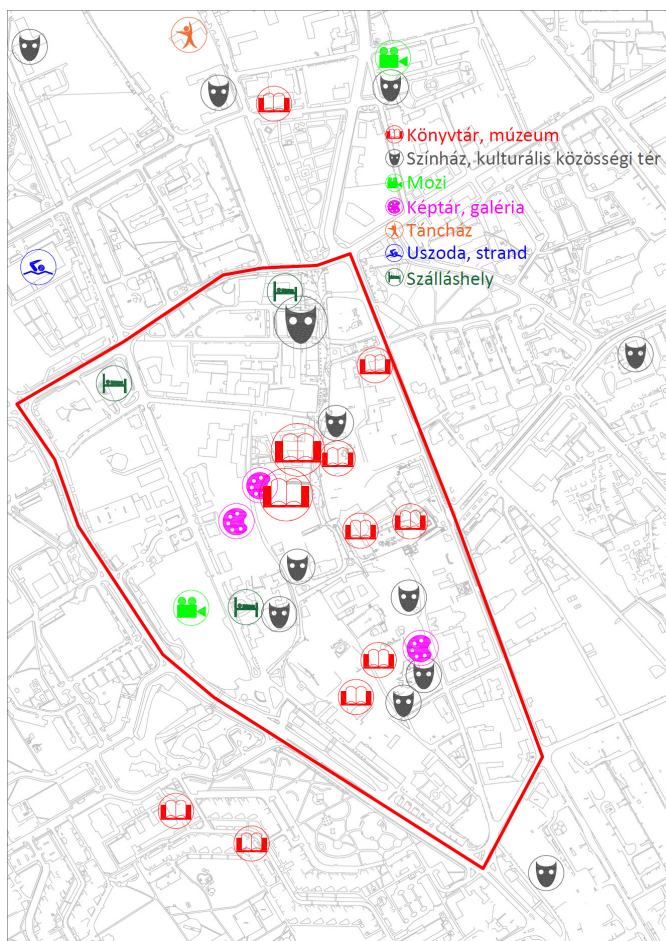
A kulturális igények és hagyományok megkívánták a kultúrához, közművelődéshez szükséges infrastruktúra fejlesztését, fenntartását.

2013-ban Székesfehérvár sikeresen lebonyolította a kiemelt fontosságú Szent István Emlékév programsorozatát, melynek tapasztalatai hozzájárulnak ahhoz, hogy a város a jelenleg rendelkezésre álló kulturális infrastruktúrájával is alkalmasnak érzi a települést az EKF program lebonyolítására, ugyanis magas szervezethezesség mellett mind a kulturális, mind a közlekedési infrastruktúra jól szolgálta az Emlékév rendezvényeit.

Az EKF pályázat tervezése és kidolgozása során az EKF kulturális programok kialakításához a város újra számba vette és frissítette a település rendelkezésre álló kulturális és közművelődési infrastruktúrájára vonatkozó adatokat és jellegzetességeket.

Az alábbi térkép a kulturális és közművelődési intézmények elhelyezkedése mellett a szálláshelyeket és az uszodákat is bemutatja.

Közművelődési intézmények - infrastruktúra

Művelődési házak

1975 óta működik a Szabadművelődés Háza, amely további hét telephelyével a székesfehérvári kulturális élet egyik központja. Feladata a város lakói számára az iskolarendszeren kívüli közművelődési igények biztosítása, a város szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak gondozása, a civil szervezetek életének, tevékenységének támogatása, a közösségi élet segítése. Falai között számos szakkör, amatőr képzőművész és kézműves alkotócsoporthoz, színtársulathoz, zenekarhoz és tánckarhoz is működik, valamint itt található a város egyetlen csillagvizsgálója is. 2016-ban kialakításra került a Feketehegy-Szárazréti Kultúrudvar, amelyben helyet kapott egy szabadtéri színpad a hozzá tartozó fedett nézőterrel, illetve az idei évben kialakított gasztroudvar, továbbá a kapcsolódó és kiszolgáló helyiségek.

A Gárdonyi Géza Művelődési Ház önálló intézményként működik, de az azonos nevű gasztronómiai profilú szakközépiskolának is helyet ad. Tevékenysége

során ellátja Székesfehérvár – Maroshegy városrész közművelődési feladatainak szervezését és könyvtári ellátásának biztosítását. Az EKF éve az intézmény teljes körű felújításán esik át. Az iskolai intézményegység elköltöztetése mellett, az épület komplex felújítása révén megvalósulhat a bábszínház kialakítása is a kísérő kulturális szolgáltatásokkal együtt.

Az állami fenntartású Fejér Megyei Művelődési Központ égisze alatt működik a Művészetek Háza és a Mesterségek Háza, ahol székesfehérváriak és a Fejér megyeiek ezrei találják meg a közösségi művelődésnek, az ismeretek szerzésének, a szórakozásnak módjait, alkalmait.

A Művészetek Háza ad helyet az art moziként üzemelő Barátság mozinak, illetve a házban működik az Ybl Miklós Szakközépiskola. A különleges hangulatú, hagyományörzéshez kapcsolódó Mesterségek Háza a Rác utcában található, ahol tízemeletes panelépületek árnyékában sikerült a régi Fehérvár arculatából egy kis szigetet skanzen jelleggel megőrizni. Ez lesz a kisebb kézműves rendezvények (fafaragó műhely, hímző műhely, kerámia műhely) egyik kulcshelyszíne.

Könyvtárak

A nagy múltú *Vörösmarty Mihály Könyvtár* központi könyvtára mellett hat tagkönyvtár működik a városban, infrastrukturális állapotukat tekintve fejlesztésre szorulnak. A Bartók Béla téren álló központi könyvtár épülete Schmidl Ferenc főépítész tervei alapján a 30-as, 40-es években művelődési háznak épült. Az épület ad helyet a Csók István Képtárnak is, ahol Aba-Novák Vilmos „Magyar-francia történelmi kapcsolatok” című, a párizsi világkiállításon nagydíjat nyert kompozíciója is megtekinthető. A központi könyvtár kettős funkciója, méretei, a város felsőoktatásának fejlesztése kapcsán várható igénynövekedés miatt az intézményhálózat fejlesztésre szorul. Ez a stratégiában is megfogalmazásra került. Ezt a folyamatot generálhatja és gyorsítja fel az EKF, tervben van a fűtőerőmű területén meglévő ipari épületek funkcióváltásával önálló, a legkorszerűbb igényeket is kiszolgáló Tudomány- és Művészeti Park létrehozása. Városrészi közművelődési és könyvtári szolgáltatást lát el az *Aranybulla Könyvtár* (Székesfehérvár – Ráchegey), valamint a *Gárdonyi Géza Művelődési Ház* (Székesfehérvár – Maroshegy).

Múzeumok, képtárak, galériák

A település gazdag kínálattal és ennek megfelelő intézményhálózattal rendelkezik a képzőművészeti és muzeális értékek bemutatása terén is. Önkormányzati fenntartású, megyei hatókörű városi múzeumként működik a Szent István Király Múzeum, amely 12 kiállítóhelyén (Rendház, Középkori Romkert, Csók István Képtár, Országzászló téri kiállítóhely, Fekete Sas Patika Múzeum, Régi Megyeháza, Budenz-Ház, Palotavárosi skanzen, Városi Képtár – Deák Gyűjtemény, Pelikán Galéria, Hetedhét Játékgyűjtemény, Gorsium) az ország harmadik legnagyobb gyűjteményével rendelkezik. 2017. évi látogatószáma meghaladja a 150.000 főt. A folyamatban levő fejlesztési programok megvalósításával új múzeumi terek kerülnek kialakításra az EKF évet előkészítő időszakban: az Árpád-ház Program részeként felújításra kerül a Múzeum Fő utcai Rendház épülete, elkészül a koronázó bazilika köveit bemutató Kötár és Ideiglenes Látogatóközpont, továbbá megvalósul az egykori Fekete Sas Szálló rekonstrukciója, folyamatos fejlesztések zajlanak a Nemzeti Emlékhelyen. A létesítmények az EKF programunk művészeti eseményeinek fontos helyszínei lesznek. A Múzeum tekintetében fejlesztési igényként jelentkezik a raktárkapacitás bővítésének szükségessége, valamint az ipartörténeti kiállítóhely létrehozása.

Székesfehérvár jelentős ipartörténeti és képzőművészeti magángyűjteményekkel is rendelkezik, a Guinness rekordként nyilvántartott Bory Vár (szobrok, képzőművészeti alkotások), a Bella Italia múzeum vagy a sajátos téglagyűjtemény az EKF keretében szintén bemutatásra kerülő kulturális értéknek és potenciális programhelyszíneként jelennek meg.

A múzeumok, galériák többsége a gyalogosan is könnyen bejárható történelmi városközpontban, többnyire műemléki épületben találhatóak, kifejezve ezzel is a történelmi hagyományok, örökségek tiszteletét. Ezek a helyszínek az EKF program keretében is számos, kisebb kamarakiállításnak, inspiratív előadásnak, filmvetítésnek, performance-nak a helyszínei lesznek.

Egyházi fenntartású intézmények

Az egyházak közösségi és kulturális terei, infrastruktúrája a hitéleti és kulturális programok mellett számos világi esemény megvalósítását teszik lehetővé. A Belváros szívében helyezkedik el a Püspöki palota és mintegy 30 templom található a városban. A kulturális intézmények között meghatározó szereppel bírnak a Székesfehérvári Egyházmegyei Gyűjtemények - a könyvtár, a levéltár és a múzeum -, valamint a Szent István Hitoktatási és Művelődési Ház.

Egyéb

Sajátos, az országban egyedülálló, a jövőbe mutató intézmény a 2017 őszén megnyitott **Alba Innovár**, amely célja, hogy a gyerekeket megismertesse a különféle technológiai fejlesztésekkel, a robotikával, az informatikai és okoseszközökkel, a digitalizáció világával, az algoritmikus gondolkodás fejlődésével.

Kulturális infrastruktúra

A város EKF megvalósítása és sikeressége érdekében a teljes kulturális intézményhálózatát a program szolgálatába állítja, azaz az intézményhálózat minden eleme részt vesz a megvalósításban. Erre már korábban is volt példa, a programok, intézmények, rendelkezésre álló humán infrastruktúra partneri összehangolása kifogástalanul működött.

Székesfehérvár jelenlegi kulturális infrastruktúrájából - az EKF-programok potenciális rendezvényhelyszínei közül - a legjelentősebbeket az alábbi táblázatban funkcióik és méreteik megadásával együtt mutatjuk be:

KULTURÁLIS INFRASTRUKTÚRA		
A színházi, táncművészeti és a zenei rendezvények infrastruktúrája	Funkció/m ²	Összesített mutató/m ²
Vörösmarty Színház	nagyszínház (472 fő), kamaraszínház (80 fő), stúdiószínpad (80 fő)	2000
Szent István Hitoktatási és Művelődési Ház	Szent István terem: Férőhely (300 fő) Szent Imre terem: Férőhely (150 fő) Szent László Terem: Férőhely (100 fő) Szent Cecília Terem: Férőhely (50 fő) Szent Korona Galéria	950
Alcoa-Kőfém Oktatási és Közművelődési Klubház	színházterem (250 fő) kamaraterem (100 fő) 3 db terem (30-30 fő)	710
A Szabadművelődés Háza (7telephelyével)	Legjelentősebb termek: 270 m ² -es színházi tér, előadások megtartására, 115 m ² -, színházterem, kamaraterem, 117 nm rendezvényterem Összes rendezvényszer: 106m ² rendezvényterem (100 fő) 250m ² multifunkciós rendezvényterem (80 fő) Boross Mihály rendezvényterem (60 fő) 55 m ² reprezentatív Moskovszky-terem	502 2700
Hiemer-Font-Caraffa műemléki épületegyüttes		500

A színházi, táncművészeti és a zenei rendezvények infrastruktúrája	Funkció/m ²	Összesített mutató/m ²
Petőfi Kultúrtanszék	Nagyterem (250 fő) Társalgó (20 fő) Teraszok (80 fő)	400
Fehérvári Civil Központ	színházterem (250 fő) összenyitható konferenciatermek (70+50 fő)	400
Malom utcai Táncház	nagyterem (120-130 fő) tükrös terem (80 fő) zeneterem (40 fő) udvar (200 fő) fészer (50 fő)	600
Összesen		8260
További művelődési házak (összesítve)		1500
Videoton Oktatási Központ		2000
Alba Regia Sportcsarnok		2700
Összesen		6200
Mindösszesen		14460
Becsült befogadóképesség	legalább 9500 fő befogadására alkalmas	

Az EKF rendezvények elsősorban a meglévő és 2022-ig fejlesztésre kerülő intézményekben, épületekben kerülnek megrendezésre. Jelenleg több, mint 14.000 m²-nyi infrastruktúra 9000-10000 fő számára biztosítja a programok látogatását egy időben, amely természetesen csak jelzésértékű adat, mivel a programok időben és infrastrukturális szükségleti igényükkel elhúzódva, ütemezve fognak lebonyolódni. A legtöbb intézmény már akadálymentesített, a projekt vonatkozásában az önkormányzat törekszik a programok akadálymentes megközelítésének biztosítására.

Parkok – kastélyok - udvarok

A város térszerkezete számos parkkal, térrel, illetve kisebb, hangulatos belső udvarral (pl. Török udvar, Pelikán udvar, Kossuth udvar, szabadtéri színház), udvarhálózattal tagolt. Ezek nyitott udvarként hangsúlyos helyszínei lesznek az EKF-nek. Különleges helyszínt jelentenek a bevont településeken lévő kastélyok, amelyek elsősorban kisebb zenei rendezvényeknek adnak otthont, valamint a városban található Koronás Park, ami középkori történelmi játszóparkként elsősorban a gyerekprogramok helyszíne lehet.

Térségi természeti értékek integrálási lehetősége az EKF – kísérő-programokba

Az EKF keretében bevonásra kerülő települések területe szinte az egész megyét lefedi. A térség több, önmagában kevésbé jelentős, értékes és vonzó természeti értékkel rendelkezik. Ezek turisztikai programcsomagok elemeiként - megfelelő marketinggel - kiegészítő attrakciói lehetnek az EKF programkínálatának. Ezen túl egyes helyszínek természetművészeti, kiállító, előadó-művészeti helyszínek is lesznek.

Az alábbi területek jelenthetnek potenciális értéket az EKF számára:

- az összes tájvédelmi körzet (Vértes, Sárreți, Sárvíz-völgyi és Dél-mezőföldi),
- tíz országos jelentőségű természetvédelmi terület (Pákozdi Ingókövek, Pogácsa legelő, Martonvásári Kastély-park, Velencei-tavi Madárrezervátum, Dinnyési-Fertő, Adonyi, Székesfehérvári Homokbánya, Rácalmási-szigetek, Rétszilasi tavak, Belsőbárandi-tátorjános),
- Natura 2000 - Különleges Madárvédelmi Területek (5 db), Különleges és Kiemelt Jelentőségű Természetmegőrzési Területekként kiemelt erdőrezervátum,
- egy natúrpark (Vértes),
- számos helyi védelem alatt álló terület (fasorok, élőhelyek, geológiai, földtani, geomorfológiai értékek).

Különleges szerepük lesz a helyi védettséggel rendelkező természetvédelmi területek közül a kastélyparkoknak (Dég, Csákvár, Martonvásár, Rácalmás, Pusztaszabolcs, Fehérvárcsurgó, Nádasdladány, Iszkaszentgyörgy), de ugyanakkor település és természetismereti köztfelismerő, madárhatározó programok megvalósítására is sor kerül.

További rendezvényhelyszínek

Az Alba Regia Sportcsarnok mellett a város gazdasági erejének is köszönhetően - a kifejezetten kulturális funkciójú infrastruktúra mellett - több olyan sportcsarnok is rendelkezésre áll, amely egy-egy nagyobb, jelentősebb, nyitott EKF rendezvény további helyszíne lehet (Ifjúsági Sportközpont, MÁV Előre Sportpálya, Mezővári József Sportpálya, Városi Köfém Sportcsarnok, Sóstói Stadion).

Milyen tulajdonságokkal bír a város megközelíthetőség szempontjából (regionális, országos és nemzetközi közlekedés)?

Külső megközelíthetőség

A város országos és európai viszonylatban is rendkívül kedvező logisztikai pozícióban helyezkedik el. A város Veszprémtől és Siófoktól 45 km-re, Dunaújvárostól 50 km-re, Tatabányától 55 km-re, Budapesttől 65 km-re, Győrtől 85 km-re fekszik, gyorsforgalmi és főúti közúti, vasúti összeköttetései kiválóak. A felsorolt helyekről a város fél óra autózással elérhető. Az M7 autópályának és az M0 körgyűrűnek köszönhetően a város minden égtáj irányában közvetlen nemzetközi autópálya-kapcsolattal rendelkezik, ezen túlmenően a vasúti fővonalai összeköttetése és a számos első és másodrendű főútvonalai kapcsolat a főváros mellett a legkönnyebben elérhető várossá teszik Székesfehérvárt. A főváros közelsége folytán a légi elérés eléri a legtöbb európai főváros színvonalát. A város jövőbeli pozícióit tovább javítják az eldöntött és folyamatban lévő fejlesztések.

Belső elérhetőség

A város elkerülő úton megkerülhető, azonban a várost elérő főútvonalak keresztezik azt. A forgalomterhelés csökkentése érdekében *fenntartható mobilitási terv készül*. A város belső közlekedése jól szervezett, ami megkönnyíti a napi több tízezres utasforgalom zökkenőmentes lebonyolítását. A környékről bejáró dolgozók által generált forgalom miatt a munkakezdés előtt és az esti órákban halmozódik fel a forgalom rövidebb időszakokra. A belvárosi forgalmat terheli, hogy a távolsági autóbuszok végállomása a belvárosban helyezkedik el, azonban az EKF évre elkészül az intermodális közlekedési központ, mely ezt a problémát megoldja. Az 50 autóbuszjáratnak és a jól szervezett menetrendnek köszönhetően általában átszállás nélkül, de legfeljebb egy átszállással elérhető az EKF szempontjából kiemelt belváros.

Az intermodális központ, ahonnan a belváros gyalogosan is gyorsan elérhető, a környékről bejáró nagyszámú dolgozó és tanuló számára is előnyös lesz.

A várost átszelő utak szétválasztó hatása érdekében forgalomszervezési intézkedésekre kerül sor, melyek eredményeként megvalósul az EKF által érintett belvárosi területek integráltsága. Emellett pl. a Börgöndi repülőtér, Déli összekötő út fejlesztése, és az új intézmények megközelítését segítő belső úthálózat fejlesztése is megtörténik.

A tervezett EKF rendezvények közül minden, amely nem igényli a város külső területein felépítendő arénák méreteit, gyalogos közlekedéssel elérhető lesz. A nehezen elérhető programhelyszínek megközelítése érdekében a város **iránybusz járatok** indítását is tervezi. Az Árpád-ház Program részeként tervezett **történelmi sétaút** minden fontos történelmi emlékhelyet érint, melyek unikális értéknek számítanak az országban, s egyúttal körülhatárolják azt a területet, ahol az EKF események döntő része megrendezésre kerül.

Parkolás

Más városokhoz hasonlóan a belváros parkolási helyzetét a zsúfoltság jellemzi. A helyzet javulását eredményezi, hogy 2023-ig a város által tervezett új parkolóhelyek száma 1300-1400 db, amely lényegesen több is lehet a következő években tervezett beruházásokhoz kapcsolódóan. A parkolók tervezése keretében figyelembe vesszük a lényegesen növekvő turista-busz-forgalom igényeit is.

Kerékpáros közlekedés

A város ITS-e is kiemeli, hogy Székesfehérvár a kerékpáros közlekedést tekintve a más nagyvárosokhoz, alföldi térségekhez képest jóval elmaradottabb, a város hosszú távú fenntarthatóságában azonban a kerékpár kulcsszerepet játszik. A következő három évben a városban 10,580 km új kerékpárút, 1 km felújítás és közel 2,5 km-en forgalomtechnikai beavatkozás fog történni. A fejlesztések célja a városközpont, a külső városrészek, az új fejlesztések (pl. multifunkcionális rendezvény- és sportcsarnok), illetve a szintén a közeljövőben fejlesztésre kerülő Budapest-Balaton közötti kerékpárúthoz való közvetlen összeköttetés biztosítása.

Mekkora a város felvevő képessége turistaszállások tekintetében?

A közelségnek köszönhető, hogy a Velencei-tó – Székesfehérvár – Balaton tengely egy turisztikai körzetként működik, ezen belül a nyaralási és utazási szokások következtében elsősorban a tavaknál jöttek létre nagyon jelentős szálloda és egyéb szálláshely-kapacitások. A nyári két-két és fél hónapos csúcsidényt kivéve a kapacitások nincsenek kihasználva (éves átlagban 52%). Figyelembe véve, hogy Siófok vendégéjszaka forgalma (720.000 éj) mintegy hatszorosa a székesfehérvárinak (120.000 éj), a közeli Velencei-tavat is figyelembe véve az EKF révén megemelkedő forgalom biztosan levezethető. Tekintve, hogy a várható látogatóforgalom jelentősebb része nem a direkt látogatókból, hanem a közeli budapesti, velencei-tavi és balatoni látogatók közül kerül ki, az emelkedés nem tisztán a kulturális fővárosban csapódik le. A város önkormányzata önállóan nem épít szállodát, azonban ösztönzi, hogy az elnyert cím hatására - más városokhoz hasonlóan - magánbefektetői körben megélénküljön az érdeklődés a szálláshely létesítés iránt.

Székesfehérvár kereskedelmi szálláshelyeinek férőhelyszáma: 4* szálláshely 513 fő, 3* szálláshely 387 fő, 2* szálláshely 55 fő, apartman 120 fő, vendégház 130 fő, ifjúsági szállás 895 fő, kempingek 50 fő. A város jelenleg összesen 2150 fő elhelyezését tudja biztosítani.

Kereskedelmi szálláshelyek kapacitáskihasználtsága (2016)

	Vendégéjszaka szám (növekedés előző év %-a)	Vendégek száma (növekedés előző év %-a)	Kereskedelmi szálláshelyek összes bruttó árbevétel (növekedés előző év %-a)	Szállodai szoba kapacitás kihasználtság (teljes kapacitás %-a)
Országos átlag	7,0	6,9	9,1	49,4
Budapest	6,4	7,3	12	68
Közép-Dunántúl	15	14	8	33
Székesfehérvár	11	15	10	51,7

A városban a regisztrált turisztikai szolgáltatók száma 2016-ban 587 db volt, ebből 50 db szálláshely szolgáltatással, 537 db vendéglátással foglalkozott. Egyéb szolgáltatókról (kulturális és szabadidős vonzerők üzemeltetői, kapcsolódó szolgáltatók) nincs adata az önkormányzatnak, de a becslések szerint a számuk az összes gazdasági vállalkozás 10%-a. Az adatok alapján az elmúlt években mind a vendégek, mind a vendégéjszakák száma emelkedett.

Év	Vendégek száma összesen (fő)	Előző év %-a	Eltöltött vendégéjszaka száma összesen (éj)	Átlagos tartózkodási idő (éj/fő)	Belföldi vendég- éjszaka (db)	Előző év %-a	Külföldi vendég- éjszaka (db)	Előző év %-a
2010	32 229	-	64 655	2	37331	---	33937	--
2011	41 095	127	84 441	2,1	40523	108%	48771	143%
2012	46 499	113	96 086	2,1	45401	112 %	51385	105%
2013	43 842	094	95 187	2,2	50314	110%	44873	87%
2014	76 680	109	99 976	2,1	54382	108%	45594	102%
2015	56 777	119	119 752	2,2	68336	126%	51416	113%
2016	65 473	115	133 950	2	72731	106%	61199	119%

Az EKF cím elnyerése kapcsán a település a turistaforgalom jelentős növekedésére számít, de a program struktúrája, egyes rendezvények tervezett helyszíne miatt a térség idegenforgalmának növekedése is várható. Az EKF évében a településen eltöltött vendégéjszakákat tekintve a turistaforgalom 20%-os, a vendégek számának (egy napos, több napos) pedig háromszoros növekedésére számítunk. A turistaforgalom EKF-fel összefüggő szállásigényének mintegy 20-25%-a várhatóan Székesfehérváron, a jelentősebb hányada a Velencei-tónál és a Balaton Fehérvárhoz közelebb eső régiójában csapódik le. Sikerként könyvelné el a város, ha az EKF évében látogatószám alapján a legnépszerűbb 10 hazai, vidéki turistacélpont egyike lenne, 2028-ban még mindig a legnépszerűbb 20 között szerepelne.

Kulturális, városi és turisztikai infrastruktúra szempontjából melyek azok a város által tervbe vett projektek (ideértve a felújítási projekteket is), amelyeket az Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezéssel kapcsolatban a jelen időpont és a cím viselésének éve között meg kíván valósítani? Mi az ehhez a munkához tervezett időbeli ütemezés?

EKF programban tervezett infrastrukturális fejlesztési program

Kifejezetten az EKF keretében az **Akóts-malom** (Székesfehérvár, Gözmalom u. 24., 8655/1 hrsz.) kerül fejlesztésre, mivel a szükséges fejlesztések döntő része más, a finanszírozás biztonságát megalapozó fejlesztési keretben már betervezésre került. A malom „klasszikus ipari műemlék, egy Mann nevű téglagyáros építette a XIX. század végén, Európa egyetlen faszerkezetes gözmalmaként (bár a gőzt később villanymotor váltotta fel). Az üzemet az a gőzgép hajtotta, amelyet a Láng Gépgyár mutatott be az 1896-ban, Amerikában tartott Világkiállításon. 1907-ben Akóts János vette meg, majd bővítette a malmot, amely a '30-as években kb. 10q/óra kapacitással dolgozott. Akóts János halála után a fia, Akóts Gyula vette át az üzemet. 1950-ben államosították, 1957-ben átszerelték, majd 1974-től a régi székesfehérvári Akóts-malom tanmalommá vált. A molnárképzés 2011-ben megszűnt, a létesítmény azóta használaton kívül van.

Az épület mindhárom szintje vörösfenyő tartógerendákra épül, a legalább hat évtizedes, vagy annál idősebb gépek pedig funkcionalitásukban is gyönyörködttetik az ide betérőt. A malom patinás berendezései, működési technológiája **talán a világon egyedülálló eredeti állapotot tükröz**. A malom több mint 3000 m²-es területen, a városközponttól néhány percnyi sétára található.

Tervezett funkciók:

- a felújított épület az "EKF látogatóközpont" / "EKF-ház", turisztikai információs központ funkcióval
- a székesfehérvári művészek alkotóműhelye
- kreatív ipari inkubátorház
- gasztrocentrum

A malom megfelelő lesz az EKF látogatóközponti funkció betöltésére, és a jövőben, a szomszédos fűtőerőmű területének rehabilitációja révén a Tudomány- és Művészeti Park hasonló funkcióinak kiszolgálására. A kreatív centrum szerepe tervezetten fennmarad.

Ybl Miklós Emlékház

A város szülötte Ybl Miklós, akinek az emlékét itt csak néhány műalkotás őrzi. A tervezett Ybl-ház célja egy olyan épületegyüttes létrehozása, amely méltó emléket állít az alkotónak és életművének, alkalmas építészeti témájú rendezvények, kisebb konferenciák befogadására, valamint inkubátorház jelleggel is bír. A tervezett Ybl-ház a szűkebben vett belvárosban, az önkormányzati tulajdonban lévő Várkörút 5. szám alatti beépítetlen foghíjtelken kerülhet kialakításra. Az Emlékház leendő épületében – a területen jelenleg található kortárs szoborpark megtartásával és a telken fellelhető városfal bemutatásával – kerülhet sor Ybl Miklós életművének turisztikai vonzerővel is bíró kiállítására.

Az épületben a múzeum funkció mellett rendezvény és konferenciatermek, shop, kávézó szabadpolcos építészeti könyvtárral, valamint három-négy műterem is kialakításra kerül. A későbbi években az új létesítmény lehet a "Műszaki Értelmiség Háza".

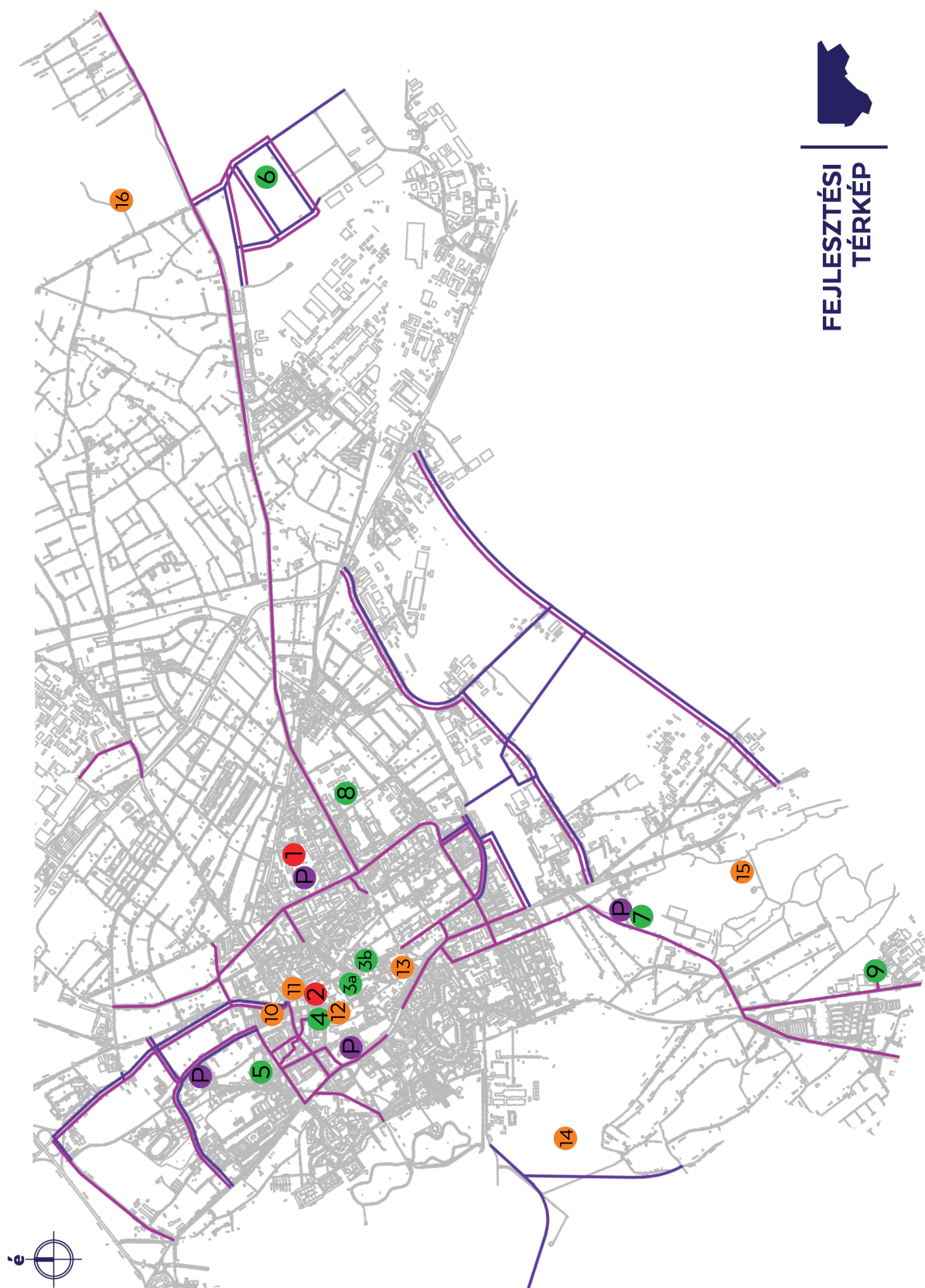
Az Ybl Miklós Emlékház esetében az önkormányzat javaslatot kíván tenni egy lehetséges állami intézmény létrehozatalára, annak állami fenntartására.

Mindkét beruházás kapcsán a tervezési program megalkotása és a tervpályázat lebonyolítása, az engedélyezési tervek elkészíttetése, valamint az engedélyeztetés lebonyolítása, a kivitelezési tervezés, a kivitelezés és használatba vétel 2019-2022. évekre ütemezhető.

Egyéb forrásból megvalósításra kerülő jelentős infrastrukturális fejlesztések

A jelenlegi helyszínek mellett a város a következő években nem az EKF terhére, egyéb forrásból (Modern Városok Program, Árpád-ház Program) és önerőből számos fejlesztést tervez, amelyek egy része az EKF kapcsán a rendezvények helyszínéhez szükséges infrastruktúrát, más része a megközelíthetőséget fejleszti. Ezeket a beruházásokat azonban az EKF címtől függetlenül meg kívánja a város valósítani. A beruházások 2023 előtt megvalósulnak.

FEJLESZTÉSI TÉRKÉP

Jelzések-Leírások

1 Tudomány- és Művészeti Park:

- korábbi Fűtőerőmű területén:
- Hangversenyterem
- Tudásközpont (Könyvtár)
- Ipartörténeti kiállítóhely

Akóts malom:

- EKF-ház / EKF Látogatóközpont
- gasztronómiai centrum / kiszolgáló létesítmény

2 EKF fejlesztés:

Ybl Miklós Emlékház ► javaslat állami intézmény létrehozására

Kulturális célú beruházások, valamint az EKF év megvalósításához szükséges infrastruktúra létrehozását célzó beruházások:

- 3 Árpád-ház Program ► (3.a) Nemzeti Emlékhely (3.b) Várkörút 32.)
- 4 Egykori Fekete Sas Szálló rekonstrukciója és fejlesztése
- 5 Középiskolai oktatási, művészeti és sport campus
- 6 Multifunkcionális rendezvény- és sportszarnok
- 7 Sóstói Stadion
- 8 Alba Regia Innovációs Park-Tudásközpont; Sportszarnok és Kollégium
- 9 Gárdonyi Géza Művelődési Ház felújítása (új elem!)*
 - Velencei-tó és környezete hatékonyabb turisztikai kihasználását biztosító rehabilitációja, valamint infrastrukturális fejlesztése
 - Kerékpárhálózat fejlesztése, parkoló építési tervek
 - Börgöndi repülőtér fejlesztése

Közterület-fejlesztések*:

- 10. Zichy-liget projekt
- 11. Jávor Ottó tér
- 12. Bartók Béla tér
- 13. Szent István tér
- 14. "Zöld Város - Fehérvár Tüdeje" projekt

Zöld projektek:

- 15. Sóstó rehabilitációja
- 16. Aranybulla emlékmű környezete

Kulcsprojektek

Kulturális célú beruházások

Köz-és zöldterületi fejlesztések

P Parkolási lehetőségek fejlesztése

Kerékpáros fejlesztések

Úthálózati fejlesztések

Infrastrukturális fejlesztéseket célzó, kapcsolódó beruházások

1.	Árpád-ház Program	Látogatóközpont megvalósítása, kőtár létesítése, Árpád-ház Kutatóközpont létrehozása, a Nemzeti Emlékhely komplex fejlesztése, Nemzeti Emlékhely Sétaút kialakítása, fejlesztése.
2.	Egykori Fekete Sas Szálló rekonstrukciója és fejlesztése	Középkori eredetű, több korszak jegyeit magán viselő, mintegy 2100 m ² alapterületű klasszicista stílusú épület, múzeumi kiállítóhelyként működik a jövőben. Nagy belmagasságú, nagyméretű művészeti alkotások kiállítására is alkalmas terek kerülnek kialakításra; EKF programokat is befogad majd.
3.	Gárdonyi Géza Művelődési Ház felújítása	Profiltisztítás a művelődési funkció érvényesülése érdekében, szakképző iskola elköltöztetése révén. Az épület komplex felújításával lehetőség nyílik a régóta tervezett bábszínház kialakítására.
4.	Középiskolai oktatási, művészeti és sport campus	A sportokat és a művészeteket középpontba állító, 2.500-2.600 diákot befogadni képes középiskolai campus a Szabadságharcos úti közel 4,7 ha területen, 400 fős tornacsarnokkal, 200 fős hangversenyeremmel.
5.	Multifunkcionális rendezvény- és sportcsarnok	Négyszintes, katlanszerűen kialakított létesítmény, nagy befogadó számú rendezvénytermekkel. Férőhely: 6.000 fő (nézőtér – lelátók) + 2.250 fő (arénatér)
6.	Alba Regia Innovációs Park-Tudásközpont Sportcsarnok és Kollégium	A Budai út és Zrínyi Miklós utca által határolt önkormányzati tulajdonban álló ingatlan meghatározott ingatlanrészén 3000 fő befogadására alkalmas sportcsarnok és kapcsolódó mélygarázs, közösségi terek, a sportolók elhelyezését szolgáló épületrész, valamint zöldparkoló kialakítása.
7.	Új fedett rendezvényterek összesen (4.+ 5.+6.)	A kulturális nagyrendezvények megrendezésére is alkalmas fedett csarnokok együttes kapacitása 9400 fő, ezzel megduplázódik a jelenlegi befogadó képesség. Közülük a multifunkciós rendezvényterként megtervezésre kerülő csarnok könnyű- és komolyzenei koncertek befogadására is alkalmas lesz, 6000 ülőhelyével és 2250 fős arénaterével 8250 fős nagyrendezvények helyszíne lehet. A létesítmények 2023. előtti üzembe lépésével széles vendégszám spektrumú rendezvénykínálat kialakítására nyílik lehetőség.
8.	Sóstói Stadion	14 ezer férőhelyes stadion felújítása Szabadtéri nagyrendezvényekre alkalmas, vonzó természeti-rekreációs környezetben elhelyezkedő rendezvény-helyszínként funkcionálhat. (Ld. környezeti fejlesztések)

Az Óbudai Egyetem Alba Regia Mérnöki Karnak és a Budapesti Corvinus Egyetemnek is vannak fehérvári képzései. Mindkét intézmény képzések bővítését tervezi. Emellett a Kodolányi János Főiskola is profiltisztítást hajtott végre az elmúlt években, elsősorban a művészeti jellegű képzéseit (zenei és előadó-művészeti) fejleszti a városban. Az egyetemek, egyetemi negyed helyszíne az Akóts-malom közelében van, attól néhány száz méterre.

A fejlesztési folyamat nem zárul le 2023-ban. A következő években várhatóan tovább bővülnek a kulturális kapacitások.

A Gáz utcai fűtőerőmű területének funkcióváltása keretében létesülő hangversenyerem és tudásközpont (könyvtár) XXI. századi, korszerűen felszerelt épülete és a város ipar- és technikátörténeti emlékeit, fejlődésének eredményeit bemutató kiállítás létrehozása eredményeként lényegében egy új, modern kulturális városnegyed, belváros-közelbeli decentrum jön létre.

Tereket, parkokat érintő felújítások

A város arculatát, életminőségét annak története miatt meghatározza a panelépületek és a köztük lévő parkok, nyitott terek nagy száma. Ezért az intézményi háttér fejlesztése mellett, a közeljövőben ezek felújítását, revitalizálását is elkezdte az önkormányzat, egy részük önálló funkciót is kap. Az egészséges és kulturált környezet létrejöttét támogató tervezett fejlesztések:

Aranybulla emlékmű	A 2022. évi Aranybulla emlékévként a város alapításának 1050. évfordulója, egyben az EKF felvezető éveinek a csúcsa, a nemzetközi figyelem felkeltését intenzíven szolgáló ünnepi alkalom. Ez a helyszín lesz az ünnepi év szimbolikus központi emlékhelye. Reprezentatív rendezvények helyszíne lesz díszterrel, színpaddal, nézőtérrel, jó megközelíthetőséggel.
„Zöld város - Fehérvár tüdeje” projekt	Több, mint 200 ha terület rendezése három ütemben: park, erdőterület (több ezer fával), rendezvényter, vásártér, multifunkciós sport- és kalandpark, bemutatókert létesül a városban.
Zichy liget projekt	A belvárosi Fő utca és attól egy városi gyűjtőúttal elválasztott Zichy liget egységes közösségi térré, új városi főtérre való átalakítása (körforgalom, parkolóház és aluljáró). A fejlesztés lehetővé teszi, hogy a városmag sétálóutcája közvetlenül becsatlakozzon a ligetbe.
Velencei-tó és környezete	Velencei Gyermek és Ifjúsági Tábor fejlesztése; Székesfehérvár-Börgönd-Dinnyés kerékpárút építése; Sukoró-Velence; Pákozd-Dinnyés kerékpárút fejlesztése; Katonai kalandpark kialakítása;
Nemzeti Emlékhely Sétaút	A város Árpád-korhoz, középkorhoz kapcsolódó építészeti és történelmi relikviáinak összekötése egy tematikus Sétaúttá. A sétaút egyúttal az EKF fő rendezvényterületét is körülöleli.
Országzászló tér	A virágóra, a Nyitott könyv és az Országzászló emlékműnek méltó helyszín biztosítása.
Jávor Ottó tér	Jelenleg arculat nélküli közterület revitalizálása, városi parkká alakítása.
Bartók Béla tér	Többfunkciós rendezvényter kialakítása és szabadtéri hangversenytér létrehozása nézőtérrel és színpaddal.
Szent István tér	Többfunkciós várospark létrehozása, méltó helyszín kialakítása a Szent István szobornak, a Millenniumi fának és a díszünnepségek helyszínének. Tervezett a közlekedési kapcsolatok átalakítása.
Székesfehérvári Sóstó TT és Vidámparki csónakázó rehabilitációja	Sóstó Természetvédelmi Terület és a Vidámparki csónakázó felújítása, környezet rendezése, a megközelítésüket szolgáló területek, közlekedési létesítmények megújítása, közösségi tér, madárkórház, sétány, csónakázó, közlekedési létesítmények, környező utcák (vízelvezetés, járda, utca, közvilágítás, parkolás stb.) rehabilitációja.
Fásítási program	Fiatalok kezdeményezésére megvalósuló program: minden évben legalább 1000 fa ültetése meghatározott helyszínen a fejlesztésekhez kapcsolódóan.

A felsorolt jelentősebb fejlesztések mellett számos egyéb városi tér is fejlesztésre kerül, a közterek felújítása során kiemelt szempont az értékes faállomány megőrzése, a tér egyedi jellegének, arculatának hangsúlyozása és különböző vízfelületek kialakítása, a tér optimális kiterjesztése térfaltól térfalig.

5. Társadalmi kapcsolatok

Ismertesse, hogy miként vonta be a helyi lakosságot és a civil társadalmat a pályázat előkészítésébe és miként vesznek részt az adott év megvalósításában!

Székesfehérvár kulturális jövőképevel kapcsolatos tervezés, illetve az EKF pályázatra való felkészülés elindítása a 2013-ban nagy sikerrel megrendezett Szent István Emlékévhez köthető. Azóta számos egyeztetésre került sor szakmai körökkel, kulturális intézményekkel, a civil szervezetek képviselőivel, a gazdasági élet képviselőivel, valamint a helyi lakossággal. A célok meghatározását előkészítendő, a helyi kultúra fejlesztési irányairól komplex kutatási programot valósítottunk meg 2014-2015-ben. Ennek egyik eleme volt egy nagymintás reprezentatív lakossági felmérés, amelynek keretében vizsgáltuk az itt élők kulturális attitűdjét, kultúra-fogyasztási szokásait, a helyi kulturális élet kínálatával, a szabadidő tartalmas eltöltésére irányuló helyi lehetőségekkel való elégedettség mértékét, valamint a lakosság kultúra iránti érdeklődését, szükségleteit és igényeit. Másik fontos eleme volt a civil szervezetekkel, a média szereplőivel, az alkotóművészeti csoportokkal és a fiatalokkal készített fókuszcsoporthoz, valamint célzott mélyinterjúk.

A 2023. évi Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerésére vonatkozó pályázat előkészítése érdekében a körvonalazott stratégia mentén 2017 márciusában kikértük a megye kulturális szereplőinek véleményét a pályázati szándék támogatására vonatkozóan. A megkérdezett önkormányzati, egyházi, állami fenntartású, illetve magánszféra által finanszírozott közművelődési, közgyűjteményi, előadó-művészeti intézmények, kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek és művészeti képzést folytató oktatási intézmények képviselői közül mindenki támogatásáról biztosította az önkormányzatot. A civil szervezetektől, intézményektől, szakmai közösségektől javaslatokat, ötleteket is kértünk a pályázati program tervezéséhez, tartalmi összeállításához.

2017 májusában a településen élőket megszólítva „Mondd el Fehérvár!” címmel széles körű városi konzultációt indítottunk. Három hónapon keresztül volt lehetőség elmondani a városlakóknak véleményüket és javaslataikat az EKF pályázattal kapcsolatban. A lakosok több csatornán keresztül tudtak bekapcsolódni ebbe a konzultációba: elektronikus és írott sajtó (Fejér Megyei Hírlap, Fehérvár újság, Vörösmarty Rádió, Fehérvár Tv, városi honlap és Facebook), telefonos (automata hanghívásos) megkeresés és szavazás, internetes és Facebook szavazás, véleményező lapok elhelyezése a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati irodáján és portáin, véleményezésre és javaslattételre rendszeresített önálló e-mail címre direkt információval. A konzultáció során több mint 3700 fő nyilvánította ki véleményét, akiknek 93%-a támogatja az EKF pályázatot.

A fenti folyamatokon kívül Székesfehérvár Önkormányzatának 14 körzeti képviselője az egyes városrészeket, körzeteket érintő konkrét javaslatokat, programszintű elképzeléseket térképezte fel lakossági fórumok, illetve rendezvények során. A program társadalmi konzultációja során minden történelmi egyházzal felvettük a kapcsolatot, kezdeményeztük a partnerség kialakítását mind az előkészítés, mind pedig a megvalósítás kapcsán, illetve kértük, hogy juttassák el javaslataikat, amelyek beépítésre kerültek a pályázatba.

A környező településeket is bekapcsoltuk a konzultációba, a térségben élő fiatalokat a Diáktnácson keresztül, a felnőtt lakosokat a települési képviselő-testületek tájékoztatásán keresztül.

A pályázati szándék hivatalosan 2017. augusztus 20-án került bejelentésre a nemzeti ünnepünk alkalmából rendezett kiemelt városi ünnepségen, Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének ünnepi közgyűlésén.

A konkrét megvalósításba több szervezeten és csatornán keresztül tudjuk bevonni a helyi lakosságot és civil társadalmat. Városunkban működik a Fehérvári Önkéntes Központ, mely az önkormányzat partnereként célzott önkéntes programot indít az EKF rendezvények operatív lebonyolításához kapcsolódóan, ennek más kisebb léptékű városi fesztiválok, programok esetében már komoly hagyománya van. A középiskolás fiatalokat a városi diáktanácson keresztül közvetlenül is elérjük, esetükben az Iskolai Közösségi Szolgálathoz kapcsolódva történik a bevonás a megvalósításba. Az önkormányzat által a helyi civil szervezetekkel kötendő éves feladatellátási szerződésekben, közművelődési megállapodásokban nevesítve is meg fog jelenni a 2023-as évben való közreműködés.

A participáció fejlesztésére a deliberatív demokrácia modellen alapulva ún. opinion leader teamet (OLT) hozunk létre, számukra képzéseket szervezünk annak érdekében, hogy minél hatékonyabban tudják facilitálni a nem formális lakossági közösségek, aktív állampolgári csoportok közvetlen kapcsolódását az EKF lebonyolításához. Ebben partnerszervezeteink, kiemelten a Fehérvári Civil Központ vállalnak szerepet.

A térségi szervezetek számára önálló pályázati alapot is létrehoz a város már a felfeztető években is, ezen keresztül a városon kívüli civil szervezetek önálló kezdeményezésekkel kapcsolódhatnak az EKF évhez.

Milyen módon teremt a cím új és fenntartható lehetőséget a polgárok széles köre számára a városban a kulturális tevékenységeken való részvételre – különös tekintettel a fiatalokra, önkéntesekre és a társadalom peremére szorult és hátrányos helyzetű (kisebbségi) csoportokra? Kérjük, részletesen ismertesse, hogy milyen módon teszi elérhetővé ezeket a tevékenységeket a fogyatékkal élők és idősek számára!

Az esélyegyenlőség Székesfehérvár számára fontos érték, segíti elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen a magasabb szintű, fenntartható életminőségre, a jó minőségű szolgáltatások elérésére, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy anyagi helyzete, illetve életkora. A társadalmi egyenlőtlenség csökkentése érdekében az EKF projektnek e célokat is szolgálnia kell. A pályázaton való indulás alapvető célja, hogy a városban és térségében megemelkedjen a kultúra és humán szféra minőségi szintje, amely magával hozza azt, hogy a hátrányos helyzetű csoportok tagjai is részeseivé válnak ennek a folyamatnak. A programok szervezése kapcsán kiemelkedő figyelmet fordítunk arra, hogy a fiatalok, a hátrányos helyzetűek, a fogyatékkal élők, illetve az idősek is részesei, adott esetben alakítói legyenek a kulturális tevékenységeknek.

A program a fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében is esélytudatosságot fejez ki: nem közvetít szegregációt, csökkenti a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket. Ezen túl a városon belüli esélyegyenlőség érvényesítéséhez és az egyenlő bánásmód biztosításához az EKF esélyegyenlőségi munkatársat alkalmaz, valamint konzultációt folytat a Fejér Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház (CSEÖH). A diszkriminációmentesség és az egyenlő bánásmód érvényesítésének feladatairól és eszközeiről, az alacsony iskolai végzettségű, a roma emberek és a gyermekesek, nők helyzetének sajátosságairól belső szervezeti képzést tartunk a programmegvalósítóknak, szakmai munkatársaknak és önkénteseknek a felkészítési szakaszban. A projekt megvalósítja az infokommunikációs akadálymentesítést.

A programok között számos olyan lesz, amelyet térítésmentesen vehetnek igénybe az érdeklődők, illetve a belépődíjas rendezvények kapcsán kedvezményrendszer kidolgozásával biztosítjuk azt, hogy életkori vagy szociális helyzetéből fakadó sajátossága miatt senki ne legyen kizárva. A már most is létező Thalia tenyerén színházi bérlet mintájára városi EKF bérlet és kártya bevezetésével biztosítjuk, hogy a hátrányos helyzetű célcsoportok akár ingyenesen is részt tudjanak venni a fizetős rendezvényeken is. A programok lebonyolítását lehetőség szerint akadálymentesített helyszíneken tervezzük, a különböző infokommunikációs csatornákon és megoldásokkal széles rétegek számára elérhetővé válnak. A fogyatékossággal élő személyek számára applikációt tervezünk fejleszteni, hogy a kulturális programok legnagyobb része számukra is élvezhető legyen, ehhez audio guide-ok, jelnyelvi tolmács megoldások, valamint a színpadi előadások élő feliratozása is megvalósul.

A programok között lesznek olyanok, amelyekben a hátrányos helyzetűek problémái is megjelenítésre kerülnek a széles nyilvánosság felé, illetve ezek a csoportok közvetlen módon be tudják csatározni észrevételeiket, ötleteiket a program tartalmi kidolgozása során.

A nagyrendezvények, kiemelt programok helyszínén a korábbi jó gyakorlatoknak megfelelően a nagycsaládos civil szervezetek bevonásával baba-mama sátrat rendezünk be, biztosítva a kisgyermekes anyukák speciális igényeinek kielégítését (cumisüveg, pelenkacsere, pihenősarok stb.).

A városon kívüli helyszínek megközelíthetősége érdekében szervezett EKF iránybuszokat indítunk a városból, így nemcsak a hozzáférést biztosítjuk, hanem a környezeti terhelést is csökkentjük a rendezvények helyszíne körül.

Ismertesse a közönség fejlesztésére kidolgozott átfogó stratégiát, valamint különösen az oktatással való kapcsolatait és az iskolák részvételét!

A közönség fejlesztését az EKF átfogó stratégiával, alapgondolatával párhuzamba állítva, az embert középpontba helyezve tervezzük. Stratégiánk alapgondolata, hogy a gazdasági kihívás teljesítéséhez az emberi erőforrás nagy léptékű fejlesztésére, sokoldalú intelligenciával és kompetenciával rendelkező emberekre és ebben a szellemben élő társadalomra van szükség. Ehhez meg kell emelni a helyi társadalom kulturális színvonalát, ennek eléréséhez pedig az oktatási és közművelődési fejlesztéseken keresztül vezet az út – a jövő közönségének megteremtése a célunk.

A közönségfejlesztési stratégiánk kulcselemei:

- kultúrához és a közművelődéshez való hozzáférés képessége és lehetősége
- kultúra és a közművelődés iránti igény felkeltése, erősítése – kereslet megteremtése és fokozása
- kulturális részvétel erősítése

A közönségfejlesztési stratégiánk víziója szerint olyan közönséget szeretnénk, amely az értékek, a modernitás és a haladás iránt elkötelezett, de közben nem felejt el a múlt örökségét megőrizni és továbbadni az új generációknak. A „Z” és még inkább a most iskolába lépő Alfa generáció bevonása a helyi kultúra fogyasztásába nem képzelhető el a hagyományos technikákkal, ugyanis ezen generációk rendkívül erősen kép- és videoorientáltak, nagyon ingergazdag környezetben élnek mindennapjaikat, sőt már szüleik is ezt keresik a városban. Olyan programkínálatot kell teremtenünk, amely fel tudja venni a versenyt az online térben szerveződő közösségi kapcsolatokkal, és lehetőséget teremt a multitasking valós idejű megélésére is a fiataloknak.

Ezen túl fontos számunkra már most is a minőségi közönség városba vonzása, megteremtése illetve kinevelése. Székesfehérvár kulturális fénykora a tudatos és művelt polgári réteggel a 1930-as évekre volt tehető, majd ezt az erőszakos iparosítással, az alacsony műveltségű, nagy tömegű képzetlen ember betelepítésével hosszú évtizedekre konzerválta a fennálló társadalmi-gazdasági környezet is. A kulturális programok újratervezése, az alkotó – teremtő kultúrafoogyasztó réteg formálása alapvető feladata lett a XXI. században a városnak. Mindebből kettős beavatkozási irány bontakozik ki. Egyrészt a város népességvonzó képességét a magasabb hozzáadott értéket előállítani képes ipar munkaerőpiaci igényeihez igazítottan kell alakítani, a felsőoktatással, gyakornoki programokkal és attraktív kulturális kínálattal, magas humán szolgáltatásokkal képzett munkavállalókat kell a városba csábítani a hosszú távú letelepítés jegyében. Másrészt az iskolákat, mint kulturális fejlesztési központokat kell újradefiniálni, annak érdekében, hogy a Z és Alfa generáció tagjai fenntartható, érdeklődő közönséget jelentsenek és fokozzák a kulturális gravitáció hatását.

A bevonzási lehetőség mérítési bázisa jó, mert bár Székesfehérvár a maga 100 ezer fős lakosságában egy fejlődő, ám öregedő, csökkenő népességű középváros, a szűk vonzáskörzetében 500 ezer ember él, a tágabb vonzáskörzetében pedig több mint 2 millió. A város nagyon jó földrajzi és közlekedési adottságának, elhelyezkedésének köszönhetően ez a népesség komoly mobilizálható potenciált jelent, nemcsak az EKF évére. A sokszínű programkínálat, az elérhető árú szolgáltatások, rendezvények, a kapcsolódó kedvezmény- és ösztönző programok a fiatalok bevonását erősen elősegítik.

A közönségfejlesztési stratégia kulcseleme az iskolák szerepének újratervezése. Tekintettel arra, hogy a székesfehérvári iskolák fenntartója nem az önkormányzat, az iskolákkal való kapcsolat további erősítése kiemelt feladat, melyben a pedagógusokkal, mint állami alkalmazottakkal való direkt kapcsolat kiépítése lesz fontos stratégiai lépés. Ennek részeként olyan hálózatfejlesztést tervezünk, mely az iskolákban dolgozó pedagógusok képzésével, módszertani eszközeik bővítésével indul, majd a helyi korosztályi véleményvezérek meggyőzésével, partnerré tételével folytatódik. A fiatalok iskolán belüli elérésének direkt útja lesz a városi diáktanácson keresztül bevonzás, de tekintettel a diáktanács rétegspecifikus jellegére, szükség lesz a tanulói korosztály körében népszerű video-bloggerek megnyerésére és vlog tartalmak gyártására, kihasználva a korosztály közösségi hálózatokban való rutinos mozgását.

6. Irányítás

Pénzügyek

A város kulturális költségvetése

Mekkora kulturális költségvetése volt a városnak az elmúlt 5 évben (a jelenlegi Európa Kulturális Fővárosa címre való pályázás költségeit leszámítva)?

Év	A város éves kulturális célú költségvetése (EUR)	A város éves kulturális célú költségvetése (a város teljes éves költségvetésének % -ában kifejezve)
2013	67 430 218 főösszezből 8 763 725	13,00
2014	88 466 105 főösszezből 10 301 189	11,64
2015	90 049 051 főösszezből 12 088 888	13,42
2016	80 311 558 főösszezből 10 566 676	13,16
2017	233 843 279 főösszezből 13 188 337	5,64

Az elmúlt években Székesfehérvár kulturális célú költségvetése folyamatosan nő, ez jól bizonyítja az elköteleződést a kulturális fejlődés tekintetében. Az éves költségvetés 12-13 százalékát fordítjuk a kulturális célú működésre, a felújítási, felhalmozási kiadások nélkül. 2017-ben a teljes költségvetéshez képest alacsonyabb arány a döntéselőkészítés alatt álló egyedi állami, központi forrásból 2022-ig megvalósuló fejlesztések tárgyévi előirányzatai miatt ált elő, erősen torz képet ad.

Amennyiben a város az éves kulturális költségvetéséből kívánja az Európa Kulturális Fővárosa projektet finanszírozni, akkor kérjük, tüntesse fel ezt az összeget a pályázat benyújtásának évétől az Európa Kulturális Fővárosa címviselése évéig bezárólag.

Év	Összeg (EUR)
2018	13 845 388
2019	15 148 272
2020	17 415 901
2021	17 856 606
2022	18 443 144
2023	22 026 478

A város kulturális célú költségvetésének kalkulált összege 2018-2023. évben összesen 104.735.787 euró a fenti táblázat szerint. Ezen kulturális költségvetés az EKF év megvalósítása érdekében a felkészülési évek, valamint a címviselés évének programjait, illetve a kulturális célú beruházások eredményeként létrehozott infrastruktúra működtetési költségeit, továbbá az EKF irányító szervezet működési költségét (évente 320.513 EUR összeggel) is tartalmazza. Tekintettel arra, hogy az Európa Kulturális Fővárosa cím szolgálatába állítjuk a meglévő kulturális intézményhálózatot, az összegbe beleszámítottuk a hozzárendelt éves kulturális célú költségvetésüket a korábbi éveknek megfelelő (2017. évi) szinten.

Mekkora összeget kíván a város a kultúrára fordítani az éves költségvetésből az Európa Kulturális Fővárosa évét követően (euróban, és a teljes éves költségvetés %-ában)?

A meglévő kulturális intézményi rendszert, infrastruktúrát, programrendszert (2017. évi) megtartva, melyre ráépül a címviselés évéig létrehozott infrastruktúra működtetése, az EKF jegyében tervezett új fejlesztések működtetésének költsége és az EKF keretében bevezetett új programok továbbvitele, valamint az irányító szervezet fenntartása, Székesfehérvár az éves költségvetéséből tervezetten 16.858.208 eurót kíván a kultúrára fordítani 2024-ben. A kultúrára fordítandó kiadások a teljes éves költségvetéshez viszonyított aránya egyelőre nem meghatározható a költségvetési főösszeg ismeretének hiánya okán.

A cím viselésének évére szóló működési költségvetés

A működési kiadásokat fedező bevétel

Ismertesse a teljes működési költségvetést (vagyis kifejezetten a működési kiadások fedezésére elkülönített összeget)! A költségvetésnek fedeznie kell az előkészítési fázist, a cím viselésének évét, valamint a címviselés hatásaival kapcsolatos tevékenységek értékelését és fenntartását.

Működési célú költségek teljes bevétele (EUR)	Közzsférából (EUR)	A közzsférából (%-ban kifejezve)	Magánszektorból (EUR)	a magánszektorból (%-ban kifejezve)
22 026 478	19 028 013	86,4	2 998 465	13,6

A költségtábla kizárólag a 2023. évet mutatja be. A meglévő kulturális intézményi rendszert, infrastruktúrát, programrendszert megtartva, melyre ráépül a címviselés évére létrehozott infrastruktúra 2023. évi működtetése, és az EKF keretében bevezetett új programok 2023. évi összege, valamint az EKF év előkészítését, a címviselés hatásaival kapcsolatos tevékenységek értékelését és fenntartását végző, új irányító szervezet éves működési költsége. A működési célú költségek nem tartalmazzák az Európa Kulturális Fővárosa pályázat keretében az EKF forrásaira alapozottan létrehozandó infrastruktúra költségét.

Milyen lebontásban érkezik bevétel a közszférából/állami szektorból a működési költségek fedezésére?

Bevétel a közszférából a működési célú költségek fedezetére	EUR	%
nemzeti kormányzat	3 766 763	19,8
város	14 924 712	78,4
régió		
EU (kivéve a Melina Mercouri díjat)	336 538	1,8
egyéb		
Összesen	19 028 013	100

Az állami finanszírozó hatóságok (város, régió, állam) már megszavazták-e vagy tették-e pénzügyi vállalást a működési kiadások fedezésére? Ha nem, akkor mikor kerül erre sor?

Az állam által finanszírozott működési kiadások fedezetének meghatározására a mindenkori Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény keretében kerül sor. A már elfogadott központi költségvetési törvényben meghatározott finanszírozási rendszer függvényében kerül sor a város költségvetésének összeállítására, elfogadására.

Milyen stratégiát alkalmaz arra, hogy az uniós programok/alapok keretében anyagi támogatást szerezzen a működési kiadások fedezésére?

Székesfehérvár fontosnak tartja, hogy az EKF működési kiadások fedezésére többszörös finanszírozást alkalmazzon, így biztosítva a szélesebb társadalmi összefogást is. Ennek megfelelően nemcsak nemzeti és helyi költségvetéssel, hanem a privát szektort és az elérhető uniós alapokat is megcélozza anyagi támogatások érdekében. A város számára közvetlenül elérhető forrás a felvezető években az EKF működési célú kiadásaihoz a kapcsolódó közösségi rendezvények vonatkozásában a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretén belül megvalósuló HKFS Local Community Development Strategy végrehajtását segítő CLLD, valamint a helyi identitást formáló közösségi rendezvényeket támogató forrás. Ezen túl az EKF rendezvények között több olyan is tervezett, amelyiknek célja egybevág az Európai Bizottság alábbi tematikus programjaival: Erasmus+, Europe for Citizens, Creative Europe, Horizon 2020. Ezen alapokra célzott támogatási kérelmeket nyújtanak be az EKF program felvezető éveiben a megvalósításában résztvevő intézmények és civil szervezetek. A 2021-27 közötti EU költségvetési időszak tematikus alapjai még nem ismertek, a költségvetés elfogadása után mi is felülvizsgáljuk ez irányú forrásbevonási stratégiánkat.

Milyen időterv mellett érkezik be a működési kiadásokat fedező bevétel a város és/vagy az EKF-projekt előkészítéséért és megvalósításáért felelő szerv számára, ha a város elnyeri az Európa Kulturális Fővárosa címet?

működési célú kiadások bevételi forrásai	2018 (EUR)	2019 (EUR)	2020 (EUR)	2021 (EUR)	2022 (EUR)	2023 (EUR)
EU	0	100 962	149 038	4 808	225 160	336 538
nemzeti kormányzat	2 586 635	2 778 942	3 095 288	2 991 122	3 168 205	3 766 763
város	8 507 083	9 494 263	11 205 160	11 766 058	12 246 827	14 924 712
régió	0	0	0	0	0	0
szponzorok	2 751 670	2 774 106	2 966 413	3 094 619	2 802 952	2 998 465
egyéb	0	0	0	0	0	0

Milyen stratégiát alkalmaz arra, hogy a magánszférából anyagi támogatást szerezzen a működési kiadások fedezésére? Milyen tervet kíván alkalmazni a támogatók bevonására?

Székesfehérvár jelentős ipari központ, ennek megfelelően a 200 legnagyobb vállalat 2016-os évi adózott eredménye is magas, 355 millió euró volt. Ehhez képest jelenleg igen alacsony ezen vállalatok közvetlen részvétele a város kulturális életének támogatásában, ennek egyik oka, hogy ezen döntések általában nem helyben születnek, hanem a vállalatok európai, ázsiai vagy amerikai központjában. Az EKF komolyan segíthet abban, hogy ezen külföldi tulajdonosokat is érzékenyebbé tegyük a helyi és térségi kultúra támogatására, kihasználva az EKF cím pozitív nemzetközi hatásait.

Székesfehérvár városa Integrált Településfejlesztési Stratégiája a magánszféra finanszírozási szerepvállalására a következő irányokat azonosította: általános gazdaságfejlesztés, a helyi gazdasági szereplők kapacitásfejlesztése, a város népességmegtartó erejének megőrzése, a társadalmi szolgáltatások és környezet feltételeinek javítása stratégiai cél kiszolgálása, közösen vagy egyedileg finanszírozott életminőség javító (pl. sport-rekreáció, kultúra, rendezvények-programok), illetve társadalmi célú tevékenységeket (intézmények-szervezetek támogatása, healthcare-prevention) támogató fejlesztések megvalósítására.

A magánszféra bevonását az EKF fő stratégiai céljainak tudatosításával kívánjuk fokozni, ugyanis a humán szféra szintjének emelése éppen az itteni vállalatok fenntartható növekedésének a záloga.

A magánszférából érkező támogatásokat három részre bontjuk. Egyrészt Székesfehérváron dinamikus fejlődik a nagyvállalati kör CSR tevékenysége, mely eddig jellemzően az intézményfejlesztésekhez kapcsolódva jelent meg. Az Önkéntes Központ munkája nyomán a vállalati CSR-en belül már jelen van Székesfehérváron a ProBono önkéntesség, mely során szakértői kapacitást ajánlanak fel a vállalatok.

Az EKF programban tervezünk az itt lévő vállalati mérnökök, hangtechnikusok, marketing és HR szakemberek, logisztikusok tudás-felajánlásaival, ehhez tervezetten egy erőforrás katasztert készíteni.

A magánszektorból érkező támogatások másik része egyszerűbb szponzorációs formában megvalósuló esemény és programtámogatás, mely eddig jellemzően a sporthoz kapcsolódott, de éppen az EKF cím segítheti hozzá a várost, hogy a kulturális szponzoráció volumene is fejlődjön. Székesfehérvár, az elmúlt évek alatt többször bonyolított le sikeres közadakozási programot, az EKF értékei mentén várhatóan a magánadományok volumene is nőni fog. A kulturális intézményekhez és csoportokhoz kötött mecénási programot (színházi székek vásárlása, kulturális és művészeti csoportok örökbefogadása) városi szintűre bővítjük ki a Székesfehérvár Fejlődéséért Alapítvány bevonásával.

Végezetül fontos eseti kultúrafinanszírozó szerepe van a Magyarországon elérhető „TAO” forrásoknak, amelyek vállalkozások átengedett társasági adó (corporate tax) részének becsatornázását teszi lehetővé helyi fejlesztések vagy intézmények támogatására. A NAV adatai alapján 2016-ban 1,1 millió euró összegben támogattak előadó-művészeti szervezetet ilyen módon városunkban az adófizető vállalkozások, ennek növekedésével számolunk már a felvezető években és az EKF évében is.

Működési kiadások

Ismertesse a működési kiadások lebontását az alábbi táblázat kitöltésével.

program finanszírozási kiadások (EUR)	program finanszírozási kiadások (%)	promóció és marketing (EUR)	promóció és marketing (%)	bér-, rezsi-, és adminisztrációs költségek (EUR)	bér-, rezsi-, és adminisztrációs költségek (%)	(kéjük részletezni) egyéb (EUR)	(kéjük részletezni) egyéb (%)	teljes működési költségek
12 773 609	58,0	1 350 962	6,1	7 901 907	35,9	0	0	22 026 478

A kimutatott mintegy 1.350.962 eurós promóciós és marketing költség összege kizárólag a 2023. évre tervezett 6.754.808 euró EKF programokhoz kötődően került kimutatásra, nem tartalmazza az intézmények általános promóciós és marketing költségeit.

A működési kiadások realizálódásának tervezett időbeli ütemezése:

kiadási ütemezés	program finanszírozási kiadások (EUR)	program finanszírozási kiadások (%)	promóció és marketing (EUR)	promóció és marketing (%)	bét,- rezsi,-és adminisztrációs költségek (EUR)	bét,- rezsi,-és adminisztrációs költségek (%)	egyéb (kéjük részletezni) (EUR)	egyéb (kéjük részletezni) (%)
2018	7 895 404	57,02	131 410	0,95	5 818 574	42,03	0	0
2019	8 271 045	54,6	225 321	1,49	6 651 907	43,91	0	0
2020	9 162 070	52,61	448 077	2,57	7 805 753	44,82	0	0
2021	9 437 712	52,85	516 987	2,9	7 901 907	44,25	0	0
2022	9 906 942	53,72	634 295	3,44	7 901 907	42,84	0	0
2023	12 773 609	57,99	1 350 962	6,13	7 901 907	35,87	0	0
2024	7 895 404	46,83	131 410	0,78	8 831 394	52,39	0	0
2025	7 895 404	46,83	131 410	0,78	8 831 394	52,39	0	0

2018-2025 közötti éves működési kiadások

A tőkekiadásra vonatkozó költségvetés

Milyen lebontásban érkezik bevétel az állami szektorból a cím viselésének évével kapcsolatos tőkeköltségek fedezésére? Töltse ki az alábbi táblázatot:

Bevételek a közszférából a tőkekiadás fedezetére	EUR	%-ban kifejezve
nemzeti kormányzat	219 567 699	98,62
város	2 243 590	1,0
régió	0	0
EU (a Melina Mercouri díj kivételével)	838 615	0,38
egyéb	0	
Összesen	222 649 904	100

A táblázat 2018-2023. években felmerülő összes becsült tőkekiadáshoz rendelhető állami szektorból származó bevételeket tartalmazza, a segítő infrastruktúra fejlesztés és az EKF fejlesztés tőkekiadásait alapul véve.

Az állami finanszírozó hatóságok (város, régió, állam) már megszavazták-e vagy tettek-e pénzügyi vállalást a tőkekiadások fedezésére? Ha nem, akkor mikor kerül erre sor?

Az EKF megvalósítását elősegítő kulturális célú beruházások közül az Árpád-ház Program egyes elemeire vonatkozóan és a TOP CLLD beruházás keretén belül megvalósuló közterület-fejlesztés (kulcsprojekt) már rendelkezik támogatói döntéssel, valamint a Gárdonyi Géza Művelődési Házát érintő beruházás előkészítésére is megjelent 2017-ben a kormányhatározat. A többi tervezett kulturális beruházás esetében a jogszabályi és döntéshozatali rend szerint az előrehaladáshoz igazodóan későbbi időpontban kerül sor döntéshozatalra kormányhatározattal, vagy Magyarország központi költségvetésével való jóváhagyással várhatóan 2018-2019-ben.

Milyen stratégiát alkalmaz arra, hogy az uniós programok/alapok keretében anyagi támogatást szerezzen a tőkekiadások fedezésére?

Nagyságrendileg a tőkekiadások túlnyomó részét azok az infrastruktúra fejlesztések teszik ki, amelyek fő forrása a magyar költségvetés hazai forrása, elsősorban a Modern Városok Programja. Az EKF keretében megvalósuló kulcsberuházás finanszírozásának másik forrása a város saját, helyben hagyott iparüzési adóbevétele. Európai Unió forrás közvetlenül csak ERFA (ERDF) finanszírozású magyarországi Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (Territorial and Settlement Development OP - TSDOP) keretén belül áll a város rendelkezésére, amelynek több intézkedése szolgálja az EKF vonatkozásában is releváns általánosabb városi fejlesztéseket, úgy mint zöldterület megújítás vagy a mobilitást elősegítő kerékpárhálózati fejlesztés. Jelenleg még tervezési szakaszban van ezen kapcsolódó projektek megvalósítása, csakúgy, mint a CLLD programból finanszírozott Bartók Béla tér megújítása. Ezzel mindösszesen kb. 19,3 millió eurót jelentenek. Ezeken túlmenően az EKF-hez közvetlenül kapcsolódó tőkekiadásokra nem kívánunk európai uniós forrásból anyagi támogatást szerezni, amennyiben elfogadják a finanszírozásra vonatkozó javaslatunkat.

Milyen időbeli ütemezésben érkezik be a tőkekiadásokat fedező bevétel a város és/vagy az EKF-projekt előkészítéséért és megvalósításáért felelős szerv számára, ha a város elnyeri az Európa Kulturális Fővárosa címet?

a tőkekiadások bevételi forrásai	2018 (EUR)	2019 (EUR)	2020 (EUR)	2021 (EUR)	2022 (EUR)	2023 (EUR)
EU	419 308	419 308				
nemzeti kormányzat	62 423 465	52 320 516	21 508 013	1 405 449	40 955 128	40 955 128
város		2 243 590				
régió						
szponzorok		8 973 878				
egyéb						

A táblázat 2018-2023. években felmerülő összes becsült tőkekiadáshoz rendelhető közszférából és a magánszférából származó bevételeket tartalmazza. Valamennyi, a felkészítő években létrejövő kulturális infrastruktúra fejlesztés és a kulcsberuházás tőkekiadásait veszi alapul.

Amennyiben lehetséges, akkor ide illesszen be egy táblázatot, amely feltünteti az új kulturális infrastruktúrára fordítandó, a cím viselésének évében felhasznált összegeket részletező táblázatot.

Jelen szakaszban ez egyelőre nem felosztható, az EKF infrastrukturális kulcsberuházásainak maradék tőkekiadásait tartalmazza a 2023. évi összeg.

Kiegészítő információk

A pályázat készítésének időszakában a Kormány még nem döntött a pályázatokban megjelölt működési, illetve tőkekiadásokhoz való hozzájárulásról. A 2023. évi Európa Kulturális Fővárosa címre vonatkozó kiválasztási eljárás irányító hatóságának 2017. november 30-án kelt állásfoglalása szerint a címet viselő város kijelölése után, az irányító hatóság a nyertes pályázat működési és tőkeköltségeihez való kormányzati hozzájárulásról szóló Kormány-előterjesztés benyújtását fogja kezdeményezni.

A magyar önkormányzatiság elmúlt 28 éve alatt a települések saját bevételei – elsősorban a helyi iparüzési adóbevételek – tekintetében számottevő különbségek alakultak ki. A települések jövedelemtermelő-képességét ugyanis nagymértékben meghatározza a földrajzi elhelyezkedés, egyes iparágak fejlődése, átalakulása, illetve megszűnése, továbbá az elmúlt negyedszázad sikeres településfejlesztési, munkahelyteremtési és adópolitikája. A központi kormányzat a területi kiegyenlítés érdekében a helyi adók rendszerét többször is módosította. 2017-től szolidaritási hozzájárulás került bevezetésre, amely saját bevétel (iparüzési adó) elvonást eredményezett a sikeresen gazdálkodó, erős helyi gazdasággal bíró városoktól, így Székesfehérvártól is.

Megvizsgálva a székesfehérvári EKF program beruházási, operatív működési és fenntartási finanszírozás költségvetési igényét, **amennyiben a Magyar Állam 2019. január 1. napjától 2025. december 31. napjáig felmenti Székesfehérvárt a szolidaritási hozzájárulás befizetése alól és eltekint a beszámítás rendszerétől is, a helyben hagyott forrásból Székesfehérvár tőkeerős gazdasága képes saját maga finanszírozni a teljes EKF programot és annak fenntartását, a Magyar Államnak nem kell külön finanszírozást biztosítania az Európa Kulturális Fővárosa programra.**

Szervezeti struktúra

Milyen irányítási és teljesítési struktúrát kíván kialakítani az Európa Kulturális Fővárosa évének megvalósításával kapcsolatban?

Székesfehérvár EKF pályázatának fontos eleme a helyi közösségek összefogása, az autonóm önszerveződő közösségek bevonása és a társadalmi részvétel erősítése. Ez megnyilvánul az irányítási és szervezeti struktúrában is. A teljes EKF pályázatot Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint a pályázó város képviselője gondozza, a felelősséget is ő viseli, de tekintettel a széles körű részvételre és a szerteágazó koordinációs feladatokra, önálló, több-szintű menedzsment szervezetet hoz létre. Ebben a művészeti és stratégiai tervezés, az operatív végrehajtás irányítása és a visszacsatolási folyamatokat szervező monitoring is különvlik egymástól.

A program legfőbb tanácsadó testülete a város kibővített szenátusa lesz. Székesfehérvár Szenátusa 2011 márciusában alakult meg, a szakmájukban kimagaslóan teljesítő, elismert és tiszteletreméltó polgárokból álló, nyolctagú testület az EKF cím elnyerése esetén ki lesz bővítve, és feladata lesz az EKF stratégia végrehajtásának felügyelete, a partnerségi megállapodások, valamint a társadalmi kommunikáció segítése. A testület tagjai a vállalati szektor, a művészet, a felsőoktatás, a köznevelés, a civil szféra, a tudomány, az igazgatás területéről érkeznek, a tagokat az önkormányzat kéri fel.

Az operatív megvalósításért és koordinációért felelős szervezet egy 100 százalékbán önkormányzati tulajdonú közhasznú nonprofit kft lesz, melynek ügyvezető igazgatója egyben az EKF „főigazgatója” is. Az önkormányzati tulajdon lehetővé teszi az egyes közszolgáltatásnak minősíthető tevékenységek esetében tett közvetlen szerződéskötést szabályozó norma, az ún. in-house beszerzés alkalmazását, de az autonóm cégvezetést is, ami megkönnyíti majd a cég működését. A közhasznú státusz és a nonprofit cégforma velejárója a nyilvános, átlátható működés, ennek megfelelően a cégvezető tevékenységét felügyelőbizottság is felügyeli.

A nonprofit cég végzi a programok koordinálását, segíti a forrásszervezési munkát, menedzseli a kapcsolódó pályázatokat, szervezi a marketing és reklámaktivitást, működteti a belső értékelési rendszert, képviseli a projektet a hatósági eljárásokban, támogatja a művészeti igazgató napi munkáját. Külön feladata lesz az önkéntes program működtetése is.

Az EKF programok kulturális-szakmai tartalmát a pályázati tervezésben is közreműködő, már felkért 10 fős EKF szakértői testület, a diákszervezetek képviselőivel és a Fejér Megyei Önkormányzat által delegált szakértővel kiegészülve felügyeli az előkészítő években és az EKF évben is, a testület a művészeti igazgató munkáját segíti.

Hogyan szervezi meg ezt a struktúrát vezetői szinten? Ismertesse, hogy ki lesz az a személy (személyek), aki(k) felelősséget vállal(nak) a projekt teljes levezényléséért!

Az EKF pályázatot városvezetői szinten, kiemelten felügyeli az önkormányzat, a Polgármesteri Hivatal Kulturális Stratégiai Főosztálya által. Az EKF program végrehajtásáért felelős közhasznú nonprofit vállalkozás ügyvezető igazgatója F. Szegő Krisztina lesz, akinek vezetésével 2014-ben az Év Tourinform Irodája címet nyerte el a Székesfehérvári Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.

F. Szegő Krisztina több európai uniós pályázat sikeres megvalósítását felügyelte projektmenedzserként, a magas minőségű szakmai munka iránt elkötelezett, határozott és szakmailag felkészült vezető, aki a kulturális menedzsment, a kultúrafinanszírozás, a turisztikai fejlesztések területén is otthonosan mozog. Az ügyvezető igazgató alatt a marketingvezető, a műszaki vezető és a rendezvényiroda vezető lát el irányítási feladatokat.

Miként kíván gondoskodni arról, hogy a teljesítési struktúra megfelelő képességű és tapasztalattal rendelkező személyzettel bírjon a kulturális programnak a cím viselésének évére történő megtervezéséhez, irányításához és teljesítéséhez?

A személyzet kiválasztása során elsőként az ügyvezető igazgató pontosan meghatározza az egyes munkakörökhöz kapcsolódó kompetencia-mátrixot, valamint személyi jellemzőkkel kapcsolatos elvárásokat. A hiányzó kompetenciákat utólag már nem lehet pótolni, maximum fejleszteni. Mivel a személyiségből fakadó kompetenciák csak lassan, folyamatos ráhatással változtathatók, ezekre kiemelt figyelmet fordítunk a kiválasztási eljárásban.

Tekintettel a nemzetközi környezetre, fontos szempont lesz a megfelelő nyelvtudás, a csapatmunkában szerzett tapasztalat, az együttműködési készség és a kreativitás. Az EKF projekt megvalósítása során számos váratlan, azonnali döntést igénylő megoldandó feladat várható, így a munkaszervezet tagjainak jó probléma-megoldó készséggel és stressztűrő képességgel is bírnia kell. A hatékony munka alapfeltétele lesz a megfelelő helyismeret is.

A kiválasztási eljárás vonatkozásában a közreműködő munkatársakat nyílt felhívás útján választjuk ki a képzettségük, a készségeik és a tapasztalatuk alapján. Olyan munkatársakat keresünk, akik elfogadják az EKF filozófiáját és azonosulni tudnak a székesfehérvári EKF stratégiai céljaival.

Mivel hosszú távú fejlesztési folyamatról van szó, a 2023-ra létrehozandó csapat kiválasztásánál előnyt élveznek azok, akik már a felkészülési években is bekapcsolódtak a munkába. A munkaszervezet tagjainak speciális tréningeket is biztosítunk annak érdekében, hogy a szervezési, vezetési kompetenciák tovább bővüljenek. Az EKF-hez kapcsolódóan már a felvezető években gyakornoki programot hirdetünk és a nonprofit cég bekapcsolódik a turisztikai és gazdasági képzésekhez kapcsolódó felsőoktatási duális képzési rendszerbe is.

Miként gondoskodik arról, hogy a helyi hatóságok és a struktúra között (a művészeti csapatot is beleértve) megfelelő együttműködés valósuljon meg?

A pályázati időszakban az önkormányzat még nem állított fel külön szervezetet az EKF előkészítésére, a pályázati tervezési munkát jelenleg a Polgármesteri Hivatal Humán Szolgáltatási Igazgatóság Kulturális Stratégiai Főosztálya és művészeti vezetője végzi, részben szervezi és koordinálja. Figyelembe véve, hogy a szervezet a kulturális stratégia készítésének és végrehajtásának, az éves és éveken átívelő rendezvények, programok tervezésének, előkészítésé-

nek és lebonyolításának is gyakorlott gazdája, az EKF előkészítési feladatok is megfelelő helyen vannak. A tervezési munka kiegészítéseként a város civil szervezeteit koordináló Civil Információs Centrum, a Kulturális és Kreatív Ipari Klaszter és a város kulturális intézményei is bekapcsolódtak a munkába. A szervezetek jó együttműködése egyúttal involválja mindazokat a társadalmi szervezeteket is, amelyek egyes feladatok ellátását feladat-ellátási szerveződésként végzik. A művészeti vezető személyesen is folyamatos kapcsolatban áll azokkal a művészekkel, művészeti csoportokkal, amelyek vagy városi intézményként vagy civil szervezetként, esetenként egyéni szereplőként gazdagítják a város kulturális életét.

Az EKF programért felelős nonprofit kft alapítója a helyi önkormányzat lesz, mely tulajdonosként a felügyelő bizottságon keresztül közvetett, az üzleti terv jóváhagyása és a cég működési feltételeinek biztosítása révén közvetlen kapcsolatban lesz vele. A cég felügyelő bizottságába a Közgyűlés delegál tagokat. A társaság belső szabályzata és a jogszabályok is az autonóm működést irányozzák elő, a munkaszervezet napi munkájában az önkormányzat csak közvetetten vesz majd részt. A kialakított szervezeti struktúra garantálja a művészeti tartalomért felelős szervezeti egység autonómiáját is.

Az egyes testületek közötti együttműködés alapvető fontosságú lesz, ezt önálló eljárásrend ún. PAD (Projekt Alapító Dokumentum) rögzíti majd, mely egyben a hatásköröket is pontosítja.

Milyen kritériumok szerint és milyen rendszerben került vagy kerül majd kiválasztásra a főigazgató és a művészeti igazgató? Milyen profillal rendelkeznek vagy fognak rendelkezni ezek a személyek? Mikortól kezdve töltik be tisztségüket? Mi lesz ezeknek a személyeknek a konkrét tevékenységi köre?

Az EKF főigazgatója az EKF levezenylésért felelő közhasznú nonprofit vállalkozás ügyvezető igazgatója, a tervek szerint *F. Szegő Krisztina* lesz. Kiválasztása felső vezetői felkérés alapján történt, a szakmai partnerekkel való konzultáció után. A cég a címről szóló döntés után haladéktalanul megalakul, az alapító vagyonát és a működés költségeit az önkormányzat biztosítja.

F. Szegő Krisztina az ELTE Bölcsészettudományi Karán szerezte első diplomáját, majd szerkesztő-riporter képzése lett, később pedig a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola Kommunikáció-Médiumtudomány Szakán, PR-marketing szakirányt végzett. Angol nyelvismerete kiváló, 28 év szakmai tapasztalattal rendelkezik. Üzemeltetési, cégvezetési, projektmenedzsment, értékesítési, marketing és cégvezetési gyakorlata is van. Nevéhez fűződik a helyi turizmus fellendítése, a székesfehérvári Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) szervezet eredményessé tétele. A Székesfehérvári Turisztikai Közhasznú

Nonprofit Kft. ügyvezetőjeként, szisztematikus munkája nyomán elkészültek a közép- és hosszú távú fejlesztési stratégiák, a partnerségi koncepció, desztinációs szintű PR és marketing irányvonalak. Irányítása mellett új, komplex turisztikai csomagokat állítottak össze. Az év Tourinform Iroda fenntartója díjat 2014-ben nyerte el. 2017-ben az Európai Bizottság által kiírt „European Destinations of Excellence” (EDEN), azaz „Kiváló Európai Desztinációk” pályázat magyarországi fordulóján, a Magyar Turisztikai Ügynökség által kiírt „Magyarország legígéretesebb kulturális úti célja” pályázaton döntősként, díjazottként végzett.

Az EKF projekt művészeti vezetője a város legnagyobb kulturális intézménye, a Vörösmarty Színház művészeti intendánsa. *Dr. Matuz János* író, rendező, fordító, forgatókönyvíró, dramaturg, emellett magyar-német szakos tanár; bölcsészkar, Színház- és Filmművészeti Főiskolát

végzett, dramaturgiából doktorált, a szabad művészetek doktora lett a Színművészeti Főiskolán. Volt docens Szolnokon, elindította ott a drámatagozatot.

Több éves fesztiválszervezői tapasztalattal rendelkezik, dolgozott a Magyar Televíziónál, dramaturg volt a szolnoki színháznál, a Bárka Színháznál, e mellett sikeres filmforgatókönyveket írt, drámaíróként pedig közel harminc darabot jegyez. Rendezett is Szolnokon, saját meséjét állította színpadra, és nem mellékesen kórusalapító, énekes, német, angol, spanyol, orosz, francia nyelven beszél.

Matuz János öt évvel ezelőtt érkezett városunkba, ez idő alatt, a dramaturgiai-rendezői tevékenysége mellett kiemelkedő munkát végzett a közösségépítésben a város tehetséges fiataljainak bevonásával.

A nevéhez fűződnek Székesfehérvár fontos ünnepeihez kapcsolódó dramaturgiák és utcaszínházi előadások, úgymint a Koronázási Szentertársjáték, a március 15-én előadott Együtt verő szíveink, majd az Örök című produkciók, továbbá az '56-os Magyar Advent és a legutóbbi Tiszta szívvel előadások. A tavaszköszöntő Floralia ünnepen szintén az ő darabjait, a Jómadarakat, idén pedig a Békétleneket láthatta a közönség.

Dr. Matuz János állandó mentora a Fehérvári Versünnep szépirodalmi tehetségkutató programnak és oszlopos tagja a Vörösmarty Színház Atlantisz Programjának. Az ő irányításával született meg számos diákszínpadi produkció tehetséges gyerekek százainak bevonásával. Szakmai munkájának, a fiatalokat megszólító érzékenyítő színházi programjának, a tehetséggondozásban végzett munkájának és mindezek közösségépítő szerepének elismeréseként Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 2017. évben „Pro Theatro Civitatis Albae Regalis” díjat adományozott dr. Matuz János számára.

Vészhelyzeti tervezés

Végrehajtott/tervbe vett-e kockázatelemzési gyakorlatot?

Székesfehérvár településfejlesztési koncepciója szerint a város jövőképe „Székesfehérvár merítkezve gazdag, Szent István korától származtatható szellemi-kulturális örökségéből, vitális XXI. századi központ a magyarországi modernizációban, gazdasági, innováció alkalmazó, a fenntarthatóság szempontjait érvényesítő vonzó, urbanus célpont”. A jövőkép mentén megfogalmazott célt - **Az ezeréves Székesfehérvár társadalmi-gazdasági-környezeti életképességének fenntartása vonzó, egymást erősítő gazdasági és lakossági letelepedési célterületként való megerősítése** - a város négy alapvető elv (az EU alapelvei) mentén – fenntarthatóság, esélyegyenlőség, partnerség és addicionalitás - kívánja megvalósítani.

Kockázatelemzés keretében az EKF pályázat előkészítése során felmérésre kerültek a releváns stratégiai dokumentumokban megfogalmazott települési szintű erősségek és gyengeségek. A város Integrált Településfejlesztési Stratégiája és jelen pályázathoz leginkább illeszkedő Kulturális Stratégiája szerint a megvalósítást befolyásoló legfontosabb települési szintű erősségek/hátrányok összefoglalóan a következők:

Erősségek (város)

- Kedvező közlekedés-földrajzi elhelyezkedés, jó megközelíthetőség
- Elsősorban gazdasági, munkavállalási szempontból jelentős, megyehatáron is átnyúló vonzóerő
- Nemzetközileg is ismert nagyvállalati, ipari parki infrastruktúra és kapacitás jelenlét
- Sokoldalú, de elsősorban a feldolgozóiparra épülő, innovatív iparszerkezet
- Az országos átlagot meghaladja a lakosság végzettségi szintje (iskolázottsága), a gazdaságilag aktív népesség aránya, kedvezőbbek a jövedelmi viszonyok
- A település gazdasági helyzetén alapulva kiszámítható, fenntartható intézményrendszer
- Magyarországi viszonylatban jelentős történelmi örökség és hagyományok megléte
- Az országos átlagot meghaladó civil aktivitás, számos kulturális szervezet aktív jelenléte
- A városon belül, településrészenként kiépült kulturális intézményi hálózat
- Kiépült közszolgáltatási rendszer

Hátrányok (város)

- A város a II. világháborút követő erőltetett fejlődéséből, a gyors lakosságnövekedésből is fakadóan gyenge a helyi identitás, kedvezőtlen pozicionálás (önértékelés)
- Ipari jellegű városkép, nagy területeken egyhangú – paneles – városszerkezet
- Fejlesztést igénylő felsőoktatási intézményrendszer
- Budapest és a Balatoni régió közelsége, elszívó ereje
- Jelentős befogadóképességű, nagyrendezvények megtartására alkalmas fedett intézményi háttér hiánya
- Meglévő kulturális intézmények fizikai, infokommunikációs akadálymentesítésre, egyes intézmények felújításra szorulnak

Melyek a legfőbb erősségei és gyengeségei a projektjének?

Az EKF pályázat tervezett programelemeinek, infrastrukturális beruházásainak megvalósítása, megvalósíthatósága kapcsán szintén számba vettük és a PEST analízis szempontjai alapján csoportosítottuk a projekt legfőbb erősségeit és gyengeségeit, potenciális veszélyeket.

Erősségek

Politikai

- Széles körű politikai, intézményi, civil és lakossági támogatottság.
- Politikai értékrendektől függetlenül, az EKF megvalósítása iránt stabil, elkötelezett városvezetés.
- Az EKF megvalósításához illeszkedő stratégiai, jogi, szabályozási keretfeltételek kialakítását támogató városvezetés.

Gazdasági

- A beruházások megvalósíthatóságának alacsony kockázata: Az EKF-et támogató fejlesztések többségéről már döntés született, finanszírozásuk az EKF-től független pénzügyi keretek révén biztosított.
- A finanszírozás biztonsága: A város képes az EKF hitelfelvétel nélküli finanszírozására, amennyiben a szolidaritási hozzájárulás befizetése alóli felmentés és a beszámítás rendszerétől való eltekintés esetén ezen összegek helyben maradásával, a városban megtermelt források felhasználására lehetősége lesz.
- Gazdasági és környezeti fenntarthatóságot is szem előtt tartó infrastrukturális fejlesztések.
- A kulturális intézmények fenntartása a település gazdasági ereje révén biztosított az EKF-et követő időszakban is.
- A település gazdasági szereplőinek bevonása az EKF-be (az ipar mint, a kultúra része - a kultúra az iparban).
- A kulturális ágazatba, a kreatív iparba és a szállodaiparba történő befektetések ösztönzése.

Társadalmi

- A település és a térség infrastrukturális és földrajzi adottságait is figyelembe vevő programstruktúra.
- A helyi közösségek bevonására, ötleteire, a bizalomra épülő megvalósítási keretfeltételek.
- A helyi erősségekre, történelmi hagyományokra és több évtizedes testvérvárosi kapcsolatokra alapozott, ugyanakkor jövőorientált programstruktúra.

Technikai

- Bőséges kapacitás: Meglévő és az EKF-től többségükben független forrásból megvalósuló új, modern helyszínek, rendezvénycsarnokok létrejötte.
- A város élményjellegét erősítő háttérberuházások megvalósítása a következő években (intermodális közlekedési központ, kerékpáros közlekedés, zöldterületi és rekreációs fejlesztések, parkolási lehetőségek bővülése, fenntartható mobilitási terv kidolgozása és megvalósítása 2023-ig).
- Gyakorlottság, programszervezési, látogatómenedzsment tapasztalat: A 2013-as Szent István Emlékév és a 2022-es Aranybulla év főpróbákként egyedülálló módon biztosítják a programszervezési, látogatómenedzsment, közlekedési, stb. gyakorlottságot, kialakítják azt a helyi társadalmi miliőt, partnerségi, társadalomszervezési, vendéglátási tapasztalatot, amely minimálisra csökkenti a tapasztalatlanságból és az előrelátás hiányából esetlegesen előforduló hibák, szervezetlenségek, sikertelenségek kockázatát.
- Kompakt városi szerkezet, könnyű elérés: a város térszerkezetéből és a tervezett közterületi, közlekedésszervezési módosításokból fakadóan is a helyszínek jó megközelíthetősége biztosított és zökkenőmentes lesz.
- Az EKF-hez is kapcsolódóan a legkorszerűbb, innovatív, okos város alkalmazások kifejlesztése és bevezetése.

Miként tervezi leküzdeni a gyenge pontokat – ideértve a kockázatok csökkentését, tervezési eszközöket, vészhelyzeti tervezést, stb.?

Gyenge pontok, kockázatok és kezelésük

1. Jelentős nemzetközi ismertségű, önmagukban is nagyobb számú látogatót vonzó, bejáratott attrakciók szűkössége, emiatt látogatók elmaradása

Valószínűség: közepes

Kockázatkezelési intézkedések:

- aktív, három dimenzióban, célcsoportonként szegmentált marketingtevékenység
- kiemelkedő volumenű közeli potenciális vendégbázis megszólítása (Balaton, Velencei tó, Budapest)
- nagyon erős felvezető időszak, nemzetközi és országos figyelmet vonzó elő-évvel (2022: Aranybulla év)
- a program területi kiterjesztése a térségre, különös figyelemmel a nagy forgalmú turisztikai térségekre
- sokoldalú, a lakosság bevonásával készülő, részletes programstruktúra
- sokoldalú partnerségépítés a turisztikai szereplők és a város egyéb partnerei között
- tematikus, a piaci szegmensekhez igazított turisztikai programcsomagok kialakítása – teljes szabadidő-kihasználást biztosító kínálat
- megfelelő gyakorlattal, felkészültséggel rendelkező, széles körű támogatottságot élvező szervezeti és társadalmi együttműködési keretek kialakítása

2. Megváltozó politikai környezet, csökkenő társadalmi és politikai támogatottság

Valószínűség: kicsi

Kockázatkezelési intézkedések:

- a pályázat megvalósítását minden politikai csoport támogatta
- az EKF lakossági támogatottsága kiemelkedően magas
- a programok jelentős részét, kormányzati döntésektől függetlenül, önerőből valósítja meg a város

3. Pénzügyi korlátok miatt a beruházások, programok elmaradása

Valószínűség: kicsi

Kockázatkezelési intézkedések:

- a rendezvénykapacitások döntően jelenleg is rendelkezésre állnak, már eldöntött finanszírozási háttérű új beruházások javítják a választékot;
- tartalék helyszínek állnak rendelkezésre (több stadion, jelentős méretű vállalati kulturális infrastruktúrák);
- a fejlesztések és a programfinanszírozások hitelfelvétel nélkül vannak tervezve, a pénzügyi korlátok miatt bekövetkező program-elmaradás kockázata minimális;
- amennyiben a Malom épület felújítása, mint EKF beruházás maradna el, az EKF irányítási központja és a tervezett kreatív ipari bázis elhelyezhető más, meglévő, jól elérhető ingatlanokban;
- elmaradt beruházás miatt fellépő programtorlódás esetén az időbeli programelosztás módosítása ;
- a részletes programstruktúra kialakítása során alternatív („eső”) helyszínek megválasztása;

- az EKF-hez is kapcsolódó, illetve a város kiszolgáló infrastruktúráját fejlesztő beruházások a város teherviselőképességéhez képest lettek és lesznek tervezve;
- kapacitások kiépítése, fejlesztések megvalósítása során a lakosság, helyi civil szervezetek és a vállalkozók is bevonásra kerülnek (pl. zöldítés, kerékpár útvonalak);
- az EKF sikerességét előtérbe helyező tőkeallokációs, programfinanszírozási magatartás az önkormányzat részéről.

4. Budapest, és a Balaton térsége elszívja a látogatókat

Valószínűség: közepes

Kockázatkezelési intézkedések:

- sokoldalú programstruktúra, széles turisztikai kínálat, piacszegmentáció
- a balatoni vonzáskörzet bevonása a programtervezésbe, szinergiára törekvő programszervezés
- a felvezető években tapasztalatszerzés, együttműködési, egyeztetési kapcsolati háló és módszertan kialakítása a kapcsolódó területekkel, veszélyforrások azonosítása, megelőzés módszertanának kialakítása
- együttműködés a térségi TDM szervezetekkel, Budapest nagy rendezvényszervezőivel, egymást támogató programszervezés, egymást rontó rendezvények megelőzése
- széles körű marketing és reklámtevékenység
- látogatók visszajelzéseinek elemzése a programokról, ennek megfelelően „finomhangolás”
- nagyobb tömeg befogadására alkalmas rendezvényhelyszínek kialakítása, vonzó programok

Marketing és kommunikáció

Összetudná foglalni a művészeti programot egy szlogennel?

A 2023-as Székesfehérvári művészeti program összefoglalva egy szlogenben:

Ready for Culture - Ready for Future!

Székesfehérvár a jövő városa. Erős ipari központ, amelynek már most is jelentős szerepe van Magyarország vérkeringésében. Az EKF program részeként olyan felkészülési programot hajt végre, amely erre a kiindulási helyzetre épít, de újrapozicionál. A város a benne rejlő potenciálra építve, a fejlődési lehetőségeket megragadva minőségi kulturális életet teremt. A felkészülésnek köszönhetően 2023-ra készen áll arra, hogy meglévő hagyományos értékeit is ki-domborítva, sokrétű és színes programokkal megmutathassa jövőbeni arcát saját lakóinak és vendégeinek is. Székesfehérvár készen áll a kultúra integrálására, készen áll a jövőre.

Mi a város által tervezett marketing és kommunikációs stratégia az Európa Kulturális Fővárosa évére?

A város újrapozicionálása érdekében a meglévő adottságok feltérképezése és a jövőbe vezető út kijelölése után óriási fejlesztések zajlanak. A tárgyi fejlesztések ténye mellett a másik hangsúlyos pont a humán-involváció.

Stratégiánk alapvető eleme, hogy a gyakorlati fejlesztések tényét kommunikálva a várost lélegző, érző szervezetnek tekintve már a felkészülés időszakában bevonjuk a város lakosságát és a kommunikációs környezetet a jövő építésébe. Központi gondolatunk, amelyet kommunikálunk, és a gyakorlatban is megvalósítunk: "te is részese vagy, te is részese leszel". Már ebben az időszakban is közösséget építünk, hogy mindenki magáénak érezze a gondolatot, hogy magával ragadjon az érzés: "Ez itt a miénk, megmutathatjuk értékeinket a világnak".

Ez a gondolatiság átvezet az EKF évébe, és ekkor a stratégia tovább teljeseedik. "Élvezed a hatását, ugyanakkor tevőlegesen, cselekvő módon te magad is hozzájárulsz ahhoz, hogy mindez megvalósult, él, mindannyiunkra hat." Ez a gondolatkör dominószerű hatással bír: magával ragad, bevon, "vírusszerűen" terjed. A konkrét, tudatosan felépített közvetítőcsatornákon kívül a legfontosabb "eszközt" alkalmazza: az embert egy "feeling-kommunikáción" keresztül.

Az, aki magáénak érez egy gondolatot, az saját kommunikációjában és cselekvően is támogatja azt. Így elérjük, hogy abban a kijelentésben, hogy a város felkészül a kulturális főváros pozícióra, majd be is tölti azt, a "város" szó nemcsak egy szervezetet, egy földrajzi egységet jelent, hanem a mögötte álló emberek által alkotott egységes gondolatot, érzést is.

A kommunikáció az eredmények és a megvalósuló programok bemutatásán kívül ebből az öngerjesztő folyamatból is kiveszi részét. Hat, motivál, cselekvésre készítet. Természetesen megteszi ezt a külvilág felé is. Bemutatja az új pozíciót, és ezzel invitál. "Ezek vagyunk mi. A jövő városa. Kulturális város tele programokkal, eseményekkel. Turisztikai célpont tele látni-valóval, kikapcsolódási lehetőségekkel. Befektetési potenciál kiváló adottságokkal."

A stratégia a céloknak megfelelően több lépésből áll.

Az első a felkészülés és felkészítés az EKF státusz betöltésére. A **"te is részese vagy, te is részese leszel"** alapgondolat jegyében a város minden felkészülési lépését nyíltan kommunikálja. Már a tervek szintjén visszajelzéseket kér. A döntéshozataloknál figyelembe veszi a visszacsatolásokat, hiszen ez egyrészt pozitív hatással van a döntések minőségére, másrészt elősegíti a lakosság becsatornázását.

A felkészülés lépéseiről a helyi kommunikáció mellett a többi célcsoportot is informálni kell, hiszen ez már annak az útnak az eleje, amelyen végül a városba érkeznek a 2023-i évi EKF látogatói. Így már ebben a szakaszban figyelmet kell fordítanunk a helyi célcsoportokon kívül a nemzeti és európai célközönség felé is. Ráadásul ez olyan imázst teremt, amely elősegíti a majdani programok szervezését, megvalósítását is. Már ekkor gondolunk a színvonalas műsorok fellépőinek megnyerésére, amely egy korai szakaszban indított, és végig fenntartott kommunikációval lehetővé válik.

"Méltó hely" ez a stratégiai lépés meghatározó eleme. Méltó hely az EKF posztra, méltó hely, hogy közreműködőként, meghívottként a részese légy, méltó hely, ahova el kell látogatnod, mint vendég.

Második lépés az EKF éve, 2023. Az év stratégiája előzményekre épít, hiszen a felkészülés időszakában egyrészt kommunikáltuk a felkészülés konkrét lépéseit, másrészt imázst is építettünk. E szakasz stratégiájának első alapvetése: **"Odaértünk"**.

Székesfehérvár felkészült az évre mind a beruházások terén, mind gondolatiságban. Felkészült a hazai kulturális turizmus fellendítésére, a város megújult képének bemutatására, hozzá tud járulni a nemzeti önismeret elmélyítéséhez és a nemzetközi kapcsolatok kiteljesítéséhez. Az "odaértünk" kommunikáció felteszi az "i"-re a pontot, kiteljesíti a felkészülési szakasz mondanivalóit. Bemutatja az újrapozicionált várost, a város felkészültségét, és előrevetíti az EKF évében közvetített értékeket.

A helyi lakosok felé tovább erősíti az odatartozás, az együttműködés érzését a "Felkészültünk együtt" gondolat közvetítésével.

A nemzeti és külföldi célközönség felé az **"Értéket adunk, itt a helyed"** motívumot közvetíti.

A 2023-as EKF év már a konkrét programokra, eseményekre épít. A stratégiai alapvetés: **"Minőség és sokszínűség"**.

Minőség a felkészültségnek, az elkötelezettségnek köszönhetően, a város, a nemzet értékeire és gyökereire építve. Sokszínűség, amely a nyitottságból fakad, és érzékelteti, hogyan járul hozzá Székesfehérvár saját színeivel Európa sokszínűségéhez. Az alapvetés természetesen az EKF kínálatra is utal. Minőségi programok a kultúra minden területéről.

Az EKF gondolatisága, az abból származó értékek 2023 után sem szűnnek meg. Hiszen a létesítmények tovább működnek újabb és újabb eseményekkel, értékelvű, hosszantartó felfogással. A kulturális hatás szellemisége is tovább él. Egyrészt a helyi lakosokban, akik nemcsak tevételes résztvevői voltak a felkészülésnek és az évnek, hanem élvezői is az EKF áldásainak. Ami természetesen nemcsak az akkor megvalósult programokat jelenti, hanem a kulturális színvonal megnövekedésének, a kulturális infrastruktúra fejlődésének, és az EKF szellemiségének előnyeit is, ideértve a részvétel, az érintettség hosszú távú hatását is. A stratégia ezen eleme a **"Maradandó értékek"** üzenettel foglalható össze. Mindennek az életben tartása a valós eseményeket kísérő szinten tartó kommunikációval érhető el.

A helyi lakosság felé az **"Élj vele!"** stratégia működik, amelynek üzenete nemcsak verbálisan kettős. Egyrészt ez már adottság, a te lakhelyeden van, a tiéd is. Másrészt olyan lehetőséget nyújt, amellyel hosszú távon élhetsz.

A gondolatiság továbbvitele nemzeti és európai szinten is fontos. Aki az országból vagy külföldről részt vett az EKF programjain, azt emlékeztető jelleggel érzük el, ún. **"Visszavárunk!"** kommunikációval. Akit 2023-ban nem üdvözölhattünk a vendégek között, azt első sorban az akkor megvalósult események szellemiségével, nagyszerűségével tudjuk meggyőzni. Ebben a szegmensben az **"Élmény volt, élmény lesz"** típusú eléréssel tudunk motiválni.

Mindkét csoport aktivizálását (helyi lakosok, illetve idelátogatók) az EKF évében megvalósult események transzponálásával érhetjük el. A múltban megtörtént események, az azóta is fennálló lehetőségek, adottságok, és a jelenbeli lehetőségek, események, látnivalók egyenes vonalú összekötése újra átélésre vagy megismerésre csábít.

A célcsoport sokrétű, és ennek megfelelően szegmentálunk az eszközhasználatban és az üzenetekben is. **Korosztály szerint** érdemes megkülönböztetnünk a gyermekeket (14 éves korig), a Z generáció 14 éves kor feletti részét (20-22 éves korig), az Y generációt (fiatal felnőttek), az X generációt (40-55), és az Építők generációját (55+).

Az EKF egyik specialitását ebből a szempontból az adja, hogy a megvalósulás hosszú távú, a hozzá kapcsolódó konkrét események pedig 2023-ra datálódnak. Így mindenképpen figyelembe kell vennünk, hogy az addig eltelt 6 év alatt rengeteg változás fog bekövetkezni.

A mai gyermekek felnőnek, a Z generáció egy része, és az Y generáció belép a megcélzottak igen markáns rétegét adó 25-55+ korcsoportba. Akik ma egy gyermekprogramra menné-

nek, azok 2023-ban már egy felnőtt színházi előadáson fognak ülni. Abból a szempontból, hogy újabb és újabb generációk nőnek fel, mindez marginális, egy szempontból azonban nem. A médiahasználati szokások az újabb és újabb belépő generációknál változnak a médiaszerkezet változásának és a technikai fejlődésnek köszönhetően. Nagyjából 2-3 évvel előre lehet megjósolni, hogy mely csatornák érik el biztosan a célcsoportokat, a rohamos fejlődés miatt 5-6 év távlatában szinte lehetetlen előre pontosan meghatározni, hogy milyen úton, milyen csatornák és médiamix használatával lehet a célcsoportokhoz eljutni, hogyan alakulnak át a médiafogyasztási szokások. Ezért az adott célcsoportoknál az előkészítés szakaszában azokat a csatornákat használjuk, amelyekhez a leginkább kötődnek.

Ez a fiatal generációknál elsősorban az internet-alapú, közösségi média alkalmazását jelenti, míg az idősebb korosztályoknál a hagyományos médiumokat (sajtó, televízió, rádió). Az előkészítés majd az EKF során folyamatosan figyelemmel kísérjük a reklámeszköz-használati szokásokat, és alkalmazkodunk ehhez. Példaként említhető meg az augmentedreality, azaz a valós idejű valóvilág-kiterjesztés és a hologramos megoldások, amelyek mai perifériális helyzetükből 2023-ra vélhetőleg központi szerephez jutnak a kommunikációban. És a közösségi média szerepe, illetve üzenetközvetítési lehetőségei is változnak. Amíg az előkészítés évében még sok elérést generál, az pár évvel később nagy valószínűséggel ma még ismeretlen eszközök és módszerek váltják fel. **"Személyre szabva"** stratégiánk a korcsoport szerinti célcsoport felosztást, és a médiahasználati szokások változását követi.

A célcsoportokat a lokáció szerint is szegmentálnunk kell. A helyiek a **"te is részese vagy, te is részese leszel"** koncepciónak megfelelően magukénak érzik az eseményt. Ezt az érzést folyamatosan fenntartjuk a testre szabott üzenetekkel, de a csatornahasználattal is. Természetes, hogy a nemzeti médiában közvetített üzenetek is elérik őket imázs jelleggel. A helyi médiumok (közterület, közösségi média helyi preferenciával, helyi sajtó, televízió, rádió, helyi fórumok) viszont erősítik a személyre szabottság érzését, a közvetlen bevonódás lehetőségét. Az EKF évére így ebből a csoportból egyrészt kultúrafogyasztó, másrészt tevőleges résztvevő lesz (kultúra előállítás).

A nem helyben élőket három csoportra osztjuk kommunikációs szempontból. A hazánkban élőknek vannak előképei Székesfehérvárról. Ezeket a stratégiánk szerint átpozícionáljuk, Székesfehérvárt a szemükben kíváncsú turisztikai célponttá téve, a mai ismereteikhez képest erőteljesebb helyet adva a kíváncsú célvárosok között. **("Szakíts a megszokásokkal!")**

A kommunikáció felépítésében esetükben fontos szerepe van annak, hogy nemcsak hosszabb távra (2-3 nap, egy hét) csábíthatók a városba, hanem akár egy napra, egy-egy program erejéig. Azaz **"Székesfehérvár közelebb van hozzád, mint gondolnád!"**

A határon túl élő magyarok szemében az általuk eddig megszokott kíváncsú desztinációk sorába írjuk fel a várost. Ezt a munkát már az előkészítés időszakában megkezdjük, és az EKF évben a programokkal, rendezvényekkel, illetve azok kommunikációjával teljesítjük ki.

A külföldön, távolabb élő nem magyar ajkú célcsoport sok szempontból speciális. Egyrészt természetesen a számukra releváns médiumokat használjuk, másrészt szem előtt tartjuk, hogy ők elsősorban Magyarországot, mint egységes desztinációt veszik figyelembe. Nekik csak hosszabb időre érdemes az országba látogatniuk, jelentős részük ráadásul vagy a már megszokott és bevált turisztikai célpontokat látogatja (Budapest, Hortobágy, Hévíz, Balaton), vagy egy adott esemény köré szervezi az utazását (Forma 1, más sportesemény, kulturális esemény). Már az előkészítő szakaszban olyan üzenetekkel találjuk meg őket, amely Székesfehérvár imázsát építve előre vetíti a város, mint potenciális turisztikai célpont jelentőségét. Az EKF évében több lehetőséggel is élünk.

Egyrészt 3-5-10 napos térségbeli kulturális csomagokat alakítunk ki (ezekben nyílik lehetőség a programhoz csatlakozott térség kulturális és turisztikai kínálatának becsatolására is), másrészt a kommunikációban és a programcsomagok kialakításában csatlakozunk más hazai helyszínek programjaihoz, elérve azt, hogy a korábban csak más eseményeket, helyszíneket számításba vevők Székesfehérvárt, az ottani programokat a hazánkba látogatás szerves részévé tegyék.

Így biztosítjuk, hogy megérezzék, milyen **"A felfedezés öröme"**.

A célcsoport-szegmentálás harmadik aspektusa az érdeklődési kör. Természetesen vannak átfedések, de másfajta üzenettel, és más csatornákon érjük el a zene (könnyű, komoly), színház (gyermek, felnőtt, báb, stb.), gasztronómia, képzőművészet, iparművészet, kiállítás, stb. iránt érdeklődőket. Ez a fajta szétválasztás már a felkészülés időszakában megjelenik, hiszen készülnek kultúraág-specifikus létesítmények, és ahogy egyre közeledünk 2023-hoz, úgy körvonalazódik az egyes eseménytípusok aránya, konkretizálódnak a programok.

Az EKF évében a kultúra ágankénti kommunikációban speciális eszközöket veszünk igénybe (adott programtípus iránt érdeklődőkhöz szóló sajtótermékek, televízió műsorok, internetes portálok, közösségi média csatornák). Az összefoglaló kommunikációban különös figyelmet fordítunk arra, hogy az egymástól eltérő típusú események, rendezvények könnyen azonosíthatók legyenek (vizuális kódolás).

A kommunikációt és a városlátogatottság fellendítését segíti, hogy a távolabbról érkezőknek szóló csomag-összeállításban figyelembe vesszük az érdeklődési kör szerinti szegmentálást (pl. több komolyzenei program egy csomagban), illetve az országban máshol zajló nagy eseményekhez programszerűen csatlakozó csomagokat alkotunk (pl. Balatoni könnyűzenei fesztiválhoz EKF helyszíni könnyűzenei program).

Miként mobilizálja saját polgárait a külvilág felé történő kommunikáció céljára?

A kommunikáció egyik fontos eleme a székesfehérváriak involválása. Ennek első lépéseként - már a felkészülés időszakában - a lehető legrészletesebb tájékoztatást nyújtjuk a beruházásokról, az előkészítés lépéseiről. Hiszen minél több információja van valakinek egy adott eseményről annál inkább magáénak érzi. Mindezt erőteljes PR munkával érjük el. Önmagában az egyirányú tájékoztatás azonban nem elegendő, ezért visszacsatolásra is lehetőséget adunk. Egyrészt lakossági fórumok, másrészt szűkebb körű szakmai találkozók formájában, ahova a kulturális és más szakmai körök különböző területeinek helyi képviselőit (építészek, klubvezetők, művészek, sportvezetők, stb.) hívjuk meg, hogy szakmai tudásukkal, véleményformálásukkal hozzájárulhassanak az előkészítéshez. Ők egyben véleményvezérek is, a bevonásuknak köszönhető hatás továbbgyűrűzik, így nemcsak a támogatottság nő, de hatványozni tudjuk a "te is részese vagy, te is részese leszel" effektust is.

Folyamatos munkával elérjük, hogy a város lakói egyre inkább az EKF lázában égijenek. Aki egy esemény részesének érzi magát, az büszke rá, és ezt a büszkeséget formális, illetve informális csatornákon keresztül is megosztja másokkal. Ez a fajta viralitás pedig már a felkészülés időszakában kommunikációs boomot hoz magával.

2023-ra már nemcsak a szervezők, hanem a helyi résztvevők, a végeredmény élvezői is készen állnak majd az Európa Kulturális Fővárosa érzésre. Ráadásul egy részük kultúra-szolgáltatóvá is válik. Így a város polgárai konkrétan vagy tudat alatt a létrehozók, alkotók közé tartoznak. A programsorozat lokációs szempontból Székesfehérvár polgáraihoz áll a legközelebb. Ők azok, akik naponta akár több programra is ellátogatnak majd. Emiatt a helybeliek közösségi média aktivitását gerjesztjük a leginkább (játékok, akciók, versenyek).

Hiszen egyrészt közösségi média kapcsolataik messze túlmutatnak a város határain, másrészt a nem helybéliek számára ők a leghitelesebb források. Amit ők megosztanak az eseményekről (beszámolók, fotók, blogbejegyzések, stb.), az a leghatásosabb promóció.

Miként tervezi a város annak a tényét kiemelni, hogy az Európa Kulturális Fővárosa egy európai uniós kezdeményezés?

A kommunikáció minden auditív és vizuális elemén a Székesfehérvár-EKF arculati elemek szerves részeként jelennek meg az EU szerepvállalását jelző elemek. Igaz ez a klasszikus csatornákon, a neten, közösségi médiában zajló kommunikációra, de a konferenciákra, rendezvényekre is. Az előkészítő szakaszban a beruházásokhoz kötődően, a megvalósítás szakaszában a konkrét helyszíneken is kiemeljük az EU kezdeményezés tényét. Maga a programválogatás is jelzi az európai uniós kezdeményezés mivoltát. Hiszen ebben is a helyi identitás megőrzése, és ezen keresztül az európai sokszínűség megmutatása a központi gondolat.

Kiegészítő információk

Néhány sorban ismertesse, hogy mi teszi a pályázatát különlegessé a többiekével szemben!

Székesfehérvár EKF pályázata több szempontból is különleges. Egyrészt a pályázat az EKF évre úgy tekint, mint a 2013-2038 között zajló 25 éves fejlesztési program kiemelt fókuszpontjára. A 2013-ban rendezett Szent István Emlékévben indult folyamat, melyet a városfejlesztési stratégiai alapidokumentumaiban és a későbbi ágazati stratégiákban is rögzített az önkormányzat, 2023-ra jól felmutatható részeredményekkel bír, de egyben azt is mutatja majd, hogy a város teljes szellemi, kulturális, tudományos, gazdasági, társadalmi és infrastrukturális újjászületéséhez, 2038-ra, Szent István halálának 1000. évfordulójára milyen feladatokat kell még elvégeznünk.

Másrészt abból a szempontból is különleges pályázatunk, hogy a város a helyben megtermelt iparüzési adóból kívánja megvalósítani a teljes EKF programot, és amennyiben a Magyar Állam 2019-2025 között felmenti Székesfehérvárt a szolidaritási hozzájárulás befizetése alól és eltekint a beszámítás rendszerétől is, a helyben hagyott forrásokból Székesfehérvár tökeerős gazdasága képes is saját maga finanszírozni a teljes EKF programot és annak fenntartását. Ez esetben a Magyar Államnak nem kell külön finanszírozást biztosítania az Európa Kulturális Fővárosa programra.

Végezetül abban is különleges Székesfehérvár EKF programja, hogy a felvezető tematikus évekként (2018-Barokk év, 2019-Ipartörténeti év, 2020-Beethoven év, 2021-Seuso év, 2022 Aranybulla év) együtt alkotott egy komplett, koherens művészeti koncepciót és programtervet, annak érdekében, hogy felhívja Európa figyelmét a társadalmi, kulturális és gazdasági jólétet is kínáló negyedik ipari forradalom okozta kihívások humán vetületére.